

**A Kúria
Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának
Hírlevele**

**2015. május 31.
VI. évfolyam 5. szám**

EURÓPAI UNIÓS JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 3

KÖZZÉTETT ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELMEK.....	3
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	3
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	3
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	5
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	5
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	6
ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL TÁRGYÁBAN KÖZZÉTETT HATÁROZATOK.....	15
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	15
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	16
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	16
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	19
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	22
EGYÉB, MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÜGYEK AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ELŐTT.....	30
A KÚRIA UNIÓS JOGI TÁRGYÚ HATÁROZATAI.....	30
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	30
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	30
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	38
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	41
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	47

EMBERI JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 62

AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEI.....	62
AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK KIEMELTEN FONTOS ÍTÉLETEI.....	62
A KÚRIA EMBERI JOGI VONATKOZÁSÚ HATÁROZATAI.....	67
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	67
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	72
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	73
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	75
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	81

Európai uniós jogi közlemények

Közzétett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek

Büntető ügyszak

5. A Landgericht Essen (Németország) által 2015. január 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-7/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Érvénytelen-e a Liberation Tigers of Tamil Eelam felvétele a terrorizmus leküzdése érdekében egyes személyekkel és szervezetekkel szemben hozott különleges korlátozó intézkedésekről szóló, 2001. december 27-i 2580/2001/EK tanácsi rendelet 2. cikkének (3) bekezdésében előírt listára a 2007. szeptember 9. és 2009. május 24. közötti időszak tekintetében, különösen a 2006. május 29-i 2006/379/EK, 2007. június 28-i 2007/445/EK, 2007. december 20-i 2007/868/EK, 2008. július 15-i 2008/583/EK, és 2009. január 26-i 2009/62/EK tanácsi határozatok alapján?

6. A Budapest Környéki Törvényszék (Magyarország) által 2015. január 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-25/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról szóló, 2010. október 20-i 2010/64/EU európai parlament és a tanács irányelv 1. cikkének (1) bekezdése szerinti „Ezen irányelv a büntetőeljárás és az európai elfogatóparancs végrehajtására irányuló eljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogra vonatkozó szabályokat állapít meg.” megfogalmazás alatt érteni kell-e azt is, hogy a magyar bíróságnak a különleges eljárás (a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény XXIX. fejezet) során is alkalmazni kell ezen irányelvet, vagyis a magyar jog szerinti különleges eljárás beleértendő-e a „büntetőeljárás” kitételbe vagy e kitételbe csak az az eljárás értendő, amely lezárul a terhelt büntetőjogi felelősségéről való jogerős döntéssel?

Gazdasági ügyszak

7. A Bundesgerichtshof (Németország) által 2014. december 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-594/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

a) Az 1346/2000 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése alapján a fizetésképtelenségre vonatkozó német jog alkalmazandó-e a valamely német bíróság előtt indított olyan keresetre, amellyel a vagyonfelügyelő valamely, Németországban az 1346/2000 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése alapján fizetésképtelenségi eljárás alatt álló angol vagy walesi jog szerinti private company limited by shares igazgatójától azon kifizetések megtérítését követeli, amelyeket az igazgató a fizetésképtelenségi eljárás megindítása előtt, de a fizetésképtelenség bekövetkezése után hajtott végre?

b) Sérti-e az előzőekben ismertetett jellegű kereset az EUMSZ 49. cikk és az EUMSZ 54. cikk szerinti letelepedési szabadságot?

8. Az Okresný súd Prešov (Szlovákia) által 2014. december 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-610/14. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: szlovák

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvet (a továbbiakban: 93/13 irányelv), hogy a fogyasztói hitel nyújtásának elsődleges tárgyát a fogyasztói hitel részletekben történő törlesztésére vonatkozó azon biztosíték szolgáltatása képezi, amelynek tárgya a fogyasztó által megfizetett részletek készpénzben történő beszedése, vagy egy külön szerződés elsődleges tárgyáról van szó?

2) Úgy kell-e értelmezni az 1998. február 16-i 98/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított és kiegészített, a fogyasztói hitelre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló, 1986. december 22-i 87/102/EGK tanácsi irányelvet, hogy a THM magában foglalja a törlesztőrészletek készpénzben történő beszedésének díját is vagy annak egy részét, amennyiben a díj jelentősen meghaladja az ilyen járulékos szolgáltatás szükséges költségeit, valamint úgy kell-e értelmezni az említett irányelv 14. cikkét, hogy a THM intézményére vonatkozó rendelkezések megkerülésére kerül sor, amennyiben a járulékos szolgáltatás díja jelentősen meghaladja annak költségeit, és azt a THM-be nem számítják bele?

3) Úgy kell-e értelmezni a [93/13 irányelvet], hogy az adminisztratív költségek megfizetése ellenében nyújtott járulékos szolgáltatás átláthatósága követelményének való megfeleléshez (amennyiben ténylegesen járulékos szolgáltatásról és nem a hitel áráról/díjáról van szó) akkor is elegendő, hogy a szóban forgó adminisztratív szolgáltatás ára (adminisztratív költségek) világos és érthető, ha e szolgáltatás nyújtásának tárgyát nem határozzák meg?

4) Úgy kell-e értelmezni a [93/13 irányelv] 4. cikkének (2) bekezdését, hogy pusztán az a körülmény, hogy a THM kiszámítása tartalmazza az adminisztratív költségeket, azt jelenti, hogy a hitel áráról/díjáról van szó, és hogy mindez az irányelv alkalmazásában kizárja azok bírósági felülvizsgálatát?

5) Amennyiben a 3. kérdésre azt a választ kell adni, hogy az adminisztratív költségek megfizetése ellenében nyújtott járulékos szolgáltatás tárgya megfelelően átlátható, az adminisztratív szolgáltatás az azzal járó valamennyi esetleges teljesítéssel együtt a fogyasztói hitel elsődleges tárgyát képezi-e?

6) Úgy kell-e értelmezni a [93/13 irányelv] 4. cikkének (2) bekezdését, hogy az irányelv alkalmazásában a hitel ára/díja nemcsak a kamatokat, hanem a hitelező költségeit is magában foglalja (ha azokat a szerződésben foglalt általános értékesítési feltételekben vagy díjszabásban már figyelembe vették), és így ezen költségek a hitel áráként/díjaként nem képezhetik felülvizsgálat tárgyát az azon szolgáltatáshoz való arányosságuk tekintetében, amelyért azokat fizetni kell?

9. Az Amtsgericht Hannover (Németország) által 2015. január 8-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-3/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a Közösség–Svájc Légiközlekedési Bizottság 2010. november 26-i 2/2010 határozatával módosított, az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség között létrejött, a légi közlekedésről szóló, 1999. június 21-i megállapodást, hogy a visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet annak 3. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján

egy svájci légitársasággal egy harmadik országban található repülőtérrel egy Svájcban található repülőtérre induló utasokra is alkalmazandó?

10. A High Court of Ireland (Írország) által 2015. február 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-41/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A második társasági jogi irányelv minden körülmény között – beleértve a jelen ügyben szereplő körülményeket is – kizárja-e a hitelintézetek stabilizálásáról szóló 2010. évi törvény 9. szakasza szerinti utasító végzés meghozatalát a miniszter azon véleménye alapján, hogy arra szükség van, ha az ilyen végzés eredményeként valamely társaságban a közgyűlés jóváhagyása nélkül kerül sor tőkeemelésre, a közgyűlés jóváhagyása nélkül anélkül bocsátanak ki új részvényeket, hogy azokat felkínálták volna elővásárlásra a korábbi részvényesek számára, a közgyűlés jóváhagyása nélkül kerül sor a társaság részvényei névértékének csökkentésére, és a közgyűlés jóváhagyása nélkül ennek érdekében módosítják a társaság létesítő okiratát és alapszabályát?

2) Sérti-e az uniós jogot a hitelintézetek stabilizálásáról szóló 2010. évi törvény 9. szakasza szerinti utasító végzés High Court általi meghozatala az Irish Life és a Permanent Group Holdings plc és az Irish Life and Permanent plc tekintetében?

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem tettek közzé ilyen tárgyú kérelmet.

Polgári ügyszak

27. A Hof van beroep te Antwerpen (Belgium) által 2015. február 9-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-57/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e a végrehajtási irányelv [2004/48/EK irányelv] 14. cikkében szereplő „ésszerű és arányos költségek[...]” fordulattal azok a belga jogszabályok, amelyek lehetőséget biztosítanak a bíróságok számára az ügy pontosan meghatározott sajátosságainak figyelembevételére, és változatos átalánydíjzabások rendszerét írják elő az ügyvédi közreműködés költségeinek tekintetében?

2) Ellentétes-e a végrehajtási irányelv 14. cikkében szereplő „ésszerű és arányos költségek[...]” fordulattal az az ítélkezési gyakorlat, amely szerint a szaktanácsadó költségei csak (szerződéses vagy szerződésen kívüli) felróható magatartás esetén téríthetők meg?

28. A Markkinaoikeus (Finnország) által 2015. február 19-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-75/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: finn

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A szokásosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztót kell-e alapul venni annak értékelésekor, hogy a szeszes italok meghatározásáról, megnevezéséről, kiszéreléséről, címkézéséről és földrajzi árujelzőinek oltalmáról, valamint az 1576/89/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. január 15-i 110/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 16. cikkének b) pontja értelmében vett idézés esete áll-e fenn?

2) Milyen jelentőséggel bírnak a „Calvados” földrajzi árujelző oltalma céljából a „Verlados” megnevezésnek egy Finnországban e megnevezés alatt forgalmazott, almából gyártott szeszes italra történő használata tekintetében elrendelt tiltás értékelésekor az alábbi körülmények a 110/2008 rendelet 16. cikkének b) pontja értelmében vett „idézés” fogalmának értelmezése és az említett rendelet alkalmazása szempontjából:

- a) a „Verlados” megnevezés eleje („Verla”) egy finnországi falura utal, amelyet a finn fogyasztók alkalmasint ismernek,
  - b) a „Verlados” megnevezés eleje („Verla”) e termék gyártójára, a Viiniverla Oy-ra utal,
  - c) a „Verlados” egy Verlában gyártott helyi termék, amelyből évente átlagosan pár száz liter értékesítettek az ültetvény éttermében, és amely korlátozott mennyiségben rendelésre az alkoholoról szóló törvény értelmében vett állami alkoholtársaságnál is beszerezhető,
  - d) a „Verlados” és a „Calvados” szavakban a három szótag közül csak egy közös („dos”), utolsó négy betűjük („ados”), tehát betűik fele azonban megegyezik egymással?
- 3) Abban az esetben, ha a „Verlados” megnevezés a 110/2008 rendelet 16. cikkének b) pontja értelmében vett idézésnek minősül, annak használatát mégis igazolhatja-e a fent említett körülmények egyike vagy valamely más körülmény, például az, hogy legalábbis a finn fogyasztókban nem keletkezhet az a benyomás, hogy a „Verladost” Franciaországban gyártották?

Közigazgatási ügyszak

84. Az Európai Parlament által az EUMSZ 218. cikk (11) bekezdése alapján előterjesztett vélemény iránti kérelem (C-1/15. sz. vélemény iránti eljárás)

Az eljárás nyelve: valamennyi hivatalos nyelv

A Bíróság elé terjesztett kérdések:

- Összeegyeztethető-e a tervezett megállapodás¹ a Szerződés rendelkezéseivel (EUMSZ 16. cikk) és az Európai Unió Alapjogi Chartájának rendelkezéseivel (7. és 8. cikk, valamint az 52. cikk (1) bekezdése) a természetes személyek személyes adatok védelméhez fűződő jogát érintő részében?
- Az EUMSZ 82. cikk (1) bekezdésének d) pontja és az EUMSZ 87. cikk (2) bekezdésének a) pontja képezi-e a tervezett megállapodás Tanács általi megkötéséről szóló jogi aktus megfelelő jogalapját vagy ezen aktusnak az EUMSZ 16. cikkben kell alapulnia?

85. A Verwaltungsgerichtshofs (Ausztria) által 2015. január 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-2/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e a 2008. február 20-i 2008/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a közösségi postai szolgáltatások belső piacának fejlesztésére és a szolgáltatás minőségének javítására vonatkozó közös szabályokról szóló, 1997. december 15-i 97/67/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel, különösen annak 9. cikkével az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a postai szolgáltatók attól függetlenül kötelesek hozzájárulni a nemzeti szabályozóhatóság működési költségeinek finanszírozásához, hogy nyújtanak-e egyetemes szolgáltatást?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

---

¹ Kanada és az Európai Unió közötti, az utas-nyilvántartási adatállomány adatainak továbbításáról és feldolgozásáról szóló megállapodás.

- a) Elegendő-e a finanszírozási kötelezettség előírásához, hogy az érintett szolgáltató olyan postai szolgáltatásokat nyújt, amelyek a nemzeti szabályozás szerint egyetemes szolgáltatásnak minősülnek, de túllépnek az irányelv szerinti kötelező jellegű minimális egyetemes szolgáltatási körön?
- b) Ugyanúgy kell-e eljárni az adott vállalkozás finanszírozási hozzájárulása mértékének megállapításakor, mint az említett irányelv 7. cikkének (4) bekezdése szerinti kompenzációs alap finanszírozásához való hozzájárulás mértékének megállapításakor?
- c) Megköveteli-e ebben az esetben az említett irányelv 7. cikkének (5) bekezdése értelmében vett megkülönböztetésmentesség és arányosság elve tiszteletben tartásának követelménye, valamint a 2008. február 20-i 2008/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (27) preambulumbekzdése értelmében vett „egyetemes szolgáltatásokkal [való] [...] felcserélhető[ség]” figyelembevétel, hogy kiszámítsák a forgalomnak a többletértéket képviselő szolgáltatásokra, tehát a nem az egyetemes szolgáltatás körébe sorolandó, de az egyetemes szolgáltatáshoz kapcsolódó postai szolgáltatásokra eső részét, és azt ne vegyék figyelembe a hozzájárulás mértékének megállapításakor?

86. A Raad van State van België (Belgium) által 2015. január 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-6/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 53. cikkének (2) bekezdését önmagában, és az egyenlőség és az átláthatóság európai jogi elveinek a közbeszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó hatókörével összhangban, hogy

1) az ajánlatkérő szerv akkor, amikor a szempontjából gazdaságilag legelőnyösebb ajánlattevőnek ítéli oda a szerződést, mindig köteles arra, hogy minden esetben előre meghatározza, és a hirdetményben vagy az ajánlattételhez szükséges dokumentációban szerepeltesse azokat az értékelési módszereket vagy azokat a súlyozási szabályokat – legyenek azok bármennyire előreláthatóak, szokásosak vagy legyen, illetve lehessen bármilyen jelentőségük –, amelyek alapján értékelni kell az ajánlatokat az odaítélési vagy alvállalkozásra vonatkozó szempontok alapján,

2) vagy úgy, hogy amennyiben nem áll fenn ilyen általános kötelezettség, akkor adottak azok a körülmények, mint például e súlyozási szabályok jelentősége, előreláthatóságuk hiánya vagy nem szokásos jellegük, amelyek értelmében e kötelezettség érvényesül?

87. A Nejvyšší správní soud (Cseh Köztársaság) által 2015. január 13-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-11/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: cseh

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv 2. cikkének 1. pontja szerinti olyan „ellenszolgáltatás fejében teljesített szolgáltatásnyújtásnak” tekinthető-e a rádió-vevőkészülék tulajdonjoga, birtoklása vagy a használatára vonatkozó, egyéb jogalaphól eredő jogosultság alapján, jogszabályban meghatározott összegben, törvény értelmében kötelezően fizetendő díjakból finanszírozott közszolgálati műsorszolgáltatás, amely a hivatkozott irányelv 13. cikke A. része (1) bekezdésének q) pontja értelmében mentes a hea alól, vagy ez olyan nem gazdasági tevékenység, amely a hatodik irányelv 2. cikke értelmében

egyáltalán nem is tartozik a héa alá, és amelyre ezért nem alkalmazandó a hivatkozott irányelv 13. cikke A. része (1) bekezdésének q) pontja szerinti héamentesség?

88. A Rechtbank van Koophandel te Gent (Belgium) által 2015. január 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-15/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 45. cikket, hogy azzal ellentétes valamely tagállam egyik szövetségi egységének – a jelen ügyben Belgium szövetségi állam Flamand Közösségének – olyan szabályozása, amely a közigazgatás területén való nyelvhasználatról szóló, 1966. július 18-i törvényeknek (Belgisch Staatsblad, 1966. augusztus 2.) a Flamand Közösség 1973. július 19-i rendeletének (B. S., 1973. szeptember 6.) 10. cikkével összefüggésben értelmezett 52. cikke értelmében minden olyan vállalkozást, amelynek állandó telephelye az adott egység területén található, arra kötelez a határokon átnyúló jellegű számlák vonatkozásában és a bíróságok által hivatalból megállapítandó semmisség terhe mellett, hogy e számlákat kizárólag a szövetségi egység hivatalos nyelvén szövegezzék meg?

89. A Supremo Tribunal Administrativo (Portugália) által 2015. január 19-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-18/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e az EUMSZ 56. cikkel az a nemzeti adójogi szabályozás, amely előírja, hogy a Portugáliában külföldi illetőséggel rendelkező pénzintézeteknek az említett ország területén szerzett kamatjövedelmek után forrásadót kell fizetniük, amelynek végleges adókulcsa 20 % (vagy ennél kisebb mértékű, ha létezik a kettős adóztatás elkerülésére vonatkozó egyezmény), és amelyet a bruttó jövedelem alapján állapítanak meg, a végzett pénzügyi tevékenységgel kapcsolatban közvetlenül felmerülő üzemi költségek levonásának lehetősége nélkül, miközben a belföldi illetőségű pénzintézetek által beszedett kamatok a teljes adóköteles jövedelem részét képezik, az adott tevékenységgel kapcsolatos költségek levonásával a nyereségnek a társasági adó által teljesítendő adózás érdekében történő meghatározásakor, oly módon, hogy a nettó kamatjövedelem tekintetében 25 %-os általános adókulcsot alkalmaz?

2) Ez az ellentét fennáll-e akkor is, ha megállapítható, hogy a belföldi illetőségű pénzintézetek adóalapja, a kamatjövedelmekkel kapcsolatos finanszírozási költségek vagy az ilyen jövedelmekkel közvetlen gazdasági kapcsolatot mutató költségek levonását követően, magasabb adókulcs alá tartozik vagy tartozhat, mint amekkora a külföldi illetőségű szervezetek bruttó jövedelme után forrásadó címén levont adó mértéke?

3) E tekintetben bizonyíthatók-e a nyújtott kölcsönökkel kapcsolatos finanszírozási költségek vagy a kapott kamatjövedelmekkel közvetlen gazdasági kapcsolatot mutató költségek az EURIBOR (Euro Interbank Offered Rate) és a LIBOR (London Interbank Offered Rate) által szolgáltatott adatok alapján, amelyek a bankközi finanszírozásban használt azon átlagos kamatlábat mutatják, amelyet a bankok tevékenységük végzése során alkalmaznak?

90. A Landgericht München I (Németország) által 2015. január 19-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-19/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni az 1924/2006/EK rendelet 1. cikkének (2) bekezdését, hogy e rendelet rendelkezéseit akkor is alkalmazni kell a kereskedelmi kommunikációban – a végső fogyasztónak felkínált élelmiszerek reklámjában – szereplő, a tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó

állítások tekintetében, ha a kereskedelmi kommunikáció, illetve reklám kizárólag szakmai körökre irányul?

91. A Finanzgericht München (Németország) által 2015. január 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-24/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Lehetővé teszi-e az 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv 22. cikkének (8) bekezdése és 28c. cikke A. része a) pontjának első bekezdése és d) pontja a tagállamok számára az adómentesség megtagadását a Közösségen belüli termékértékesítés (jelen esetben: Közösségen belüli átszállítás) tekintetében, ha az értékesítő ugyan nem tett meg minden tőle elvárható lehetséges ésszerű intézkedést a hía-azonosítószám feltüntetése körében alkalmazandó alaki követelmények tekintetében, de nem állnak fenn adókijátszásra utaló konkrét jelek, a terméket egy másik tagállamba szállították át, és az adómentesség egyéb feltételei is teljesülnek?

92. A Consiglio di Giustizia Amministrativa per la Regione siciliana (Olaszország) által 2015. január 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-271/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanács irányelv 47. és 48. cikkét, hogy azokkal ellentétes a fent leírt olasz szabályozáshoz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely a szolgáltatások területén lehetővé teszi az erőforrásokat nyújtó szervezet kapacitására való, a fenti értelemben vett részleges hivatkozást?

2) Az Európai Unió jogelveivel, konkrétan a bizalomvédelem, a jobbiztonság és az arányosság elvével ellentétes-e vagy sem az a tagállami jogszabályi rendelkezés, amely annak ellenére lehetővé teszi egy olyan vállalkozásnak a közbeszerzési eljárásból történő kizárását, amely, mivel az ajánlattételi eljárásra vonatkozó szabályok között kifejezetten nem jelölték meg, nem ismert fel egy meghatározott összegnek a fent említett eljárásban történő részvétel céljából történő megfizetésére irányuló kötelezettséget – amelynek nemteljesítését kizárással szankcionálják –, hogy az említett kötelezettség fennállása nem következethet ki egyértelműen a hatályos tagállami jogszabály szövege alapján, azonban levezethető egy olyan kettős jogi művelet elvégzését követően, amelynek az a lényege, hogy először kiterjesztően kell értelmezni a pozitív tagállami szabályozás egyes rendelkezéseit, majd a kógens rendelkezéseket – az ilyen kiterjesztő értelmezés eredményének megfelelően – az ajánlattételi eljárásra vonatkozó szabályok közé kell automatikusan illeszteni?

93. A College van Beroep voor het Bedrijfsleven (Hollandia) által 2015. január 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-28/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a keretirányelvnek a hozzáférési irányelv 8. és 13. cikkével összefüggésben értelmezett 4. cikkének (1) bekezdését, hogy a nemzeti bíróságoknak főszabály szerint lehetőségük van arra, hogy a nemzeti szabályozó hatóság által a hívásvégződtetési szolgáltatások nagykereskedelmi piacán bevezetett költségalapú díj jogszerűségéről folytatott jogvitában a Pure-BULRIC módszert a hívásvégződtetési piacokon megfelelő árszabályozási intézkedésként ajánló, az EU-ban a helyhez kötött és mobil végződtetési díjak szabályozói kezeléséről szóló, 2009. május 7-i európai bizottsági ajánlással (2009/396/EK) nem összhangban álló döntést hozzanak, ha ezt tekintik

szükségesnek az általuk értékelendő ügy ténybeli körülményei és/vagy nemzeti, illetve nemzetközi jogi megfontolások alapján?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: ebben az esetben mennyiben van lehetőségük a nemzeti bíróságoknak arra, hogy a költségalapú árszabályozási intézkedés értékelése során

a) a keretirányelv 8. cikkének (3) bekezdésére tekintettel a belső piac működésére gyakorolt tényleges hatás mértéke alapján értékeljék a nemzeti szabályozó hatóságnak a belső piac fejlődésének előmozdítására vonatkozó érvét?

b) a keretirányelv 8. cikkében és a hozzáférési irányelv 13. cikkében rögzített politikai célkitűzésekre és szabályozási alapelvekre tekintettel megvizsgálják, hogy az árszabályozási intézkedés

i. arányos-e,

ii. megfelelő-e,

iii. indokolt-e?

c) megköveteljük a nemzeti szabályozó hatóságtól annak megfelelő valószínűsítését, hogy

i. ténylegesen megvalósul az a keretirányelv 8. cikkének (2) bekezdésében említett politikai célkitűzés, amely szerint a nemzeti szabályozó hatóságok előmozdítják a versenyt az elektronikus hírközlő hálózatok és az elektronikus hírközlési szolgáltatások terén, és a felhasználók a választék, az ár és a minőség tekintetében ténylegesen maximális előnyhöz jutnak,

ii. ténylegesen megvalósul a keretirányelv 8. cikkének (3) bekezdésében említett, a belső piac fejlődéséhez való hozzájárulásra vonatkozó politikai célkitűzés,

iii. ténylegesen megvalósul a keretirányelv 8. cikkének (4) bekezdésében említett, a polgárok érdekeinek előmozdítására vonatkozó politikai célkitűzés?

d) a keretirányelv 16. cikkének (3) bekezdésére, valamint a hozzáférési irányelv 8. cikkének (2) és (4) bekezdésére tekintettel azon kérdés megválaszolásakor, hogy megfelelő árszabályozási intézkedésről van-e szó, figyelembe vegyék azt a körülményt, hogy az intézkedés bevezetésére olyan piacon került sor, amelyen a szabályozott vállalkozások jelentős piaci erővel rendelkeznek, az intézkedés azonban a választott formában (Pure-BULRIC) valamely másik, nem szabályozható piacon szolgálja a keretirányelv egyik céljának – a végfelhasználók érdekeinek – előmozdítását?

94. A Commissione Tributaria Provinciale di Cagliari (Olaszország) által 2015. január 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-37/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ellentétes-e a közösségi joggal a 152/2006. sz. törvényerejű rendelet 188. cikkében, valamint a 2009. [december] 17-i környezetvédelmi miniszteri rendeletben foglalt azon szabályozás, amely szerint a 2008/98/EK irányelv átültetéséről szóló szabályozás hatálybalépése a végrehajtás technikai módját és az átültető szabályok hatálybalépésének napját meghatározó miniszteri rendelet kiadásának napjáig eltolódik?

95. A Bundesfinanzhof (Németország) által 2015. február 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-44/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A KN 9025 vámtarifaszám szerinti hőmérő fogalmának elvont meghatározása hiányában kivételesen csak a Harmonizált Rendszer KN 9025 vámtarifaszámra vonatkozó magyarázó

megjegyzéseinek B. pontjában (hőmérő és pirométer, regisztrálással is; 08.0–28.0. pont) felsorolt készülékek sorolandók-e be a KN 9025 vámtarifaszám („hőmérő”) alá?

2) Amennyiben az e kérdésre adott válasz nemleges: Az következik-e a Harmonizált Rendszer KN 9025 vámtarifaszámra vonatkozó magyarító megjegyzéseiben szereplő készülékfelsorolásból, hogy nem sorolhatók a KN 9025 vámtarifaszám alá azok a berendezések, amelyek nem úgy működnek, mint a felsorolt készülékek (a hőmérséklet meghatározása például folyadékok vagy fémek mechanikus kiterjedése, fizikai változások vagy elektromos impulzusok stb. útján)?

3) Amennyiben az e kérdésre adott válasz is nemleges: A KN 9025 vámtarifaszám értelmében vett hőmérő is olyan berendezés-e, amely azt jelzi, hogy valamely tárgy egyetlen mérendő hőmérséklete elért egy meghatározott értéket (küszöbérték), még ha a berendezés nem felel is meg olyan kritériumoknak, mint a mérési eredmény reprodukálhatósága, a hőmérséklet alakulásának folyamatos jelzése és a készülék többszöri használatának lehetősége?

96. A Cour de cassation (Franciaország) által 2015. február 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-47/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A 2008/115/EK irányelv 3. cikkének 2. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy egy harmadik országbeli állampolgár jogellenesen tartózkodik a tagállam területén, és ennek alapján az említett irányelv 2. cikkének (1) bekezdése alapján annak hatálya alá tartozik, amennyiben e külföldi állampolgár esetében egy másik, schengeni térséghez tartozó államból érkező, más tagállamba tartó autóbusz utasaként egyszerűen csak áthaladásról van szó?

2) Az irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szabadságvesztéssel rendeli büntetni egy harmadik országbeli állampolgár jogellenes belépését, amennyiben ez a külföldi személy másik tagállamnak adható át, az utóbbival az irányelv hatálya lépését megelőzően kötött megállapodás vagy megegyezés alkalmazásával?

3) Az előző kérdésre adandó választól függően az irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az Európai Unió Bíróságának a C-329/11. sz. Achughabian-ügyben 2011. december 6-án hozott ítéletében (2) a jogellenes tartózkodás tekintetében megállapítottakkal azonos, az irányelv 8. cikkében foglalt kényszerítő intézkedések előzetes alkalmazására és az őrizete maximális időtartamára vonatkozó feltételek mellett szabadságvesztéssel rendeli büntetni egy harmadik országbeli állampolgár jogellenes belépését?

97. A Cour d’appel de Bruxelles (Belgium) által 2015. február 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-48/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A tőkeemelést [helyesen: tőkefelhalmozást] terhelő közvetett adókról szóló, 1969. július 17-i 69/335/EGK tanácsi irányelvet, konkrétan annak együttesen értelmezett 2., 4., 10. és 11. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétesek a 2003. december 22-i kerettörvénnyel módosított belga Code des droits de succession kollektív befektetési vállalkozásokat terhelő adóra vonatkozó 161. és 162. cikkéhez hasonló rendelkezések, mivel az említett adó évente terheli a tőkeegyesítő társaság formájában más tagállamban létrehozott, és befektetési jegyeiket Belgiumban forgalmazó kollektív befektetési vállalkozásokat, és azt a Belgiumban jegyzett befektetési jegyeik ilyen jegyzések visszaváltásával vagy visszatérítésével csökkentett teljes összege után kell megfizetni, aminek az a következménye, hogy a Belgiumban az ilyen kollektív befektetési vállalkozások által összegyűjtött összegek az említett adó hatálya alá tartoznak, amíg az említett vállalkozások rendelkezésére állnak?

2) Az EK-Szerződés 49–55. és 56–66. cikkét, adott esetben az EK-Szerződés 10. cikkével és 293. cikkének második francia bekezdésével együttesen úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az,

ha egy tagállam egyoldalúan módosítja a belga Code des droits de succession 161. és azt követő cikkei által előírt adó kapcsolóelvét, azért, hogy egy olyan, a nemzetközi adójogban rögzített személyi kapcsolóelvet, amelynek alapja az adóalany lakóhelye, egy olyan állítólagosan valós kapcsolóelvvel váltson fel, amelyet a nemzetközi adójog nem tartalmaz, figyelemmel arra, hogy adójogi szuverenitásának megalapozása érdekében a tagállam a belga Code des droits de succession 162. cikkének (3) bekezdésében szereplőhöz hasonló sajátos szankciót kizárólag a külföldi gazdasági szereplők vonatkozásában ír elő?

3) Az EK-Szerződés 49. és 56. cikkét, adott esetben az EK-Szerződés 10. cikkével és 293. cikkének második francia bekezdésével együttesen úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes a fent leírthoz hasonló adóztatás, amely, mivel semmilyen módon sem veszi figyelembe a másik tagállamban alapított kollektív befektetési vállalkozásokat már származási országukban terhelő adókat, olyan kiegészítő pénzügyi terhet jelent, amely alkalmas befektetési jegyeik belgiumi értékesítésének megzavarására?

4) Az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1985. december 20-i 85/611/EGK tanácsi irányelvet, adott esetben az EK-Szerződés 10. cikkével és 293. cikkének második francia bekezdésével együttesen úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes a fent leírthoz hasonló adóztatás, mivel az sérti az irányelv arra irányuló fő célkitűzését, hogy megkönnyítse a kollektív befektetési vállalkozások befektetési jegyeinek forgalmazását az Európai Unióban?

5) Az EK-Szerződés 49. és 56. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétesek a fent leírthoz hasonló adók beszedése által a másik tagállamban alapított, befektetési jegyeiket Belgiumban forgalmazó kollektív befektetési vállalkozások számára okozott adminisztratív terhek?

6) Az EK-Szerződés 49. és 56. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes a belga Code des droits de succession 162. cikkének (2) bekezdéséhez hasonló nemzeti rendelkezés, mivel e rendelkezés sajátos szankciót alkalmaz a másik tagállamban alapított, befektetési jegyeiket Belgiumban forgalmazó kollektív befektetési vállalkozásokkal szemben, vagyis azt, hogy a bíróság a jövőre nézve megtilthatja számukra befektetési jegyeik belgiumi forgalmazását, amennyiben minden évben március 31-ig nem nyújtják be adóbevallásukat, vagy elmulasztják a fent hivatkozott adó befizetését?

98. A Commissione Tributaria Provinciale di Catanzaro (Olaszország) által 2015. február 9-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-59/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ellentétes-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkében rögzített elvvel – amelynek tartalmát a közbeszerzések tekintetében az 1989. december 21-i 89/665/EGK tanácsi irányelv 1. cikke határozza meg pontosan –, amelynek értelmében mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz, a 2002. május 30-i 115. sz. d.P. R. 9., 13. és 14. cikkében szereplőhöz hasonló és a jelen ügyben alkalmazandó azon nemzeti szabályozás, amely a közbeszerzési szerződések odaitélésére irányuló eljárások területén a közigazgatási bírósághoz fordulás tekintetében olyan egységes illeték megfizetését írja elő, amelynek összege magasabb annál, mint amelyet akkor kell fizetni, ha más ügyekben fordulnak közigazgatási bírósághoz?

99. A 's-Hertogenbosch-ban ülésező Rechtbank Den Haag (Hollandia) által 2015. február 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-63/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Milyen tág a 604/2013 rendelet, – adott esetben e rendelet (19) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett – 27. cikkének hatálya?

A jelen ügy tárgyát képezőhöz hasonló, olyan helyzetben, amelyben a külföldi csak a menekültügyi eljárásért való felelősség elismerése iránti megkeresés elfogadását követően szerez tudomást e megkeresésről, és olyan bizonyítékokat terjeszt elő, amelyek arra a következtetésre vezethetnek, hogy nem a megkeresett tagállam, hanem a megkereső tagállam felelős a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért, és a megkereső tagállam e dokumentumokat ezután nem vizsgálja meg, és a megkeresett tagállamhoz sem juttatja el azokat, az említett cikk alapján joga van-e a menedékkérőnek a 604/2013 rendelet III. fejezetében megállapított, a felelős állam meghatározására vonatkozó feltételek alkalmazása elleni (hatékony) jogorvoslathoz?

2) Abban az esetben, ha a külföldi főszabály szerint sem a 604/2013 rendelet, sem a 343/2003 rendelet alapján nem hivatkozhat a felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek téves alkalmazására, amennyiben a megkeresett tagállam elfogadta az átvétel iránti megkeresést: helytálló-e az alperes azon álláspontja, hogy ezen elv alól csak a 604/2013 rendelet 7. cikke értelmében vett családi helyzetekben tehető kivétel, vagy egyéb olyan különleges tények és körülmények is elképzelhetők, amelyek alapján a külföldi hivatkozhat a felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek téves alkalmazására?

3) Amennyiben a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a családi helyzetek mellett a külföldi egyéb körülmények fennállása esetén is hivatkozhat a felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek téves alkalmazására: ilyen különleges tényeknek és körülményeknek tekinthetők-e a jelen határozat 12. pontjában ismertetett tények és körülmények?

100. A Bundesfinanzhof (Németország) által 2015. február 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-64/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 2008/118/EK irányelv 10. cikkének (4) bekezdését, hogy csak akkor teljesülnek annak feltételei, ha az adófelfüggesztéssel szállított termékek összmenyisége nem érkezik meg a rendeltetési helyére, vagy a 2008/118/EK irányelv 10. cikke (6) bekezdésének figyelembevételével mellett azokban a helyzetekben is alkalmazható a szabályozás, amelyekben az adófelfüggesztéssel szállított jövedéki termékeknek csak egy része nem érkezik meg a rendeltetési helyre?

2) Úgy kell-e értelmezni a 2008/118/EK irányelv 20. cikkének (2) bekezdését, hogy a jövedéki termékek adófelfüggesztéssel történő szállítása csak akkor fejeződik be, amikor a címzett teljesen kirakodta a hozzá érkezett szállítóeszközt, és így még a szállítás alatt kerül sor a hiányzó mennyiség kirakodási folyamat során való észlelésére?

3) Ellentétes-e a 2008/118/EK irányelv 7. cikke (2) bekezdésének a) pontjával összefüggésben értelmezett 10. cikkének (2) bekezdésével az olyan nemzeti rendelkezés, amelynek értelmében a rendeltetési hely szerinti tagállam adóztatási joghatósága (a 2008/118/EK irányelv 7. cikkének (4) bekezdésében szabályozott helyzetek kizárása mellett) csak a szabálytalanság megtörténtének észlelésétől és a szabálytalanság helye felderítésének lehetetlenségétől függ, vagy annak megállapítása is szükséges, hogy az adófelfüggesztés alóli kikerüléssel szabad forgalomba bocsátották a jövedéki termékeket?

4) Úgy kell-e értelmezni a 2008/118/EK irányelv 7. cikke (2) bekezdésének a) pontját, hogy a szabálytalanság 2008/118/EK irányelv 10. cikkének (2) bekezdése szerinti észlelése során minden olyan helyzetben feltételezni kell az adófelfüggesztéssel szállított és a rendeltetési helyre meg nem érkezett jövedéki termék szabad forgalomba bocsátását, amelyben nem nyújtható be az észlelt hiányzó mennyiség teljes megsemmisülésére vagy helyrehozhatatlan károsodására vonatkozó, a 2008/118/EK irányelv 7. cikkének (4) bekezdésben előírt bizonyíték?

101. A Tribunale di Bari (Olaszország) által 2015. február 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-65/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az Európai Unió Bíróságának a [C-72/10. és C-77/10. sz. egyesített ügyekben] 2012. február 16-án hozott ítélete tükrében értelmezett EUMSZ 46. és azt követő cikkeket, valamint az EUMSZ 56. és azt követő cikkeket akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes a korábban odaítélt koncessziók időtartamánál rövidebb időtartamú koncessziókra irányuló pályázati eljárás kiírása, amennyiben az említett pályázati eljárást kifejezetten azzal a céllal írták ki, hogy orvosolja bizonyos számú piaci szereplő korábbi pályázati eljárásokból való kizárása jogellenességének következményeit?

2) Az Európai Unió Bíróságának a fent említett ítélete tükrében értelmezett EUMSZ 46. és azt követő cikkeket, valamint az EUMSZ 56. és azt követő cikkeket akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes, ha a koncessziók lejáratainak átmeneti kiigazításának követelménye megfelelően igazolja a pályázati eljárás tárgyát képező koncessziók időtartamának a korábban odaítélt koncessziós jogviszonyok időtartamánál rövidebb megállapítását?

3) Az Európai Unió Bíróságának a fent említett ítélete tükrében értelmezett EUMSZ 46. és azt követő cikkeket, valamint az EUMSZ 56. és azt követő cikkeket akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes a játékok szervezésére és gyűjtésére szolgáló hálózatot alkotó materiális és immateriális eszközök használatának ingyenes engedélyezésére irányuló kötelezettség előírása, a tevékenységnek a koncesszió lejárata miatti megszüntetése, illetve a koncesszió visszavonása esetén?

102. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Magyarország) által 2015. február 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-69/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az 1013/2006/EK rendelet 2. cikk 35. g) pont iii) alpontja szerinti „a VII. mellékletben szabályozott dokumentumban fel nem tüntetett módon” történő hulladékszállításnak tekintendő-e, ha a szállítást szervező az 1013/2006/EK rendelet VII. mellékletében szabályozott dokumentumban a 2. pontban szereplő Importáló/címzett rovatot, a 7. pontban szereplő Hasznosító létesítmény rovatot és a 11. pontban szereplő Érintett országok/állam(ok) rovatot akként tölti ki, hogy azok nincsenek egymással összhangban, azonban az e pontok szerinti információkat a rendelkezésre álló nemzetközi fuvarlevél (és egyéb okiratok) egyértelműen tartalmazzák?

2) Amennyiben az 1. kérdésre adandó válasz igen, arányosnak lehet-e tekinteni az emiatt kiszabott bírságot, amelynek összege megegyezik azon jogsértés miatt kiszabott bírsággal, mint amilyennel az 1013/2006/EK rendelet VII. mellékletében szabályozott dokumentum kitöltésére vonatkozó kötelezettséget megszegőt sújtják?

3) Az 1013/2006/EK rendelet 2. cikk 35. g) pont iii) alpontja szerinti illegális hulladékszállítás megállapíthatóságához szükséges-e, hogy az 1013/2006/EK rendelet VII. mellékletében szabályozott dokumentumot kitöltő a hatóságot szándékosan megtéveszse?

4) Az 1013/2006/EK rendelet 2. cikk 35. g) pont iii) alpontja szerinti „a VII. mellékletben szabályozott dokumentumban fel nem tüntetett módon” történő illegális hulladékszállítás megállapíthatóságánál releváns-e, hogy a fel nem tüntetett információ/adat környezetvédelmi szempontból releváns adat/információ-e? Amennyiben igen, mely információ/adat tekintendő

az 1013/2006/EK rendelet VII. mellékletében szabályozott dokumentumban környezetvédelmi szempontból relevánsnak?

5) Az 1013/2006/EK rendelet 2. cikk 35. g) pont iii) alpontja szerinti „a VII. mellékletben szabályozott dokumentumban fel nem tüntetett módon” történő hulladékszállítás megállapítható-e abban az esetben, ha a hatóság az 1013/2006/EK rendelet 24. cikke szerinti eljárást nem folytatja le, és az érintett hatóságot nem vonja be, az illegálisnak tekintett hulladékszállítvány visszafordításáról nem rendelkezik?

6) Hogyan kell érteni és vizsgálni az 1013/2006/EK rendelet 18. cikk (1) bekezdés a) pontja szerinti joghatóságot?

7) Hogyan kell értelmezni az 1013/2006/EK rendelet IC. mellékletének IV. 15. pontjában foglalt azon kitéfelt, mely szerint ahhoz, hogy egy kereskedő/közvetítő címzett lehessen, a rendeltetési ország joghatósága alatt kell állnia?

103. A Symvoulio tis Epikrateias (Görögország) által 2015. február 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-81/15. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: görög

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni az uniós jog általános elveinek, különösen a hatékonyság, a jogbiztonság és az arányosság elvének fényében a 92/12/EGK irányelvet, hogy azzal ellentétes valamely tagállam olyan jogszabályi rendelkezésének a jelen ügyszakhoz hasonló ügyben történő alkalmazása, mint a [görög] vámkodekx 108. cikke, amely szerint egyetemlegesen felelősnek minősíthető a csempészet miatt kiszabott közigazgatási szankciók megfizetéséért az az adóaktári engedélyes, akinek az adóaktárából adófelfüggesztés mellett szállítanak el és a csempészet eredményeként a fent említett felfüggesztés alól szabálytalanul vonnak ki termékeket, attól a kérdéstől függetlenül, hogy a jogsértés elkövetésekor a magánjog szabályai szerint az adóaktári engedélyes az áruknek a magánjog értelmében vett tulajdonosa-e, vagy azon további kérdéstől függetlenül, hogy a csempészetnek a fent említett ügyszakban részt vevő elkövetői és az adóaktári engedélyes között fennáll-e olyan szerződéses jogviszony, amelyből arra lehet következtetni, hogy az utóbbiak az adóaktári engedélyes megbízottjaként jártak el?

Előzetes döntéshozatal tárgyában közzétett határozatok

Büntető ügyszak

2. A Bíróság (ötödik tanács) 2015. február 12-i ítélete (a Rechtbank Oost-Brabant, zittingsplaats 's-Hertogenbosch [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – N. F. Gielen, M. M. J. Geerings, F. A. C. Pruijmboom, A. A. Pruijmboom elleni büntetőeljárás (C-369/13. sz. ügy)²

A kábítószer-prekursorokról szóló, 2004. február 11-i 273/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, illetve a kábítószer-prekursoroknak a Közösség és harmadik országok közötti kereskedelme nyomán követésére vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 2004. december 22-i 111/2005/EK tanácsi rendelet 2. cikkének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezések értelmében vett „jegyzékben szereplő anyag” minősítés nem alkalmazandó egy olyan anyagra, mint az alfa-fenilacetoacetonitril, amely nem szerepel a 273/2004 rendelet I. mellékletében vagy a 111/2005 rendelet mellékletében, még akkor sem, ha e rendeletek értelmében azonnal alkalmazható, illetve

² A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 10. szám, Büntető ügyszak 7. szám alatt.

gazdaságosan megvalósítható eszközökkel az említett mellékletekben szereplő anyaggá könnyen átalakítható.

Gazdasági ügyszak

19. A Bíróság (harmadik tanács) 2015. február 12-i ítélete (a Fővárosi Törvényszék [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Baczó Nóra, Vizsnyiczai János István kontra Raiffeisen Bank Zrt. (C-567/13. sz. ügy)³

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 7. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti eljárásjogi szabály, amely alapján a blankettaszerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló fogyasztói kereset elbírálására hatáskörrel rendelkező helyi bíróság az ugyanabban a szerződésben foglalt kikötések tisztességtelenségének megállapítása iránt az említett fogyasztó által benyújtott kérelem tekintetében nem rendelkezik hatáskörrel, kivéve ha megállapítható, hogy a helyi bíróságtól való áttétel olyan eljárási hátrányokat idéz elő, amelyek a fogyasztó számára rendkívül megnehezíthetik az Európai Unió jogrendje által biztosított jogok gyakorlását. Az erre vonatkozóan szükséges vizsgálatokat a nemzeti bíróságnak kell lefolytatnia.

20. A Bíróság (kilencedik tanács) 2015. február 26-i ítélete (a Tribunalul Specializat Cluj [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Bogdan Matei, Ioana Ofelia Matei kontra SC Volksbank România SA (C-143/13. sz. ügy)⁴

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló körülmények között „a szerződés elsődleges tárgya” és „az árnak vagy díjazásnak az ellenértékként szállított árunak vagy nyújtott szolgáltatásnak való megfelelés[e]” kifejezések főszabály szerint nem terjednek ki az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, az eladó vagy a szolgáltató és a fogyasztó között megkötött hitelmegállapodásokban szereplő feltételtípusokra, amelyek egyrészt bizonyos körülmények esetén lehetővé teszik a hitelező számára, hogy egyoldalúan megváltoztassa a kamatlábat, másrészt a hitelezőnek fizetendő „kockázati jutalékot” írnak elő. Mindazonáltal az említett szerződési feltételek e minősítését a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia az érintett szerződések természetére, általános rendszerére és kikötéseire, valamint azon jogi és ténybeli összefüggésekre tekintettel, amelyekben azok elhelyezkednek.

Munkaügyi ügyszak

21. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2014. december 11-i végzése (a Juzgado de lo Social no. 1 de Granada – [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Marta León Medialdea kontra Ayuntamiento de Huetor Vega (C-86/14. sz. ügy)⁵

1) Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló, 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelv mellékletét képező, 1999. március 18-án megkötött, a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló keretmegállapodás 2. szakaszát és 3. szakaszának 1. pontját akként kell értelmezni, hogy az alapeljárás felpereséhez hasonló

3 A kérdést l.: Hírlevél V. évf. 4. szám, Gazdasági ügyszak 9. szám alatt.

4 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 7. szám, Gazdasági ügyszak 17. szám alatt.

5 A kérdést l.: Hírlevél V. évf. 6. szám, Munkaügyi ügyszak 19. szám alatt

munkavállaló e keretmegállapodás hatálya alá tartozik, amennyiben e munkavállaló az e szakaszok értelmében vett határozott idejű munkaszerződések alapján állt munkáltatója alkalmazásában.

2) A határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodást akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan, az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló nemzeti szabályozás, amely nem tartalmaz az ezen keretmegállapodás 5. szakasza 1. pontjának értelmében a közszektorban kötött, egymást követő, határozott időre létrejött munkaszerződések vagy munkaviszonyok alkalmazásából származó visszaélés szankcionálására irányuló egyetlen hatékony intézkedést sem, mivel a belső jogrendben nem létezik az ilyen visszaéléseket szankcionáló hatékony intézkedés.

3) A kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy a jogszabályokkal, kollektív szerződésekkel és/vagy nemzeti gyakorlattal összhangban mérlegelje, milyen természetű legyen az alapügy felpereséhez hasonló munkavállalónak nyújtott végkielégítés, hogy e végkielégítés kellően hatékony intézkedésnek bizonyuljon a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodás 5. szakasza 1. pontjának értelmében vett visszaélés szankcionálásához.

Ugyancsak a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy az irányadó belső jogi rendelkezéseket adott esetben – amennyire lehetséges – az uniós joggal összhangban értelmezze.

22. A Bíróság (első tanács) 2015. február 12-i ítélete (az Arbeidshof te Antwerpen [Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Theodora Hendrika Bouman kontra Rijksdienst voor Pensioenen (C-114/13. sz. ügy)⁶

Az 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett, a 2006. december 18-i 1992/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet 46a. cikke (3) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy az magában foglalja az ellátásnak azon részét is, amely olyan biztosítási időn alapul, amely alatt az érintett a kötelező biztosítási rendszerben jogosult volt biztosítás alóli mentességet szerezni, abban az esetben, ha az ilyen – a szóban forgó időszak alatt fennálló – biztosítás kihatással van a szociális biztonsági ellátás mértékére.

23. A Bíróság (első tanács) 2015. február 12-i ítélete (a Satakunnan käräjäoikeus [Finnország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Sähköalojen ammattiliitto ry kontra Elektrobudowa Spółka Akcyjna (C-396/13. sz. ügy)⁷

1) Olyan körülmények között, mint amelyek az alapügyben is felmerültek, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkére tekintettel értelmezett, a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló, 1996. december 16-i 96/71/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel ellentétes, ha az azon vállalkozás székhelye szerinti tagállam szabályozása, amely munkavállalókat küldött ki egy másik tagállam területére, amelynek alapján tilos a munkaviszonyból származó követelések átruházása, akadályát képezheti annak, hogy az olyan szakszervezet, mint a Sähköalojen ammattiliitto, keresetet nyújtson be ezen második, a munkavégzés helye szerinti tagállam bírósága előtt a 96/71 irányelv értelmében vett minimálbérrel kapcsolatos és a részére átruházott bérköveteléseknek a kiküldött munkavállalók javára történő behajtása érdekében, mivel ezen átruházás összhangban van az utóbbi tagállam hatályos szabályozásával.

2) A 96/71 irányelv 3. cikkének (1) és (7) bekezdését az EUMSZ 56. cikkre és az EUMSZ 57. cikkre tekintettel úgy kell értelmezni, hogy

– azzal nem ellentétes a munkavállalók bércsoportokba történő besorolásán alapuló, időbér- vagy teljesítménybér-alapú, a fogadó tagállam vonatkozó kollektív megállapodásai által szabályozott

⁶ A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 6. szám, Munkaügyi ügyszak 26. szám alatt.

⁷ A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 10. szám, Munkaügyi ügyszak 52. szám alatt.

minimálbér-számítás, azzal a feltétellel, hogy e számítást és az említett besorolást kötelező erejű és átlátható szabályok szerint végzik, aminek a vizsgálata a nemzeti bíróság feladata;

- az olyan napidíjat, amelyről az alapügyben is szó van, úgy kell tekinteni, mint amely a minimálbér részét képezi, ugyanolyan feltételek szerint, mint amelyek mellett e díjat a helyi munkavállalók részére az érintett tagállamon belüli kiküldetésük esetén fizetett minimálbérbe belefoglalják;*
- az olyan útidőtérítést, amelyet azzal a feltétellel fizetnek a munkavállalók részére, hogy a napi oda-vissza utazás egy óránál többet vesz számukra igénybe, e feltétel teljesülése esetén – aminek a vizsgálata a nemzeti bíróság feladata – a kiküldött munkavállalók minimálbére részének kell tekinteni;*
- az érintett munkavállalók elszállásolása költségeinek megtérítése nem tekinthető a minimálbérüket alkotó egyik elemnek;*
- az említett munkavállalók részére átadott étkezési utalványok formáját öltő juttatások nem tekintendők e munkavállalók minimálbére részének;*
- a munkavállalók részére a minimális fizetett éves szabadság idejére fizetendő szabadságpénz azon minimálbérnek felel meg, amelyre e munkavállalók a referencia-időszak során jogosultak.*

24. A Bíróság (hetedik tanács) 2015. február 26-i ítélete (az Østre Landsret [Dánia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – a Poul Landin nevében eljáró Ingeniørforeningen i Danmark kontra az ENCO A/S – VVS nevében eljáró Tekniq (C-515/13. sz. ügy)⁸

A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv 2. cikke (1) bekezdését és (2) bekezdésének a) pontját, valamint 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az alapügyben szóban forgóhoz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely előírja, hogy a munkáltató az ugyanazon vállalkozásnál legalább 12, 15 vagy 18 évig folyamatosan alkalmazott munkavállalónak való felmondás esetén a munkavállaló munkaviszonyának megszűnésekor egy-, kettő-, illetve háromhavi munkabérnek megfelelő összeget köteles fizetni, ez az összeg azonban nem jár abban az esetben, ha az említett munkavállalónak a munkaviszonya megszűnésekor lehetősége volt arra, hogy az általános nyugdíjrendszerben öregségi nyugdíjban részesüljön, amennyiben egyrészt e szabályozás jogszerű foglalkoztatáspolitikai és munkaerő-piaci céllal objektív és ésszerű módon igazolt, másrészt pedig az e cél eléréséhez megfelelő és szükséges eszköznek minősül. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy ez az eset áll-e fenn.

25. A Bíróság (ötödik tanács) 2015. március 5-i ítélete (a Tribunal do Trabalho de Leiria [Portugália] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Modelo Continente Hipermercados SA kontra Autoridade para as Condições de Trabalho – Centro Local do Lis (ACT) (C-343/13. Sz. ügy)⁹

A 2009. szeptember 16-i 2009/109/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján a részvénytársaságok egyesüléséről szóló, 1978. október 9-i 78/855/EGK harmadik tanácsi irányelv 19. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az említett irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „beolvadással történő egyesülés” maga után vonja a beolvadó társaság által az említett egyesülés előtt elkövetett munkajogi jogsértés miatt, jogerős határozattal ezen egyesülést követően kiszabott bírság megfizetésére vonatkozó kötelezettség átszállását.

8 A kérdést l.: Hírlevél V. évf. 1. szám, Munkaügyi ügyszak 1. szám alatt.

9 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 10. szám, Munkaügyi ügyszak 48. szám alatt.

21. A Bíróság (harmadik tanács) 2015. február 12-i ítélete (a Court of Appeal [Egyesült Királyság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Merck Canada Inc., Merck Sharp & Dohme Ltd kontra Sigma Pharmaceuticals plc (C-539/13. sz. ügy)¹⁰

1) A Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmány IV. mellékletének 2. szakaszában meghatározott különleges mechanizmus második bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az nem írja elő a szabadalom vagy a kiegészítő oltalmi tanúsítvány jogosultja vagy kedvezményezettje számára, hogy az említett mechanizmus első bekezdése szerinti jogaira való hivatkozást megelőzően értesítést küldjön a tervezett behozatallal szemben való fellépésre irányuló szándékáról. Mindazonáltal, amennyiben e jogosult vagy kedvezményezett nem nyilvánítja ki ilyen szándékát az említett mechanizmus második bekezdésében szereplő egy hónapos várakozási időn belül, a gyógyszerkészítmény behozatalát tervező személy jogszerűen kérheti az illetékes hatóságoktól e termék behozatalának engedélyezését, és adott esetben importálhatja és forgalmazhatja azt. A különleges mechanizmus ilyenkor tehát megfosztja az említett jogosultat vagy kedvezményezettet annak lehetőségétől, hogy az említett mechanizmus első bekezdése szerinti jogaira hivatkozzon a gyógyszerkészítménynek az említett szándék kinyilvánítását megelőzően végzett behozatalával és forgalmazásával szemben.

2) A különleges mechanizmus második bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az értesítést a szabadalom vagy a kiegészítő oltalmi tanúsítvány jogosultjának vagy kedvezményezettjének kell címezni, mivel az utóbbi fogalom minden olyan személyt jelöl, aki jogszerűen rendelkezik a szabadalom vagy a kiegészítő oltalmi tanúsítvány jogosultja részére biztosított jogokkal.

3) A különleges mechanizmus második bekezdését úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés nem írja elő az érintett gyógyszerkészítményt importálni és forgalmazni kívánó személy számára, hogy maga végezze az értesítést, amennyiben az említett értesítés lehetővé teszi e személy egyértelmű azonosítását.

22. A Bíróság (negyedik tanács) 2015. február 26-i ítélete (a Cour de cassation [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Christie’s France SNC kontra Syndicat national des antiquaires (C-41/14. sz. ügy)¹¹

Az eredeti műalkotás szerzőjét megillető követő jogról szóló, 2001. szeptember 27-i 2001/84/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikkének (4) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, hogy a követő jogi díj fizetésére kötelezett, a nemzeti jogszabály által kijelölt személy – függetlenül attól, hogy ez az eladó vagy a művészeti piacnak az ügyletben közreműködő képviselője – bármely más személlyel, a vevőt is beleértve, megállapodhasson abban, hogy a követő jogi díj költségeinek egészét vagy annak egy részét véglegesen a vevő viselje, amennyiben az ilyen szerződéses megállapodás egyáltalán nincs hatással a díjfizetésre kötelezett személyt a szerzővel szemben terhelő kötelezettségekre és felelősségekre.

23. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2015. február 26-i ítélete (a Corte suprema di cassazione [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ministero delle Politiche agricole, alimentari e forestali kontra Federazione Italiana Consorzi Agrari Soc. coop. arl – Federconsorzi „csödegyezsége irányuló eljárás alatt”, Liquidazione

¹⁰ A kérdést l.: Hírlevél V. évf. 2. szám, Polgári ügyszak 7. szám alatt.

¹¹ A kérdést l.: Hírlevél V. évf. 5. szám, Polgári ügyszak 23. szám alatt.

giudiziale dei beni ceduti ai creditori della Federazione Italiana Consorzi Agrari Soc. coop. arl – Federconsorzi (C-104/14. sz. ügy)¹²

Az EUMSZ 288. cikk harmadik bekezdését, a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2000. június 29-i 2000/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének (3) bekezdését és 6. cikkét, valamint a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2011. február 16-i 2011/7/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. és 12. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes, ha valamely tagállam, amely élt az előbbi irányelv 6. cikke (3) bekezdésének b) pontjában biztosított lehetőséggel, az utóbbi irányelv átültetésére rendelkezésre álló határidőn belül az alapügybelihez hasonló olyan jogszabályi rendelkezéseket fogadhat el, amelyek a 2002. augusztus 8. előtt kötött szerződések teljesítéséből eredő követelések kamatait az állam hitelezője számára kedvezőtlenül módosíthatják.

24. A Bíróság (negyedik tanács) 2015. március 5-i ítélete (az Østre Landsret [Dánia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Copydan Båndkopi kontra Nokia Danmark A/S (C-463/12. sz. ügy)¹³

1) Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a magáncélú másolatkészítésnek a többszörözés joga alóli kivétele esetén méltányos díjazást ír elő az olyan többfunkciós adathordozók tekintetében, mint például a mobiltelefonokban használt memóriakártyák, függetlenül attól, hogy ezen adathordozóknak fő funkciója-e a magáncélú másolatok készítése, azzal a feltétellel, hogy az említett adathordozók egyik – akár másodlagos – funkciója lehetővé teszi birtokosaik számára azok e célból történő használatát. Mindazonáltal e funkció elsődleges vagy másodlagos jellege és az adathordozók többszörözésre való alkalmasságának relatív jelentősége befolyásolhatja a fizetendő méltányos díjazás összegét. Amennyiben a jogosultaknak okozott hátrány minimálisnak tekinthető, lehetséges, hogy az említett funkció rendelkezésre bocsátása nem eredményezi az említett díjazás fizetésére vonatkozó kötelezettség létrejöttét.

2) A 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a méltányos díjazás fedezésére szolgáló, a magáncélú másolatkészítésnek a többszörözés joga alóli kivétele esetén fizetendő díjat kell fizetni magáncélú többszörözés céljára használható olyan adathordozók értékesítése után, mint a mobiltelefonokban használt memóriakártyák, ám amely nem írja elő e díj fizetését olyan alkotóelemek értékesítése után, amelyek fő célja magáncélú másolatok tárolása, mint például az mp3 lejátszók belső memóriája, amennyiben az adathordozók és az alkotóelemek e különböző csoportjai nem összehasonlíthatók, vagy az őket érintő eltérő bánásmód igazolt, aminek a vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

3) A 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely előírja a méltányos díjazás fedezésére szolgáló, a magáncélú másolatkészítésnek a többszörözés joga alóli kivétele esetén fizetendő díj fizetését azon gyártók és importőrök számára, amelyek a mobiltelefonokban használt memóriakártyákat üzleti vállalkozások részére értékesítik annak tudtával, hogy e kártyákat az utóbbiak továbbértékesítik, de anélkül, hogy tudomásuk lenne arról, hogy az említett kártyák végső fogyasztói magánszemélyek vagy üzleti vállalkozások, azzal a feltétellel, hogy

– az ilyen rendszer létrehozását gyakorlati nehézségek igazolják;

– a díjfizetésre kötelezettek mentesülnek az említett díj megfizetése alól, amennyiben bizonyítják, hogy a mobiltelefonokban használt memóriakártyákat a magáncélú másolástól nyilvánvalóan eltérő célra természetes személyektől eltérő személyek részére értékesítették, azzal hogy e mentesség nem korlátozódhat a kizárólag azon üzleti vállalkozások részére történő értékesítésre, amelyek szerepelnek az említett díjak kezelését végző szervezet nyilvántartásában;

12 A kérdést l.: Hírlevél V. évf. 7. szám, Gazdasági ügyszak 22. szám alatt

13 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 1. szám, Polgári ügyszak 9. szám alatt.

– az említett rendszer a magáncélú másolat után fizetendő díj megtérítésére vonatkozó olyan jogról rendelkezik, amely tényleges, és nem teszi túlságosan nehézé a fizetett díj visszatérítését, azzal hogy e visszatérítés kizárólag az említett memóriakártya végső fogyasztója részére fizethető, akinek e célból kérelmet kell benyújtania az említett szervezethez.

4) A 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontját az említett irányelv (35) preambulumbekzdésére tekintettel úgy kell értelmezni, hogy az lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a többszörözés joga alóli, magáncélú másolatra vonatkozó kivétel hatálya alá tartozó bizonyos esetekben az e kivétel címén fizetendő méltányos díjazás fizetése alóli mentességről rendelkezzenek, azzal a feltétellel, hogy a jogosultaknak ezekben az esetekben okozott hátrány minimális. A tagállamok hatáskörébe tartozik e hátrány küszöbértékének meghatározása, figyelembe véve, hogy e küszöbértéket különösen az egyenlő bánásmód elvének megfelelően kell alkalmazni.

5) A 2001/29 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy amennyiben valamely tagállam úgy döntött, hogy az említett irányelv 5. cikkének (2) bekezdése alapján kizár e rendelkezés tárgyi hatálya alól minden olyan jogot, amellyel a jogosultak műveik vagy más, jogi védelem alatt álló teljesítményeik többszörözését engedélyezhetik, a valamely jogosult által a műveit tartalmazó fájlok felhasználására adott engedélynek nem lehet kihatása az e fájlok segítségével az említett irányelv 5. cikke (2) bekezdésének megfelelően végzett többszörözés után a többszörözés joga alóli kivétel címén járó méltányos díjazás kötelezettségére, és az önmagában nem eredményezheti az érintett fájlok felhasználójának bármilyen díjazás fizetésére irányuló, az említett jogosult felé fennálló kötelezettségének létrejöttét.

6) A 2001/29 irányelv 6. cikkében említett műszaki intézkedéseknek a védelem alatt álló művek többszörözése céljából használt eszközök, így például a DVD-k, CD-k, mp3 lejátszók vagy számítógépek tekintetében való alkalmazása nem lehet hatással az ilyen eszközökről végzett magáncélú többszörözés után a többszörözési jog alóli kivétel címén fizetendő méltányos díjazás fizetésének kötelezettségére. Ezen alkalmazás azonban hatással lehet az említett díjazás konkrét mértékére.

7) A 2001/29 irányelvel ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a többszörözési jog alóli kivétel címén méltányos díjazás fizetését írja elő jogellenes források, azaz olyan védelem alatt álló művek alapján végzett többszörözés esetében, amelyeket a jogosultak engedélye nélkül bocsátanak a nyilvánosság rendelkezésére.

8) A 2001/29 irányelvel nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a többszörözési jog alóli kivétel címén méltányos díjazást ír elő védelem alatt álló művek olyan többszörözése esetében, amelyet természetes személy végez olyan eszköz forrásként történő használatával vagy olyan eszköz segítségével, amely harmadik személy tulajdonát képezi.

25. A Bíróság (negyedik tanács) 2015. március 5-i ítélete (a Bundesgerichtshof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) – Boston Scientific Medizintechnik GmbH kontra AOK Sachsen-Anhalt (C-503/13. sz. ügy), Betriebskrankenkasse RWE (C-504/13. sz. ügy)¹⁴

1) A hibás termékekért való felelősségre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló, 1985. július 25-i 85/374/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy ha az azonos termékcsoportba vagy azonos gyártási sorozatba tartozó termékek – például szívritmus-szabályozók és beültethető kardioverter defibrillátorok – esetében hibalehetőséget állapítottak meg, akkor ez alapján hibásnak lehet minősíteni az ilyen terméket anélkül, hogy a termékben meg kellene állapítani ezt a hibát.

2) A 85/374 irányelv 1. cikkét, valamint 9. cikke első mondatának a) pontját úgy kell értelmezni, hogy egy hibás termék – például szívritmus-szabályozó, illetve beültethető kardioverter defibrillátor – cseréjére irányuló sebészeti beavatkozás által okozott kár akkor minősül olyan, „halál vagy testi

---

14 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 12. szám, Polgári ügyszak 76. szám alatt

sérülés által okozott kárnak”, amelyért a gyártó felelős, ha ez a sebészeti beavatkozás az adott termék hibájának elhárításához szükséges. A kérdést előterjesztő bíróságnak kell megállapítania, hogy ez a feltétel teljesül-e az alapeljárásokban.

Közigazgatási ügyszak

71. A Bíróság (második tanács) 2015. február 11-i ítélete (a Cour d’appel de Bruxelles [Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – bpost SA kontra Institut belge des services postaux et des télécommunications (IBPT) (C-340/13. sz. ügy)¹⁵

A díjak hátrányos megkülönböztetéstől való mentességének a 2008. február 20-i 2008/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a közösségi postai szolgáltatások belső piacának fejlesztésére és a szolgáltatás minőségének javítására vonatkozó közös szabályokról szóló, 1997. december 15-i 97/67/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikkében megfogalmazott elvét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes a feladónkénti mennyiségi engedmények olyan rendszere, mint amelyről az alapügyben szó van.

72. A Bíróság (második tanács) 2015. február 11-i ítélete (a Verwaltungsgerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Marktgemeinde Straßwalchen és társai kontra Bundesminister für Wirtschaft, Familie und Jugend (C-531/13. sz. ügy)¹⁶

1) A 2009. április 23-i 2009/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 1985. június 27-i 85/337/EGK tanácsi irányelv I. mellékletének 14. pontját úgy kell értelmezni, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló próbafúrás, amelynek során földgáz és kőolaj próbakitermelését tervezik a lelőhely kitermelése gazdaságosságának megállapítása céljából, nem tartozik e rendelkezés hatálya alá.

2) A 2009/31 irányelvvel módosított 85/337 irányelv 4. cikkének az említett irányelv II. melléklete 2. pontjának d) alpontjával együttesen értelmezett (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az alapügyben szereplő próbafúráshoz hasonló mélyfúrásra vonatkozó környezeti hatásvizsgálat elvégzésének kötelezettsége eredhet e rendelkezésből. A hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok ezért kötelesek egyedi vizsgálatot végezni arra vonatkozóan, hogy a 2009/31 irányelvvel módosított 85/337 irányelv III. mellékletében szereplő szempontok alapján el kell-e végezni a környezeti hatásvizsgálatot. Ennek keretében meg kell vizsgálni többek között azt, hogy a próbafúrások környezetre gyakorolt hatásai egyéb projektek hatásai miatt súlyosabbak lehetnek-e, mint e projektek hiányában. Ezen értékelés nem függhet a településhatároktól.

73. A Bíróság (ötödik tanács) 2015. február 12-i ítélete (a First-tier Tribunal (Tax Chamber) [Egyesült Királyság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Raytek GmbH, Fluke Europe BV kontra Commissioners for Her Majesty’s Revenue and Customs (C-134/13. sz. ügy)¹⁷

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés vizsgálata nem tárt fel olyan tényezőket, amelyek érinthetik az egyes árucikkeknek a Kombinált Nomenklátúra szerinti besorolásáról szóló, 2011. március 30-i 314/2011/EU bizottsági rendelet érvényességét.

15 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 9. szám, Közigazgatási ügyszak 163. szám alatt.

16 A kérdést l.: Hírlevél V. évf. 2. szám, Közigazgatási ügyszak 18. szám alatt.

17 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 6. szám, Közigazgatási ügyszak 101. szám alatt.

74. A Bíróság (tizedik tanács) 2015. február 12-i ítélete (a Naczelný Sąd Administracyjny [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Minister Finansów kontra Oil Trading Poland sp. z o.o. (C-349/13. sz. ügy)¹⁸

A jövedékiadó-köteles termékekre vonatkozó általános rendelkezésekről és e termékek tartásáról, szállításáról és ellenőrzéséről szóló, 1992. február 25-i 92/12/EGK tanácsi irányelv 3. cikkének (3) bekezdését és a jövedéki adóra vonatkozó általános rendelkezésekről és a 92/12 irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. december 16-i 2008/118/EK tanácsi irányelv 1. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes, hogy az ezen irányelv hatálya alá nem tartozó olyan termékekre, mint a nem üzemanyagként vagy tüzelő-, fűtőanyagként felhasznált kenőolajokra olyan adót vessenek ki, amelynek szabályai megegyeznek a harmonizált jövedéki adó rendszerének említett irányelvek szerinti szabályaival, amennyiben ezen adónak az említett termékekre történő kivetése nem jár a határátlépéshez kapcsolódó alakiságokkal a tagállamok közötti kereskedelemben.

75. A Bíróság (kilencedik tanács) 2015. február 12-i ítélete (a Supremo Tribunal Administrativo [Portugália] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Surgicare – Unidades de Saúde SA kontra Fazenda Pública (C-662/13. sz. ügy)¹⁹

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti közigazgatási eljárásnak, mint amelyet az adózási eljárási és perjogi törvénykönyv (Código de Procedimento e de Processo Tributário) 63. cikke előír, abban az esetben való előzetes és kötelező alkalmazása, ha az adóhatóság részéről felmerül a visszaélésszerű magatartás fennállásának a gyanúja.

76. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2015. február 12-i végzése (Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Lb Group Ltd kontra Ministero dell’Economia e delle Finanze, Amministrazione Autonoma dei Monopoli di Stato (AAMS), Galassia Game Srl (C-651/13. sz. ügy)²⁰

Az EUMSZ 49. cikket és az EUMSZ 56. cikket, valamint az egyenlő bánásmód és a tényleges érvényesülés elvét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétesek az alapügyben szóban forgó nemzeti jogszabályok, amelyek olyan új pályázati eljárás kiírására vonatkoznak, amely a koncessziók rendszerének a lejárat időbeli kiigazítása révén történő átalakítása céljából a korábban odaítélt koncesszióknál rövidebb időtartamú koncessziókat határoz meg.

77. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2015. február 12-i végzése – (Tribunale ordinario di Cagliari – Olaszország előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Mirko Saba elleni büntetőeljárás (C-652/13. sz. ügy)²¹

Az EUMSZ 49. cikket és az EUMSZ 56. cikket, valamint az egyenlő bánásmód és a tényleges érvényesülés elvét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétesek az alapügyben szóban forgó nemzeti jogszabályok, amelyek olyan új pályázati eljárás kiírására vonatkoznak, amely a koncessziók rendszerének a lejárat időbeli kiigazítása révén történő átalakítása céljából a korábban odaítélt koncesszióknál rövidebb időtartamú koncessziókat határoz meg.

---

18 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 10. szám, Közigazgatási ügyszak 174. szám alatt.

19 A kérdést l.: Hírlevél V. évf. 4. szám, Közigazgatási ügyszak 54. szám alatt.

20 A kérdést l.: Hírlevél V. évf. 5. szám, Közigazgatási ügyszak 65. szám alatt

21 A kérdést l.: Hírlevél V. évf. 5. szám, Közigazgatási ügyszak 65. szám alatt

78. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2015. február 12-i végzése – (A Tribunale ordinario di Cagliari – Olaszország előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Claudia Concu, Isabella Melis elleni büntetőeljárás (C-457/14. sz. ügy)²²

Az EUMSZ 49. cikket és az EUMSZ 56. cikket, valamint az egyenlő bánásmód és a tényleges érvényesülés elvét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétesek az alapügyben szóban forgó nemzeti jogszabályok, amelyek olyan új pályázati eljárás kiírására vonatkoznak, amely a koncessziók rendszerének a lejárati időbeli kiigazítása révén történő átalakítása céljából a korábban odaítélt koncesszióknál rövidebb időtartamú koncessziókat határoz meg.

79. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2015. február 12-i végzése – (A Tribunale ordinario di Cagliari – Olaszország előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Roberto Siddu elleni büntetőeljárás (C-478/14. sz. ügy)²³

Az EUMSZ 49. cikket és az EUMSZ 56. cikket, valamint az egyenlő bánásmód és a tényleges érvényesülés elvét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétesek az alapügyben szóban forgó nemzeti jogszabályok, amelyek olyan új pályázati eljárás kiírására vonatkoznak, amely a koncessziók rendszerének a lejárati időbeli kiigazítása révén történő átalakítása céljából a korábban odaítélt koncesszióknál rövidebb időtartamú koncessziókat határoz meg.

80. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2015. február 12-i végzése (a Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Società Sogno di Tolosa Ltd és társai kontra Ministero dell’Economia e delle Finanze, Agenzia delle Dogane e dei Monopoli di Stato (C-480/14. sz. ügy)²⁴

Az EUMSZ 49. cikket és az EUMSZ 56. cikket, valamint az egyenlő bánásmód és a tényleges érvényesülés elvét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétesek az alapügyben szóban forgó nemzeti jogszabályok, amelyek olyan új pályázati eljárás kiírására vonatkoznak, amely a koncessziók rendszerének a lejárati időbeli kiigazítása révén történő átalakítása céljából a korábban odaítélt koncesszióknál rövidebb időtartamú koncessziókat határoz meg.

81. A Bíróság (nagytanács) 2015. február 24-i ítélete (a Hoge Raad der Nederlanden [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – C. G. Sopora kontra Staatssecretaris van Financiën (C-512/13. sz. ügy)²⁵

Az EUMSZ 45. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan, az alapügyben szereplőhöz hasonló nemzeti szabályozás, amellyel a tagállam azon munkavállalók számára, akik a területén való foglalkoztatásukat megelőzően egy másik tagállamban laktak, a területen kívüli költségek megtérítése vonatkozásában az adóalap 30 %-áig terjedő átalányjellegű adómentesség formájában adókedvezmény nyújtását írja elő azzal a feltétellel, hogy e munkavállalók korábban a határától 150 kilométert meghaladó távolságra laktak, kivéve ha – amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia – az említett korlátokat oly módon állapították meg, hogy ezen adómentesség rendszeresen a ténylegesen felmerült területen kívüli költségek nettó túlkompensációját eredményezi.

---

22 A kérdést l.: Hírlevél VI. évf. 1. szám, Közigazgatási ügyszak 24. szám alatt.

23 A kérdést l.: Hírlevél VI. évf. 2. szám, Közigazgatási ügyszak 35. szám alatt.

24 A kérdést l.: Hírlevél VI. évf. 2. szám, Közigazgatási ügyszak 35. szám alatt.

25 A kérdést l.: Hírlevél V. évf. 1. szám, Közigazgatási ügyszak 4. szám alatt.

82. A Bíróság (nagytanács) 2015. február 24-i ítélete (a Bundesfinanzhof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Finanzamt Dortmund-Unna kontra Josef Grünewald (C-559/13. sz. ügy)²⁶

Az EUMSZ 63. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az a tagállami szabályozás, amely elutasítja, hogy a külföldi illetőségű adózó, aki e tagállamban olyan vállalkozás tevékenységéből származó jövedelemre tett szert, amely részesedéseit az egyik szülő előöröklés jogcímén ruházta át a részére, e jövedelméből levonja az e szülőnek ezen átruházás ellenében fizetett járadékot, jöllehet e szabályozás biztosítja e levonást a belföldi illetőségű adózó számára.

83. A Bíróság (első tanács) 2015. február 26-i ítélete (a Hoge Raad der Nederlanden [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – VDP Dental Laboratory NV kontra Staatssecretaris van Financiën (C-144/13. sz. ügy), Staatssecretaris van Financiën kontra X BV (C-154/13. sz. ügy), Nobel Biocare Nederland BV (C-160/13. sz. ügy)²⁷

1) A 2007. december 20-i 2007/75/EK tanácsi irányelvvel módosított, a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 168. cikkét úgy kell értelmezni, hogy még ha a nemzeti jogban előírt hozzáadottértékadó-mentesség összeegyeztethetetlen is a 2007/75 irányelvvel módosított 2006/112 irányelvvel, az említett 168. cikk alapján az adóalany nem jogosult adómentességet igénybe venni, és egyúttal adólevonási jogot is gyakorolni.

2) A 2007/75 irányelvvel módosított 2006/112 irányelv 140. cikkének a) és b) pontját, valamint 143. cikke (1) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az azokban előírt hozzáadottértékadó-mentesség alkalmazandó a fogorvosok vagy fogtechnikusok által értékesített műfogsorok Közösségen belüli beszerzésére és végleges importjára, ha az értékesítés vagy a behozatal szerinti tagállam nem hajtotta végre a 2007/75 irányelvvel módosított 2006/112 irányelv 370. cikkében előírt átmeneti szabályozást.

3) A 2007/75 irányelvvel módosított 2006/112 irányelv 140. cikkének a) és b) pontját úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés szerinti hozzáadottértékadó-mentesség alkalmazandó az olyan tagállamból származó műfogsorok Közösségen belüli beszerzése esetében is, amely bevezette az ezen irányelv 370. cikkében előírt eltérést engedő átmeneti szabályozást.

84. A Bíróság (harmadik tanács) 2015. február 26-i ítélete (a Centrale Raad van Beroep [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – B. Martens kontra Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (C-359/13. sz. ügy)²⁸

Az EUMSZ 20. és az EUMSZ 21. cikket akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló, olyan tagállami szabályozás, amely az ezen államon kívül folytatott felsőfokú tanulmányok tekintetében biztosított támogatás nyújtásának fenntartását ahhoz a feltételhez köti, amely szerint az e támogatást igénylő hallgatónak az említett tanulmányokra való beiratkozását megelőző hat évből legalább három évig az említett államban kell lakóhellyel rendelkeznie.

85. A Bíróság (második tanács) 2015. február 26-i ítélete (a Bayerisches Verwaltungsgericht München [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Andre Lawrence Shepherd kontra Bundesrepublik Deutschland (C-472/13. sz. ügy)²⁹

1) A harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről [helyesen: feltételeire] és az

26 A kérdést l.: Hírlevél V. évf. 3. szám, Közigazgatási ügyszak 37. szám alatt.

27 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 7. szám, Közigazgatási ügyszak 124. szám alatt.

28 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 10. szám, Közigazgatási ügyszak 177. szám alatt.

29 A kérdést l.: Hírlevél IV. évf. 12. szám, Közigazgatási ügyszak 209. szám alatt.

e státusok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelv 9. cikke (2) bekezdése e) pontjának rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy:

- *azok a teljes katonai személyzetre kiterjednek, beleértve következőképpen a logisztikai vagy kisegítő személyzetet is;*
  - *azok arra a helyzetre vonatkoznak, melyben a végrehajtott katonai szolgálat maga feltételezné egy meghatározott konfliktusban a háborús bűncselekmények elkövetését, ideértve azokat a helyzeteket, amelyekben a menekült jogállás kérelmezője csak közvetetten venne részt ilyen bűncselekmények elkövetésében, mivel fennáll az ésszerű valószínűsége annak, hogy a feladatainak a végrehajtásával e bűncselekmények előkészítéséhez vagy végrehajtásához elengedhetetlen segítséget nyújtana;*
  - *azok nem kizárólag azokra a helyzetekre vonatkoznak, amelyekben bizonyított, hogy a háborús bűncselekményeket már elkövették, vagy azok a Nemzetközi Büntetőbíróság hatáskörébe tartoznának, hanem azokra a helyzetekre is, amelyekben a menekült jogállás kérelmezője alá tudja támasztani azt, hogy nagy a valószínűsége ilyen bűncselekmények elkövetésének;*
  - *a kizárólag a nemzeti hatóságok által, bírósági felülvizsgálat mellett, az érintett szolgálati helyzet minősítése céljából elvégzendő ténybeli értékelésnek olyan valószínűsítő körülmények együttesén kell alapulnia, amelyek – a kérdéses körülmények összességére tekintettel, különösen ideértve a kérelemre vonatkozó határozat meghozatalának időpontjában a származási országra vonatkozóan fennálló valamennyi releváns tény, valamint a kérelmező egyéni helyzetét és személyes körülményeit – bizonyítják, hogy e szolgálati helyzet valószínűvé teszi állítólagos háborús bűncselekmények elkövetését;*
  - *azok a körülmények, hogy valamely katonai beavatkozásra az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának a felhatalmazása alapján vagy a nemzetközi közösség egyetértésével került sor, és hogy a műveletet vezető állam vagy államok üldözik a háborús bűncselekményeket, figyelembe veendő a nemzeti hatóságok által elvégzendő értékelés keretében, és*
  - *a katonai szolgálat megtagadásának az egyetlen olyan eszköznek kell minősülnie, amely a menekült jogállást kérelmező számára lehetővé teszi az állítólagos háborús bűncselekményekben való részvétel elkerülését, és következőképpen abban az esetben, ha e kérelmező nem élt a katonai szolgálatot lelkiismereti okokból megtagadó személy jogállásának a megszerzésére irányuló eljárással, az ilyen körülmény a 2004/83 irányelv 9. cikke (2) bekezdésének e) pontja szerinti bármely védelmet kizár, kivéve ha az említett kérelmező bizonyítja, hogy a konkrét helyzetében a számára semmilyen ilyen jellegű eljárás nem lett volna igénybe vehető.*
- 2) *A 2004/83 irányelv 9. cikke (2) bekezdésének b) és c) pontjában foglalt rendelkezéseket úgy kell értelmezni, hogy az olyan körülmények között, mint amelyek az alapügy tárgyát képezik, nem tűnik úgy, hogy azok az intézkedések, amelyeknek a katona a szolgálat megtagadása miatt ki van téve – mint például a szabadságvesztés-büntetés kiszabása, vagy a hadseregből való elbocsátás –, az érintett állam fegyveres erők fenntartására vonatkozó jogának az ezen állam által történő jogszerű gyakorlása tekintetében aránytalanok lennének, vagy hátrányos megkülönböztetést valószínűsítanak meg oly módon, hogy azok az e rendelkezésekben említett üldözési cselekmények közé tartozzanak. Ennek vizsgálata azonban a nemzeti hatóságok feladata.*

86. A Bíróság (első tanács) 2015. február 26-i ítélete (a Conseil d'État [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ministre de l'Économie et des Finances kontra Gérard de Ruyter (C-623/13. sz. ügy)³⁰

Az 1998. június 4-i 1223/98/EK tanácsi rendelettel módosított, az 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendeletet úgy kell értelmezni, hogy a tőkejövedelmekre vonatkozó olyan levonások, mint az alapügyben szóban forgó levonások, ha azok a kötelező szociális

30 A kérdést l.: Hírlevél V. évf. 3. szám, Munkaügyi ügyszak 9. szám alatt.

biztonsági rendszerek finanszírozását szolgálják, közvetlen és releváns kapcsolatban vannak az 1408/71 rendelet 4. cikkében felsorolt bizonyos szociális biztonsági ágakkal, és így az említett rendelet hatálya alá tartoznak, még akkor is, ha e levonásokat kizárólag az adóalanyok tőkejövedelme alapján állapítják meg, függetlenül attól, hogy ez utóbbiak folytatnak-e bármilyen kereső tevékenységet.

87. A Bíróság (első tanács) 2015. február 26-i ítélete (az Oberster Gerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Wucher Helicopter GmbH, Euro-Aviation Versicherungs AG kontra Fridolin Santer (C-6/14. sz. ügy)³¹

1) A légifuvarozókra és légi járművek üzemben tartóira vonatkozó biztosítási követelményekről szóló, 2004. április 21-i 785/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikkének g) pontját úgy kell értelmezni, hogy egy közösségi légifuvarozó tulajdonában álló helikopteren tartózkodó személy, akit a munkaadója és az e légifuvarozó között létrejött szerződés értelmében szállítanak az alapügyben szereplőhöz hasonló sajátos feladat végrehajtása céljából, az e rendelkezés értelmében vett „utasnak” minősül.

2) A nemzetközi légi szállítás egyes szabályainak egységesítéséről szóló, 1999. május 28-án Montrealban kötött, az Európai Közösség által 1999. december 9-én az EK 300. cikk (2) bekezdése alapján aláírt, és annak nevében a 2001. április 5-i 2001/539/EK tanácsi határozattal jóváhagyott egyezmény 17. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az a személy, aki a 785/2004 rendelet 3. cikkének g) pontja értelmében vett „utas” fogalmába tartozik, az említett egyezmény 17. cikke értelmében vett „utas” fogalmába is tartozik, tekintve hogy e személy szállítására az említett egyezmény 3. cikke értelmében vett „szállítási szerződés” alapján került sor.

88. A Bíróság (harmadik tanács) 2015. február 26-i ítélete (a Conseil d'État [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Les Laboratoires Servier SA kontra Ministre des affaires sociales et de la santé, Ministre de l'Économie et des Finances (C-691/13. sz. ügy)

Az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek árának megállapítását, valamint a nemzeti egészségbiztosítási rendszerekbe történő felvételüket szabályozó intézkedések átláthatóságáról szóló, 1988. december 21-i 89/105/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének 2. pontját úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésben előírt indokolási kötelezettséget egy olyan határozat tekintetében is alkalmazni kell, amely meghosszabbítja valamely terméknek az egészségbiztosítási rendszer gyógyszerlistájára való felvételét, ugyanakkor e termék árának megtérítését a betegek meghatározott csoportjára korlátozza.

89. A Bíróság (második tanács) 2015. február 26-i ítélete (a Nejvyšší správní soud [Cseh Köztársaság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – ŠKO-ENERGO s. r. o. kontra Odvolací finanční ředitelství (C-43/14. sz. ügy)³²

Az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2003. október 13-i 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 10. cikkét akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló ajándékozási illeték alkalmazása, ha ez az illeték nem tartja tiszteletben a kibocsátási egységek visszterhes kiosztásának az e cikkben előírt 10 %-os felső határát, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

90. A Bíróság (harmadik tanács) 2015. március 4-i ítélete (a Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ministero dell'Ambiente e della

31 A kérdést l.: Hírlevél V. évf. 5. szám, Polgári ügyszak 20. szám alatt

32 A kérdést l.: Hírlevél V. évf. 6. szám, Közigazgatási ügyszak 80. szám alatt

Tutela del Territorio e del Mare és társai kontra Fipa Group Srl, Tws Automation Srl, Ivan Srl (C-534/13. sz. ügy)³³

A környezeti károk megelőzése és felszámolása tekintetében a környezeti felelősségről szóló, 2004. április 21-i 2004/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amely abban az esetben, ha lehetetlen a valamely földterület szennyezéséért felelős személy azonosítása, vagy annak elérése, hogy e személy végrehajtsa a felszámolási intézkedéseket, nem teszi lehetővé az illetékes hatóság számára azt, hogy a megelőző és felszámolási intézkedések végrehajtására e földterületnek a szennyezésért nem felelős tulajdonosát kötelezze, és e tulajdonos kizárólag arra köteles, hogy az illetékes hatóság által végrehajtott beavatkozások költségeit a területnek az ezen beavatkozások végrehajtását követően meghatározott piaci értékének erejéig megtérítse.

91. A Bíróság (tizedik tanács) 2015. március 4-i ítélete (az Administratīvā rajona tiesa [Lettország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – „Oliver Medical” SIA kontra Valsts ieņēmumu dienests (C-547/13. sz. ügy)³⁴

A vám- és a statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló, 1987. július 23-i 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletében szereplő Kombinált Nomenklatúrát – a 2007. szeptember 20-i 1214/2007/EK bizottsági rendeletből, a 2008. szeptember 19-i 1031/2008/EK bizottsági rendeletből, a 2009. szeptember 30-i 948/2009/EK bizottsági rendeletből, a 2010. október 5-i 861/2010/EU bizottsági rendeletből és a 2011. szeptember 27-i 1006/2011/EU bizottsági rendeletből eredő változatában – úgy kell értelmezni, hogy annak meghatározása érdekében, hogy az alapügyben szóban forgó árukhoz hasonló árukat orvosi műszerként és készülékként a KN 9018 vámtarifaszám alá, vagy mechanikus gyógyászati készülékként a KN 9019 vámtarifaszám alá kell-e besorolni, nem pedig egyedi feladatot ellátó elektromos készülékként a KN 8543 vámtarifaszám alá, figyelembe kell venni az adott ügy valamennyi releváns körülményét, amennyiben azok ezen áruk objektív jellemzőire és tulajdonságaira vonatkoznak. A releváns körülmények között meg kell vizsgálni azt a használatot, amelyre a gyártó az említett árukat szánta, éppúgy mint az áruk használatának módját és helyét. Az a tény, hogy ezt az árut egy vagy több betegség kezelésére szánták, és ezt a kezelést jóváhagyott egészségügyi intézményben, orvosi felügyelet mellett kell elvégezni, olyan valószínűsítő körülménynek minősül, amely alapján megállapítható, hogy az említett áruk gyógyászati rendeltetésűek. Ezzel szemben az a tény, hogy ezek az áruk elsősorban esztétikai javulást tesznek lehetővé, továbbá hogy ezek az áruk a gyógyászati kereteken kívül és orvosi közreműködés nélkül is használhatók, például szépségszalonban, olyan valószínűsítő körülmény, amely megkérdőjelezheti az említett áruk gyógyászati rendeltetését. Az alapügyben szóban forgó árukhoz hasonló áruknak a KN 9018 vámtarifaszám alá történő besorolása szempontjából nem minősül meghatározó körülménynek a méret, a tömeg és a használt technológia.

92. A Bíróság (harmadik tanács) 2015. március 5-i ítélete (a Tallinna ringkonnakohus [Észtország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Tallinna Ettevõtlusamet kontra Statoil Fuel & Retail Eesti AS (C-553/13. Sz. ügy)³⁵

A jövedéki adóra vonatkozó általános rendelkezésekről és a 92/12/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. december 16-i 2008/118/EK tanácsi irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy az olyan adónak, mint amelyről az alapügyben szó van – annyiban, amennyiben a jövedékiadó-köteles folyékony tüzelőanyag kiskereskedelmi értékesítését sújtja – e rendelkezés értelmében vett különleges célja van, ha a tömegközlekedés ezen adót előíró önkormányzat területén történő működtetésének a finanszírozására irányul, és ha ezen önkormányzatnak az említett adó fennállásától függetlenül kötelessége e

33 A kérdést l.: Hírlevél V. évf. 1. szám, Közigazgatási ügyszak 12. szám alatt

34 A kérdést l.: Hírlevél V. évf. 1. szám, Közigazgatási ügyszak 14. szám alatt

35 A kérdést l.: Hírlevél V. évf. 2. szám, Közigazgatási ügyszak 26. szám alatt.

tevékenység ellátása és finanszírozása, még ha az ezen adóból származó bevételeket kizárólag e tevékenység megvalósítása céljából használták is fel. Az említett rendelkezést következképpen úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amelyről az alapügyben szó van, amely a jövedékiadó-köteles folyékony tüzelőanyagok kiskereskedelmi értékesítésére ilyen adót vezet be.

93. A Bíróság (második tanács) 2015. március 5-i ítélete (a Tribunal do Comércio de Lisboa [Portugália] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Estado português kontra Banco Privado Português SA, Massa Insolvente do Banco Privado Português SA, felszámolás alatt (C-667/13. sz. ügy)³⁶

A Tribunal do Comércio de Lisboa (Portugália) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések vizsgálata nem tárt fel egyetlen olyan tényezőt sem, amely érintheti a Portugália által a BPP számára állami garancia formájában nyújtott C 33/09 (korábbi NN 57/09, CP 191/09) állami támogatásról szóló, 2010. július 20-i 2011/346/EU bizottsági határozat érvényességét.

94. A Bíróság (hatodik tanács) 2015. március 5-i ítélete (a Verwaltungsgerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ralph Prankl (C-175/14. sz. ügy)³⁷

Az 1992. december 14-i 92/108/EGK tanácsi irányelvvel módosított, a jövedékiadó-köteles termékekre vonatkozó általános rendelkezésekről és e termékek tartásáról, szállításáról és ellenőrzéséről szóló, 1992. február 25-i 92/12/EGK tanácsi irányelv 7. cikkének (1) és (2) bekezdését, valamint 9. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben a valamely állam területére titokban bevitt jövedékiadó-köteles árukat az említett irányelv 7. cikkének (4) bekezdésében előírt kísérőokmány használata nélkül másik olyan tagállamba szállítják, amelynek a területén ezen árukat felfedezik a hatáskörrel rendelkező hatóságok, a tranzitállamoknak nincs joguk jövedéki adót kivetni az említett szállítást végző teherautó-sofőrre azért, mert az említett árukat kereskedelmi célból e tagállamok területén birtokában tartotta.

95. A Bíróság (hetedik tanács) 2015. március 5-i ítélete (Finanzgericht Düsseldorf [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Vario Tek GmbH kontra Hauptzollamt Düsseldorf (C-178/14. sz. ügy)³⁸

1) A vám- és a statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló, 1987. július 23-i 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletében szereplő Kombinált Nomenklatúrának a 2007. szeptember 27-i 1006/2011/EU bizottsági rendeletből eredő változatát úgy kell értelmezni, hogy az a tény, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló sportszemüvegekbe épített videokamerák nem rendelkeznek optikai ráközelítés funkcióval, nem zárja ki az említett szemüvegeknek az ezen Nomenklatúra 8525 80 91 és 8525 80 99 vámtarifaszáma alá történő besorolását.

2) A 2658/87 rendelet I. mellékletében szereplő Kombinált Nomenklatúrának az 1006/2011 rendeletből eredő változatát úgy kell értelmezni, hogy az a tény, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló sportszemüvegekbe épített videokamerák lehetővé teszik külső jelforrások kép- vagy hangfájljainak cserélhető adathordozón történő fogadását és tárolását, kizárja az ezen Nomenklatúra 8525 80 91 vámtarifaszáma alá történő besorolásukat, ha e rögzítés önállóan, más külső hardver vagy szoftver nélkül is elvégezhető.

---

36 A kérdést l.: Hírlevél V. évf. 4. szám, Közigazgatási ügyszak 56. szám alatt.

37 A kérdést l.: Hírlevél V. évf. 8. szám, Közigazgatási ügyszak 126. szám alatt.

38 A kérdést l.: Hírlevél V. évf. 8. szám, Közigazgatási ügyszak 127. szám alatt.

Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt

VI. 2015. február 19-én benyújtott kereset (T-85/15. sz. ügy)

A keresetlevél nyelve: angol

Kereseti kérelmek:

A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

- helyezze hatályon kívül a megtámadott határozatot és a felszólalási osztály 2014. február 24-i határozatát (B 2 066 184. sz. felszólalási eljárás);
- a B 2 066 184. sz. felszólalást egészében utasítsa el;
- az OHIM-ot és a felszólalót kötelezze a költségek viselésére.

Jogalap:

- a 207/2009 rendelet 8. cikke (1) bekezdése b) pontjának megsértése.

A Kúria uniós jogi tárgyú határozatai

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Gazdasági ügyszak

Gfv.VII.30.085/2015/5.; Gfv.VII.30.086/2015/5.

A pénzügyi intézmény által alkalmazott, az egyoldalú szerződéskötést lehetővé tévő általános szerződési feltétel törvényen alapuló tisztességtelenségének vélelmét a pénzügyi intézmény csak akkor tudja eredményesen megdönteni, ha a jogszabályi konjunktív feltételek mindegyikét bizonyítani tudja.

A Kúria a felülvizsgálati kérelemben szereplő sorrendtől eltérve először az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének szükségességével foglalkozott, figyelemmel arra, hogy ha az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikk (3) bekezdése szerinti kötelezettségének feltételei fennállnak, az a további kérdések vizsgálatát – az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EU Bíróság) határozatának meghozataláig – kizárta volna.

I. Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének szükségessége

A Kúria a felülvizsgálati kérelemben foglaltak alapján és hivatalból is vizsgálta a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Törvény) rendelkezéseinek összhangját az Európai Unió jogával. A felperes több kérdésben előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését indítványozta, mert az uniós jog tartalmának tisztázását tartotta szükségesnek a Törvény alkalmazásának mellőzésével kapcsolatos döntés meghozatalához.

A Kúria eljárásban leszögezi, egyetért a felperessel abban, hogy helytelen az a jogértelmezés, amely szerint a szerződéskötések idején hatályos magyar jogi szabályozástól, az az alapján kialakult bírói gyakorlattól függetlenül kizárólag a Törvény rendelkezései alapján kell, lehet a perbeli jogvitában állást foglalni. Ugyanakkor a szerződéskötések idején hatályos szabályozás figyelembe vétele mellett is arra a megállapításra kell jutni, hogy nem volt a perben releváns időszakban olyan jogi szabályozás hatályban Magyarországon a kamat, költség, díj egyoldalú módosítása tekintetében, amely a régi Ptk. 209. § (5) majd később (6) bekezdésében foglaltaknak megfelelő szerződési feltételt állapított volna meg, illetve amely a hivatkozott előírásnak megfelelően került volna meghatározásra. A rendelkezés egyébként a Tanács 93/13/EGK irányelve (1993. április 5.) a fogyasztókkal kötött szerződésekben

alkalmazott tisztességtelen feltételekről (a továbbiakban: Fogyasztói Irányelv) 1. cikk (2) bekezdését ültette át, ezért a Kúria annak irányelv konform értelmezését végezte el.

A Fogyasztói Irányelv 1. cikk (2) bekezdése értelmében csak azok a feltételek nem tartoznak a Fogyasztói Irányelv hatálya alá, amelyek kötelező erejű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket tükröznek.

Az EU Bíróság joggyakorlata értelmében e rendelkezés olyan szerződési feltételekre vonatkozik, amelyek a szerződő felekre a felek választásától függetlenül alkalmazandó nemzeti jogi rendelkezéseket tükröznek, vagy automatikusan, vagyis a felek ilyen irányú eltérő megállapodása hiányában alkalmazandóak (C-92/11. sz. RWE Vertrieb AG ügy, 26. pont; C-34/13. sz. Kušionová ügy, 78-79. pontok). A megfogalmazásból egyértelmű, hogy a kötelező erejű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseknek a vitatott szerződési feltétel tartalmát kell meghatározniuk olyan egyértelműséggel, hogy az a felek döntése ellenére vagy annak hiányában is a szerződés részévé válhasson. Ilyen tartalmú törvényi rendelkezések pedig a perben releváns időszakban nem voltak hatályban Magyarországon a kamat, költség, díj egyoldalú módosítása tekintetében, amelyre már a 2/2012 (XII.10.) PK vélemény is rámutatott. Önmagában az a tény, hogy egyes szerződési feltételek nem ütköznek kógens jogszabályi rendelkezésekbe, illetve bizonyos szerződési feltételek alkalmazására felhatalmazó jogi normákon alapulnak, nem zárja ki, hogy a feltételek tisztességtelensége az uniós jog alapján vizsgálható legyen.

A felperes által indítványozott kérdésekkel összefüggésben a Kúria álláspontja a következő volt:

1.) A Fogyasztói Irányelv 4. cikk (2) bekezdése, illetve 5. cikke a fogyasztói szerződés feltételeivel szemben a világosság és érthetőség követelményét fogalmazza meg. Az EU Bíróság az irányelv 4. cikk (2) bekezdésének értelmezése során úgy foglalt állást, hogy azon követelmény alatt, amely szerint a szerződési feltételnek világosnak és érthetőnek kell lennie, nem kizárólag azt kell érteni, hogy az érintett feltételnek nyelvtani szempontból kell érthetőnek lennie a fogyasztó számára, hanem azt is, hogy a szerződésnek átláthatónak kell lennie; elvárás, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelni a számára a szerződéses rendelkezésből eredő gazdasági következményeket (C-26/13. sz. Kásler ügy, 75. pont). Az értelmezés megfelelően irányadó a Fogyasztói Irányelv 5. cikkére is. Az EU Bíróság a világos és érthető szerződéses feltétellel kapcsolatos követelményrendszer számos határozatában körvonalazta (C-472/10. sz. Invitel ügy, 24-28. pontok; C-92/11. sz. RWE Vertrieb AG ügy, 51-53. pontok). Ez a tartalom irányadó az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződési kikötések tisztességtelenségének vizsgálatára is.

Sem a Fogyasztói Irányelv, sem a Törvény nem hárít olyan kötelezettséget a szolgáltatóra, hogy üzleti titoknak minősülő információt tegyen közzé ÁSZF-jeiben. A fogyasztónak azonban olyan helyzetben kell lennie, hogy a fogyasztói szerződés és az annak részévé vált ÁSZF-ek alapján egyértelműen azonosítani tudja, milyen körülmények változása milyen mértékben eredményezheti szerződéses kötelezettségeinek módosulását. A szolgáltatót ezen kötelezettségének teljesítése alól az sem mentesíti, ha a fogyasztók által nem ismert tartalmú árazási elvei megfeleltek a kógens jogszabályi rendelkezéseknek, és azokat a pénzügyi felügyeleti hatóság egyébként ellenőrizte vagy jóváhagyta.

2.) A Fogyasztói Irányelv 7. cikkében foglalt célkitűzések megvalósulása érdekében biztosított eljárások tekintetében – uniós igényérvényesítési szabályok teljes hiányában vagy amennyiben azok az igényérvényesítés részletszabályait nem határozzák meg – a tagállamok széles körű autonómiát élveznek mindaddig, amíg az EU Bíróság által kialakított egyenértékűség és tényleges érvényesülés elveinek megfelelnek (C-212/04. sz. Adeneler ügy, 95. pont; C-364/07. sz. Spyridon ügy, 126. és 149. pontok).

A Kúria a vélelem megdöntésére irányuló eljárás tekintetében utalt a 34/2014. (XI.14.) AB határozatra (a továbbiakban: AB határozat1), ami a Fogyasztói Irányelv célkitűzéseiből vezette le azt az értelmezést, miszerint tömegesen felmerülő tisztességtelen szerződési feltételek esetén a tagállam jogalkotás útján is beavatkozhat és az eljárási szabályokat oly módon alakíthatja ki, hogy a fogyasztók helyett és érdekében lépjen fel, illetve érvényesítsen igényt (Indokolás, [131]). Ezt az álláspontot erősíti meg a 2/2015. (II.2.) AB határozat (a továbbiakban: AB határozat2), amelyben kifejtettek szerint a Törvény 7. §-ában meghatározott polgári peres eljárásban a Magyar Állam magánjogi jogalanyként vesz részt, és részvétele a fogyasztók érdekeit védő speciális eljárási szabályok miatt

jogtechnikai szükségszerűség. A Magyar Állam alperesi pozíciója a Törvény alapján folyó perben a fogyasztók, érdek-képviselési szerveik jogát nem vonja el és nem korlátozza, azok helyzetét nem teszi hátrányossá. Éppen ellenkezőleg, a speciális eljárási szabályok célja a jogviták gyors és hatékony, egységes megítélésű befejezése lehetőségének megteremtése, érvényre juttatva a közérdek védelmét (Indokolás, [38]- [41]).

A Fogyasztói Irányelv 7. cikk (2) bekezdése olyan kötelezettséget ír elő a tagállamok számára, hogy hatékony eljárásokat biztosítsanak jogos érdekekkel rendelkező személyek vagy szervezetek számára a fogyasztói szerződésekben általános használatra kidolgozott szerződési feltételek tisztességességének vitatására, illetve a tisztességtelen feltételek alkalmazásának megszüntetésére. A magyar jogrendszerben ilyen közérdekű keresetet szabályoz a régi Ptk. 209/B. §-a, illetve a perben nem releváns, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (a továbbiakban: új Ptk.) 6:105. §-a. A Fogyasztói Irányelv 7. cikk (2) bekezdésében felvázolt eljárási rend nem kizárólagos megoldás a tagállamok 7. cikk (1) bekezdése szerinti kötelezettsége teljesítésére. A felperes érvelésével szemben a Fogyasztói Irányelv nem ír elő olyan kötelezettséget a tagállamok számára, hogy a Fogyasztói Irányelv által megengedett módon létrehozott speciális eljárási típusokban a fogyasztók vagy képviselőik perbeli részvételét minden körülmények között biztosítani kell.

Az EU Bíróság joggyakorlata szerint a Fogyasztói Irányelv nem biztosítja a fogyasztóvédelmi szervezetek jogát a nem általuk indított eljárásokban a fogyasztók támogatása érdekében történő beavatkozáshoz. Az ilyen szabályok megállapítása az eljárási autonómia elve alapján az egyes tagállamok belső jogrendjébe tartozik az egyenértékűség és tényleges érvényesülés feltételeinek teljesülése mellett, akkor, ha a beavatkozás elutasítása nem érinti a fogyasztóvédelmi szervezetnek a Fogyasztói Irányelv 7. cikkének (2) bekezdésében elismert közérdekű keresetindítási jogát (C-470/12. sz. Pohotovost' ügy, 45-46. és 54. pontok).

A Kúria megítélése szerint – a fent írtakból következően – a Törvény által bevezetett, jelen perben is alkalmazandó speciális eljárási szabályok nem korlátozzák a Fogyasztói Irányelv vagy más uniós szabály által biztosított fogyasztói jogokat. A Törvény hatályba lépése előtt indult és befejezett, vagy még mindig folyó eljárásokra vonatkozó Törvényi rendelkezések célja is a hatékony fogyasztóvédelem, az egységes elbírálás biztosítása a később kifejtendők szerint.

3.) Az Európai Unióról szóló szerződés (a továbbiakban: EUSz) 6. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az Európai Unió elismeri a Chartában foglalt jogokat, szabadságokat és elveket, és a Charta „ugyanolyan jogi kötőerővel bír, mint a Szerződések.” A Charta 51. cikk (1) bekezdése értelmében a Charta rendelkezéseinek címzettjei az Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok annyiban, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. Az EU Bíróság jogértelmezése szerint a Charta rendelkezése korábbi állandó ítélezési gyakorlatát erősíti meg, ami szerint az uniós jogrendben biztosított alapvető jogokat az uniós jog által szabályozott valamennyi tényállásra alkalmazni kell. Ha valamely nemzeti szabályozás az uniós jog alkalmazási körébe tartozik, a Charta által biztosított alapvető jogokat tiszteletben kell tartani, nem állhat fenn olyan tényállás, amelyre anélkül vonatkozna az uniós jog, hogy az említett alapvető jogokat alkalmazni ne kellene (C-617/10. sz. Aklagaren ügy, 17-21. pontok).

A Törvény valójában a Fogyasztói Irányelv 6. cikkének (1) bekezdését ülteti át. A hivatkozott rendelkezés szerint „a tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve.” A Törvény az uniós jog által szabályozott tényállásra vonatkozik, ezért a Chartában említett alapvető jogokat e körben is alkalmazni kell.

A Charta 38. cikke úgy rendelkezik, hogy „az Unió politikáiban biztosítani kell a fogyasztók védelmének magas szintjét”. Ez a jogpolitikai célkitűzés azonban természetesen csak a Charta alapvető jogokat és szabadságokat biztosító rendelkezéseinek keretei között érvényesülhet. A tagállami jogalkotó tehát a Fogyasztói Irányelv hatálya alá tartozó jogviszonyok szabályozása során nem írhat elő olyan eljárási jogi szabályokat, amelyek sértik a Charta 47. cikkében rögzített tisztességes eljáráshoz való jogot.

4.) Az AB határozat² leszögezi, hogy a Törvény által érintett (már lezárt és még le nem zárt) jogviszonyokat a jogszabály egységesen rendezi valamennyi adós viszonylatában. Az AB határozat²

szerint helyesen járt el a jogalkotó akkor, amikor nem kívánt hátrányos különbséget tenni azon az alapon, hogy egyesekre – akik pert indítottak a szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítása iránt, azonban a 2/2014. számú PJE határozat meghozatala előtt pert vesztek – nem vonatkozik a Törvény, míg mások – akik ilyen pert nem indítottak, így helyettük és érdekükben a törvényhozó avatkozott be – automatikusan a Törvény hatálya alá kerültek. A törvényhozó nem kívánt egyes adósokat hátrányos helyzetben hagyni amiatt, mert önrendelkezési jogukból fakadóan peres eljárásokat indítottak. A jogalkotó a törvény előtti egyenlőség és a hátrányos megkülönböztetés tilalmát szem előtt tartva az azonos jogi helyzetben lévő adósok ügyeit azonos elbírálás alá kívánta vonni (Indokolás, [63]). Ez a megállapítás megfelelően irányadó azokra az adósokra is, akik pert indítottak a szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítása iránt, de a Törvény hatályba lépésének időpontjában az eljárás még nem zárult le. Az azonos jogi helyzetben lévő adósok azonos elbírálás alá vonása a Törvény által szabályozott módon biztosítható.

A pénzügyi intézmények által alkalmazott ÁSZF-kel szembeni alapvető, a perben releváns időszakban tartalmilag változatlan elvárás volt, hogy azok tisztességtelen feltételeket ne tartalmazzanak. E körben a Kúria utalt az AB határozat1-ben kifejtettekre, arra, hogy a Törvény sem a tisztességtelenség tartalma, sem annak jogkövetkezményei tekintetében nem tartalmaz visszaható hatályú jogalkotást (Indokolás, [71]-[114]). Vagyis a Törvény a tisztességtelenség fogalma és jogkövetkezményei tekintetében olyan követelményeket tartalmaz, amelyek a felperest az uniós és magyar jog alapján – tekintettel az irányelv-konform értelmezés kötelezettségére – 2004. május 1-je óta terhelték. A felperesnek az eljárásjogi szabályoktól függetlenül sem lehetett olyan jogos várározása, hogy fogyasztókkal szemben tisztességtelen ÁSZF-ket alkalmazhasson, illetve azok alapján érvényesíthessen követelést. A felperesnek nem fűződhet méltányolható jogos érdeke ahhoz, hogy tisztességtelen ÁSZF rendelkezések alkalmazásában bízhatson azon az alapon, hogy a fogyasztó, illetve a közérdekű keresetindításra jogosult a Törvény 7. §-ában szabályozott polgári peres eljárásnál kedvezőtlenebb eljárásjogi pozícióból indíthat pert az ÁSZF rendelkezések tisztességtelenségének megállapítására, illetve az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására.

A Fogyasztói Irányelv 4. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy egy szerződési feltétel tisztességtelen jellegének megítélése során figyelembe kell venni az áruk vagy szolgáltatások természetét, amire vonatkozóan a szerződést kötötték, a szerződés megkötésének időpontjában fennálló összes körülményt, valamint a szerződés minden egyéb feltételét, illetve további szerződések feltételeit, amennyiben a vizsgált szerződés attól függ.

A Kúria hangsúlyozza, hogy a Törvény kifejezetten egyetlen bizonyítási eszköz alkalmazását sem zárja ki, és ezt az értelmezést az AB határozat1 (Indokolás, [173]), illetve az AB határozat2 (Indokolás, [73]-[74]) is megerősíti. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Törvényben szabályozott polgári perek alapvetően ténykérdések okirati bizonyításáról és ehhez kapcsolódó jogkérdések megítéléséről szólnak (AB határozat1, Indokolás, [170]). Az eljáró bíróságok szabadon mérlegelhetik, hogy a perben milyen bizonyítási indítványoknak adnak helyt. Nem a Törvény állítólagos bizonyítást korlátozó rendelkezéseiből, hanem a perben vizsgált tény- és jogkérdések természetéből adódik, hogy tanúbizonyítás lényegében kizárt, szakértő igénybe vétele pedig csak kivételes esetben válhat szükségessé.

Az Alkotmánybíróság részletesen vizsgálta és érdemben elbírálta a felperes előadásával azonos tartalmú, a Törvényben szabályozott határidőkre vonatkozó rendelkezések alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló kezdeményezéseket. Az AB határozat1 megállapította, hogy a Törvény rendelkezései alapján a feleknek érdemi és valós lehetőségük volt megfelelő hatékonysággal előadni az ügyeket (Indokolás, [172]), illetve a bíróságoknak lehetőségük volt az eléjük vitt tény- és jogkérdések érdemi vizsgálatára (Indokolás, [173]). E körben megállapította azt is, hogy a Törvényben foglalt határidők a tisztességes eljáráshoz való jog szempontjából nem aggályosak (Indokolás, [145]-[174]), illetve a Törvény rendelkezései nem sértik a fegyverek egyenlőségének követelményét (Indokolás, [175]-[180]).

A Kúria ugyanakkor osztotta a felperes jogi álláspontját, miszerint önmagában az a tény, hogy a Törvény nem alaptörvény-ellenes, nem jelenti azt, hogy a Törvény az uniós jog követelményeinek is megfelel.

A Charta 47. cikkéhez fűzött magyarázatok (HL C 303, 2007.12.14., 17. o.) szerint, amelyeket az EUSz 6. cikk (1) bekezdése és a Charta 52. cikk (7) bekezdése alapján a tagállami bíróságoknak is figyelembe kell venniük, a cikk az Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 13. cikkén, illetve 6. cikk (1) bekezdésén alapul. A Charta által biztosított jogvédelem több szempontból kiterjedtebb, mint az Egyezmény által nyújtott védelem. A jelen ügyben alkalmazandó „hatékony jogorvoslat” és „tisztes eljárás” alapelvei szempontjából viszont az alapelv tartalma és terjedelme a két szabályozásban megegyezik.

Az Alkotmánybíróság a 61/2011. (VII.13.) AB határozatában elvi érveléssel kifejtette, hogy azokban az esetekben, amikor az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés, akkor az Alkotmánybíróság által nyújtott jogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi jogvédelem szintje (ABH 2011, 291, 321.). Ezt az álláspontját az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatályba lépését követően is több alkalommal megerősítette {7/2013. (III.1.) AB határozat, Indokolás [30]; 32/2012. (VII.4.) AB határozat, ABK 2012, 228, 233.}. Az AB határozat hivatkozik a 15/2002. (III. 29.) AB határozatra, illetve a 6/1998. (III.11.) AB határozatra (Indokolás, [176]), amelyekben az Alkotmánybíróság összefoglalta a tisztességes eljárás (fair trial) követelményeivel összefüggő gyakorlatot. Ennek megfelelően az Alkotmány 57. § (1) bekezdését – és az Alaptörvény azzal azonos tartalmú XXXVIII. cikk (1) bekezdését - az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdésére tekintettel kell értelmezni. Az AB határozat kifejezetten vizsgálta a törvényi határidők viszonyát az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdésével, és az Egyezmény sérelmét nem látta megállapíthatónak sem a határidők, sem a fegyverek egyenlősége tekintetében (Indokolás, [162], [172], [176]-[180]).

A Kúria a Charta, az Egyezmény és az Alaptörvény rendelkezései, az Alkotmánybíróság általános joggyakorlata, a Törvény rendelkezéseivel kapcsolatban kifejtett jogi álláspontja figyelembe vételével úgy ítélte, hogy a Törvény vitatott eljárási szabályai a Charta rendelkezéseivel nem ellentétesek, az Alkotmánybíróság határozatai alapján más következtetésre e körben nem lehet jutni.

A fent kifejtettek tekintettel a Kúria úgy ítélte, hogy az uniós jog felperes által hivatkozott szabályainak értelmezésével összefüggésben ésszerű kétség nem merült fel, ezért a Kúria előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését nem látta indokoltnak, ahogy a perben eljár bíróságok sem.

Gfv.VII.30.097/2015/7.; Gfv.VII.30.098/2015/7.

Általános szerződési feltételek tisztességtelenségének vélelme megdöntése iránti kereset elbírálásának szempontjai.

Azon bíróságok, amelyek határozataival szemben jogorvoslatnak van helye, jogosultak és nem kötelesek előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére. A kezdeményezés kötelezettsége ugyanis az az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikk (3) bekezdése értelmében azt a bíróságot terheli, amelynek határozataival szemben jogorvoslatnak nincsen helye. Az az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EU Bíróság) ezt a rendelkezést úgy értelmezte, hogy nem minősül ilyen fórumnak az a bíróság, amelynek határozatával szemben felülvizsgálati kérelem nyújtható be (C-210/06. sz. Cartesio ügy, 79. pont). Jelen eljárásban tehát a Kúria az a bíróság, amely köteles az EU Bírósághoz fordulni, amennyiben az előtte folyó eljárásban a Szerződések értelmezésével, illetve az uniós aktusok érvényességével vagy értelmezésével kapcsolatos kérdés merül fel.

A Kúria és az alsóbb fokon eljáró bíróságok feladatai az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésével kapcsolatban eltérőek. A Kúriának a jelen eljárásban nem az alsóbb fokon eljáró bíróságok előzetes döntéshozatali eljárással kapcsolatos álláspontját kell felülvizsgálnia, hanem az előzetes döntéshozatali eljárásra nézve a saját álláspontját kell kialakítania.

Az EU Bíróság irányadó gyakorlata (283/81. sz. CILFIT ügy, 21. pont) értelmében azok a tagállami bíróságok, amelyek döntéseivel szemben a tagállami jog nem biztosít jogorvoslatot, kötelesek az eljárásban felmerülő uniós jogkérdéssel kapcsolatban előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezni. Ezen kötelezettség alól akkor van kivétel, ha a felmerülő kérdés az ügy elbírálása szempontjából nem

releváns, a hivatkozott uniós rendelkezést az EU Bíróság már értelmezte, vagy az uniós jog helyes alkalmazása annyira nyilvánvaló, hogy ezzel kapcsolatban ésszerű kétségnek nincsen helye.

A Kúria álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott és az eljárás szempontjából releváns egyes uniós rendelkezéseket az EU Bíróság már értelmezte, míg mások helyes alkalmazásával kapcsolatban ésszerű kétség nem merült fel. Ennek megfelelően a Kúriát nem terheli az a kötelezettség, hogy előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezzen az EU Bíróságnál.

1.) Az elévülésre vonatkozó törvényi rendelkezések vizsgálata a letelepedés szabadsága, a tőke szabad áramlása és a tulajdonhoz való jog sérelmével összefüggésben

A jelen eljárásban a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Törvény) 1. § (6) bekezdésnek az elévüléssel kapcsolatos szabályai nem nyernek alkalmazást. Az előterjesztett kereset alapján ugyanis nem egy igény állapotába jutott követelés bírói úton való érvényesíthetőségéről, hanem a perbe hozott általános szerződési feltételek tisztességességéről vagy tisztességtelenségéről kell döntenie. A Törvény, illetve a követelések elévülésével kapcsolatos további jogszabályok és a joggyakorlat értelmezése önmagában uniós jogi kérdéseket nem vet fel. A letelepedés szabadságának és a tőke szabad áramlásának sérelme abban az esetben merülhet fel, ha a Törvény valóban megváltoztatná a hatályba lépésekor irányadó elévülési szabályokat, vagyis visszamenőleges hatállyal ténne érvényesíthetővé már elévült követeléseket.

A Törvény 1. § (6) bekezdésében foglalt rendelkezések azonban nem ellentétesek a 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: régi Ptk.) elévüléssel kapcsolatos szabályaival, és a magyar bíróságok korábbi ítélkezése sem alakított ki a Törvény 1. § (6) bekezdésével nyilvánvalóan ellentétes, egységes joggyakorlatot. E jogszabály valójában értelmezi, nem pedig módosítja a régi Ptk. elévüléssel kapcsolatos rendelkezéseit. Téves ezért a felperes azon álláspontja, hogy a Törvény már elévült követeléseket nyilvánít érvényesíthetővé.

Ezzel egyezően foglalt állást az Alkotmánybíróság az 34/2014. (XI.14.) AB határozatában (a továbbiakban: AB határozat1). Abban ugyanis azt fejtette ki, az eltérő jogirodalmi véleményekkel szemben alkotmányosan elfogadható, hogy fogyasztói kölcsönszerződések esetében az egyes követelések a szerződés fennállása alatt önállóan nem évülnek el; a jogalkotó a Törvénnyel olyan – a régi Ptk. elévülési szabályaival nem ellentétes – értelmezést adott, amely szerint az elévülés csak a szerződéses jogviszonynak a szerződés szerinti megszűnésekor kezdődik el (Indokolás, [137]).

A fentiekre tekintettel, az elévült követelések újra érvényesíthetővé tétele hiányában, az EUMSZ 49. és 54. cikkeiben biztosított letelepedés szabadsága és a tőke szabad áramlása sérelmének vizsgálata a felperes által megjelölt okból nem indokolt.

Mivel a Törvény elévüléssel kapcsolatos szabályai a jelen eljárásban nem alkalmazandók, ezen túlmenően az sem állapítható meg, hogy a törvény már elévült követeléseket ténne újra érvényesíthetővé, ebből következően az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 17. cikkében biztosított tulajdonhoz való jog sérelmének vizsgálata a felperes által hivatkozott okból szintén nem indokolt.

2.) A tisztességes eljáráshoz és a hatékony jogorvoslathoz való jog sérelmével kapcsolatos kérdések

Az Alkotmánybíróság részletesen foglalkozott és érdemben elbírált a felperesi észrevételekkel azonos tartalmú, a Törvény egyes rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló kezdeményezéseket. Az AB határozat1 szerint a Törvény rendelkezései alapján a feleknek érdemi és valós lehetőségük volt megfelelő hatékonysággal előadni az ügyeket (Indokolás, [172]), illetve a bíróságoknak lehetőségük volt az eléjük vitt tény- és jogkérdések érdemi vizsgálatára (Indokolás, [173]). A Törvényben foglalt határidők sem aggályosak a tisztességes eljáráshoz való jog szempontjából (Indokolás, [145]-[174]), illetve a Törvény rendelkezései nem sértik a fegyverek egyenlőségének követelményét (Indokolás, [175]-[180]).

A Charta 47. cikkéhez fűzött magyarázatok (HL C 303, 2007.12.14., 17. o.) értelmében - amelyeket az Európai Unióról szóló szerződés (EUSz) 6. cikk (1) bekezdése és a Charta 52. cikk (7) bekezdése alapján a tagállami bíróságoknak is figyelembe kell venniük – ez a cikk az Egyezmény 13. cikkén, illetve a 6. cikk (1) bekezdésén alapul. A Charta által biztosított jogvédelem több szempontból

kiterjedtebb, mint az Egyezmény által nyújtott védelem. A jelen ügyben alkalmazandó „hatékony jogorvoslat” és „tisztes eljárás” alapelvei szempontjából viszont az alapelv tartalma és terjedelme a két szabályozásban megegyezik.

Az Alkotmánybíróság a 61/2011. (VII.13.) AB határozatában elvi érveléssel kifejtette, hogy azokban az esetekben, amikor az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés, akkor az Alkotmánybíróság által nyújtott jogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi jogvédelem szintje (ABH 2011, 291, 321.). Ezt az álláspontját az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatályba lépését követően is több alkalommal megerősítette [7/2013. (III.1.) AB határozat, Indokolás [30]; 32/2012. (VII.4.) AB határozat, ABK 2012, 228, 233.]. Az AB határozat1 hivatkozik a 15/2002. (III. 29.) AB határozatra, illetve a 6/1998. (III.11.) AB határozatra (Indokolás, [176]), amelyekben az Alkotmánybíróság összefoglalta a tisztességes eljárás (fair trial) követelményeivel összefüggő gyakorlatot. Ennek megfelelően az Alkotmány 57. § (1) bekezdését – és az Alaptörvény azzal azonos tartalmú XXXVIII. cikk (1) bekezdését - az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdésére tekintettel kell értelmezni. Az AB határozat1 kifejezetten vizsgálta a Törvény számos rendelkezése összhangját az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdésével, és az Egyezmény sérelmét nem látta megállapíthatónak sem a határidők, sem az ügyek hatékony előadhatósága, sem a fegyverek egyenlősége tekintetében (Indokolás, [162], [172], [176]-[180]).

A Kúria - a Charta, az Egyezmény és az Alaptörvény rendelkezései, valamint az Alkotmánybíróság joggyakorlata, így különösen az AB határozat1 vizsgálata alapján - arra következtetett, hogy a tisztességes eljárás tekintetében az Alkotmánybíróság által biztosított jogvédelem szintje nem alacsonyabb az Egyezmény jogvédelmi szintjénél, ami a konkrét esetben a Charta rendelkezéseinek való megfeleléssel egyenértékű.

3.) A notifikációs kötelezettség elmulasztásával kapcsolatos kérdések

A 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: Fogyasztói Irányelv) 8. cikke értelmében „a tagállamok az ezen irányelv által szabályozott területen elfogadhatnak vagy hatályban tarthatnak a Szerződéssel összhangban lévő szigorúbb rendelkezéseket annak érdekében, hogy a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak.” A Fogyasztói Irányelv 8a. cikke előírja a tagállamoknak, hogy amennyiben a 8. cikknek megfelelő rendelkezéseket fogadnak el, arról, valamint annak minden későbbi változásáról tájékoztassák a Bizottságot, így többek között különösen, ha az említett rendelkezések a tisztességtelennek tekintendő szerződési feltételek felsorolását tartalmazzák. A Bizottság a tájékoztatást továbbítja a többi tagállamnak, az Európai Parlamentnek és konzultációt folytat az érdekelt felekkel az említettek tekintetében.

A Fogyasztói Irányelv nem ír elő előzetes tájékoztatási kötelezettséget, és azzal kapcsolatban határidőt sem állapít meg, mint ahogyan e kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezményeit sem szabályozza. Az EU Bíróság joggyakorlata (380/87. sz. Enichem Base ügy, 19-24. pontok; C-235/95. sz. AGS Assedic Pas-de-Calais ügy, 32. pont) szerint a hasonló tájékoztatási kötelezettségre vonatkozó uniós előírások, ahol kizárólag a Bizottság tájékoztatása a rendelkezés célja anélkül, hogy ebből rá bármilyen egyéb eljárási jogosítvány és a tagállamokra bármilyen egyéb anyagi vagy eljárási kötelezettség származna, csak a tagállamok és a Bizottság kapcsolatát érintik. Ezek magánfelek részére nem keletkeztetnek olyan alanyi jogokat, amelyek megsértése a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásával megvalósulhatna.

Az előbbieken kifejtettekre tekintettel a felperesnek a Bizottság tájékoztatása elmaradására vonatkozó hivatkozása alapján a Törvény alkalmazása nem mellőzhető.

4.) A Fogyasztói Irányelv 4. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatos kérdések

A Fogyasztói Irányelv 4. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy egy szerződési feltétel tisztességtelen jellegének megítélése során figyelembe kell venni az áruk vagy szolgáltatások természetét, amire vonatkozóan a szerződést kötötték, a szerződés megkötésének időpontjában fennálló összes körülményt, valamint a szerződés minden egyéb feltételét, illetve további szerződések feltételeit, amennyiben a vizsgált szerződés attól függ.

A Törvény 4. § (1) bekezdésében meghatározott elvek nem a bíróságok mérlegelési jogkörét korlátozzák, hanem a jogszabályi vélelem és ehhez kapcsolódóan a szükséges felperesi bizonyítás tartalmát határozzák meg. A szerződéskötés körülményeinek a bizonyítási eljárás keretében történő feltárása csak akkor indokolt és szükséges, ha azok a jogvita érdemi elbírálására kihathatnának. Nem a Törvény rendelkezéseiből, hanem az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő ÁSZF rendelkezések tisztességtelenségének mint jogkérdésnek a jellegéből következik, hogy ilyen esetben a szerződéskötés körülményeinek vizsgálata szükségtelen.

A Törvény kifejezetten egyetlen bizonyítási eszköz alkalmazását sem zárja ki. Az Alkotmánybíróság szerint is a Törvényben szabályozott polgári perek alapvetően ténykérdések okirati bizonyításáról és ehhez kapcsolódó jogkérdések megítéléséről szólnak (AB határozat1, Indokolás, [170]). Az eljáró bíróságok szabadon mérlegelhetik, hogy a perben milyen bizonyítási indítványoknak adnak helyt. Ugyancsak nem a Törvény állítólagos bizonyítást korlátozó rendelkezéseiből, hanem a perben vizsgált tény- és jogkérdések természetéből adódik, hogy a tanúbizonyítás lényegében kizárt, szakértő igénybe vétele pedig csak kivételes esetben válhat szükségessé.

Gfv.VII.30.156/2014/11.

Pénzügyi vállalkozással kötött kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereset elbírálásának szempontjai. A fogyasztási szerződés és a fogyasztó fogalma.

A Kúria egyetértett a perben megelőzően eljáró bíróságokkal abban, hogy a perbeli egyedi kölcsönszerződések nem fogyasztói és nem fogyasztási kölcsönszerződések. Az azok megkötése idején hatályos 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) ugyanis a fogyasztó fogalmát nem határozta meg. A Hpt. 2. számú mellékletének III/5. pontja a fogyasztási kölcsön fogalmát ismerte. A szerint, az alatt, a mindennapi élet szokásos használati tárgyainak megvásárlásához, javíttatásához, illetve szolgáltatások igénybevételéhez – a természetes személy részére – nyújtott kölcsönt és a felhasználási célhoz nem kötött kölcsönt kellett érteni, ha a kölcsönt a természetes személy nem üzletszerű tevékenysége keretében vette igénybe. A Hpt. 2. számú mellékletének III/13. pontja értelmében, egyébként, a fogyasztási kölcsön a lakossági kölcsön egyik fajtája volt. Az ismertetett meghatározásból kitűnik, hogy egy gazdasági társaság üzletrészének megvásárlására adott kölcsön nem tartozott a fogyasztási, illetve a lakossági kölcsön fogalma alá. Az üzletrész ugyanis nem a mindennapi élet szokásos használati tárgya, továbbá a szerződés nem ingatlannal kapcsolatos célra szolgált.

A Kúria, a felülvizsgálati kérelemben tett hivatkozásra tekintettel vizsgálta azt is, hogy a perbeli egyedi kölcsönszerződések létrejöttkor hatályos 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 685. § d) pontja értelmében a felperesek fogyasztónak és azáltal a szerződések fogyasztói szerződésnek minősültek-e.

A Kúria megállapította, az említett jogszabályi előírás csak a gazdasági és szakmai tevékenység körén kívül eső célból szerződést kötő személyt ismerte el fogyasztónak. Egy gazdasági társaság üzletrészének megvásárlása – amint azt a megelőzően eljáró bíróságok is kifejtették – nem tekinthető gazdasági tevékenységtől függetlennek, még akkor sem, ha a tulajdonosok a cég tevékenységében nem kívánnak személyesen részt venni, vagy az üzletrész tulajdona nem eredményez számukra jövedelmet. Így, a perbeli üzletrészek vételárának kiegyenlítéséhez felvett kölcsön folyósítására létrejött szerződések nem minősülhetnek fogyasztók által kötött szerződéseknek sem.

A fogyasztási és lakossági kölcsönszerződésekre irányadó Hpt. 213. § (1) bekezdése, illetve a fogyasztóval kötött szerződésekben irányadó Korm. r. 3. § (2) bekezdése, a Ptk. 209. § (2) bekezdése a jelen jogvita eldöntése során nem volt alkalmazandó, e jogszabályok megsértése ez okból nem volt megállapítható.

A Kúria utal arra is, mivel a perbeli egyedi kölcsönszerződések nem lakossági kölcsönszerződések, a Hpt. 203. § (6) bekezdése alapján az alperest nem terhelte a devizahitel nyújtásának kockázata feltárásáról szóló tájékoztatás tudomásulvételét tartalmazó, felperesek által aláírt nyilatkozat beszerzésének kötelezettsége sem. Ennek elmaradása ugyancsak nem bírt jogi jelentőséggel a felek

közötti jogvita eldöntésekor.

A Kúria rámutat arra is, a fogyasztói szerződéssel kapcsolatos közérdekű kereset elbírálásának egyes kérdéseiről szóló 3/2011. PK vélemény 2. pontjában a Legfelsőbb Bíróság azt fejtette ki, a 2006. március 1-je előtt, de 2004. május 1-je után megkötött fogyasztói szerződésekben alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalta, illetve általános szerződési feltétel tisztességtelenségének a következménye semmisség. Ez a megállapítás azonban a nem fogyasztói szerződésekre nem vonatkozik. A Legfelsőbb Bíróság ugyanis, ezt a jogi álláspontját uniós jogi fogyasztóvédelmi norma, a Tanács 93/13/EGK irányelve alapján alakította ki. A perbeli egyedi kölcsönszerződések megkötésekor hatályos, és emiatt alkalmazandó Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján a nem fogyasztónak minősülő felperesek is hivatkozhattak az Üzletszabályzatba foglalt általános szerződési feltételek tisztességtelenségére, de ez utóbbi nem semmisségi, hanem megtámadási ok volt. E megtámadási jogukkal ezért csak a Ptk. 236. § (2) bekezdés c) pontja szerint számított, a Ptk. 236. § (1) bekezdésében írt egy éven belül élhettek. Ezt a határidőt azonban elmulasztották. A megtámadási jogukra nyitva álló határidő nyugvására, megszakadására nem hivatkoztak, ilyet nem bizonyítottak, ahogyan azt a másodfokú ítélet is, jogszabálysértés nélkül tartalmazza. A kifejtettek közül következik az is, hogy a felperesek állításával ellentétben, a perben vitatott általános szerződési feltételek egyes rendelkezései esetleges tisztességtelenségének vizsgálata nem volt lehetséges.

Munkaügyi ügyszak

Mfv.I.10.081/2014/5.

A felek az elsőfokú bíróság azon megállapodását nem támadták, miszerint az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény 6. cikk (1) bekezdése miatt jogellenes a kormánytisztviselő indokolás nélküli felmentése. Ezt a másodfokú bíróság nem vizsgálhatta, így az erre vonatkozó megállapítása felülvizsgálati eljárásban nem volt támadható.

Az Európai Unió Bíróságának C-332/13. számú, előzetes döntéshozatali eljárásban meghozott végzése folytán a felülvizsgálati kérelemnek az Alapjogi Chartával összefüggő érvelése nem képezheti a felülvizsgálati eljárás tárgyát, mivel a Ktjv. megalkotásával Magyarország nem az Unió jogát hajtotta végre. Az Alapjogi Charta megsértése címén a felmentés jogellenessége nem állapítható meg.

Mfv.I.10.083/2014/5.

Az Európai Unió Bírósága a C-332/13. számú ügyben – amelyben kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásra tekintettel a Kúria a tárgyalást a jelen ügyben felfüggesztette – megállapította, hogy a jogi helyzet nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe.

Az Európai Unió Bírósága említett határozata alapján az ügyben nem uniós, hanem nemzeti jogszabályok alapján kell eljárni (végzés 12., 13.), a Ktjv. megalkotásával Magyarország nem az Unió jogát hajtotta végre. Ebből következően az ügyben nincs jelentősége azon nemzeti törvénynek, amellyel Magyarország az Európai Unió Alapjogi Chartáját (2007. évi CLXVIII. tv.) kihirdette. A másodfokú bíróság ezért tévesen utalt arra, hogy az ügy elbírálásánál a nemzeti jogon kívül az említett törvényt is figyelembe kell venni.

Mfv.I.10.086/2014/5.

Ha a 8/2011. AB határozattal 2011. május 31-ével megsemmisített a Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pontjára alapított, 2011. május 11-én közölt indokolás nélküli felmentésnek az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Egyezmény 6. cikkére ütközés miatti jogellenessége megállapítása miatt a felek az elsőfokú ítélettel szemben nem fellebbeznek, erre a másodfokú ítélet jogszabálysértő voltát a felülvizsgálati kérelemben jogszerűen nem alapíthatják.

Az Európai Unió Bíróságának C-332/13. számú, előzetes döntéshozatali eljárásban meghozott végzése folytán a felülvizsgálati kérelemnek azon érvelése, miszerint a Ktjv. 8. § (1) bekezdése az uniós jogba (Alapjogi Charta másodfokú ítéletben megjelölt rendelkezéseibe) nem ütközik, alapos. Az Európai Unió Bíróságának döntése szerint a Ktjv. megalkotásával Magyarország nem az unió jogát hajtotta végre [végzés 13.; az Európai Unióról és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 19. cikk (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pont]. Ezért az Alapjogi Charta megsértése címén a felmentés jogellenessége nem állapítható meg.

Mfv.I.10.089/2014/7.

Az Alkotmánybíróság határozata nyilvános kihirdetésének a Magyar Közlönyben való közzététele tekinthető, vagyis 2011. február 18-án vált hivatalos formában ismertté az alperes előtt a döntés és az, hogy a hivatkozott jogszabály mely részében alkotmányellenes. Ebből következően a munkáltató 2011. február 16-án kiadott, a hatályos jogszabályoknak megfelelő intézkedése nem volt rendeltetésellenes.

Az Európai Unió Bírósága a C-332/13. számú ügyben meghozott végzésében megállapította, hogy nem rendelkezik hatáskörrel – összefoglalóan – a szóbanforgó ügyben, mivel a jogi helyzet nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe. Megállapította, hogy a Nemzeti Bíróság előtt folyó eljárásban az a költség téríthető meg, amely a feleknek a bírósághoz benyújtott észrevételeivel összefüggésben merült fel.

Az Európai Unió Bíróságának C-332/13. számú előzetes döntéshozatali eljárásban meghozott végzése folytán a felülvizsgálati kérelemnek az Alapjogi Chartával és más uniós szabályokkal összefüggő érvelése nem képezheti a felülvizsgálati eljárás tárgyát, mivel a Ktjv. megalkotásával Magyarország nem az Unió jogát hajtotta végre [végzés 13.; az Európai Unióról és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 19. cikk (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pont], ezért az Alapjogi Charta és az Európai Unió joga megsértése címén a felmentés jogellenessége nem állapítható meg.

Mfv.I.10.090/2014/5.

A köztisztviselők felmentésének szabályozásával Magyarország nem az Unió jogát hajtotta végre. A felülvizsgálati kérelmet az abban megjelölt jogszabálysértések alapján kell elbírálni.

Az Európai Unió Bírósága a C-332/13. számú ügyben – amelyben kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásra tekintettel a Kúria a tárgyalást a jelen ügyben felfüggesztette – megállapította, hogy a jogi helyzet nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe.

Az Európai Unió Bírósága említett határozata alapján az ügyben nem uniós, hanem nemzeti jogszabályok alapján kell eljárni (végzés 12., 13.), a Ktv. megalkotásával Magyarország nem az Unió jogát hajtotta végre. Ebből következően az ügyben nincs jelentősége azon nemzeti törvénynek, amellyel Magyarország az Európai Unió Alapjogi Chartáját (2007. évi CLXVIII. tv.) kihirdette. A másodfokú bíróság ezért tévesen hivatkozott arra, hogy az ügy elbírálásánál a nemzeti jogon kívül az említett törvényt is figyelembe kell venni. Téves továbbá az alperesnek az Európai Unió Alapjogi Chartáját nemzetközi szerződésnek tekintő álláspontja, ezért a másodfokú bíróság eljárása a 2011. évi CLI. törvény 25. §-ába nem ütközött.

A Módosított Európai Szociális Charta (Egyezmény) kihirdetéséről szóló 2009. évi VI. tv. 1. § (2) bekezdése értelmében az Egyezmény II. részének kötelező alkalmazása a 24. cikkekre nem terjed ki. Ezért a másodfokon eljáró bíróság tévesen állapította meg az alperes terhére e cikk megsértését.

Mfv.I.10.092/2014/6.

A hatályos jogszabályokra figyelemmel a munkáltató indokolás nélküli felmentése nem volt jogellenes. A tanulmányi szerződésben vállalt határidő előtti jogviszony megszüntetés nem rendeltetésellenes, a feleknek elszámolásra van lehetőségük.

Az Európai Unió Bírósága a C-332/13. számú ügyben meghozott végzésében megállapította, hogy nem rendelkezik hatáskörrel – összefoglalóan – a szóban forgó ügyben, mivel a jogi helyzet nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe. Megállapította, hogy a nemzeti bíróság előtt folyó eljárásban az a költség téríthető meg, amely a feleknek a bírósághoz benyújtott észrevételeivel összefüggésben merült fel.

Az Európai Unió Bíróságának C-332/13. számú előzetes döntéshozatali eljárásban meghozott végzése folytán a felülvizsgálati kérelemnek az uniós jogszabályokkal összefüggő érvelése nem képezheti a felülvizsgálati eljárás tárgyát, mivel a Ktjv. megalkotásával Magyarország nem az unió jogát hajtotta végre [végzés; az Európai Unióról és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 19. cikk (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pont], ezért az „Európai Unió joga” megsértése címén a felmentés jogellenessége nem állapítható meg.

Mfv.I.10.093/2014/6.

Nem volt megállapítható kormánytisztviselő indokolás nélküli felmentése esetén a felperessel szembeni hátrányos megkülönböztetés azon az alapon, hogy fiatal, nyelvvizsgával rendelkezik és további felsőfokú tanulmányokat folytat.

Az Európai Unió Bírósága a C-332/13. számú ügyben meghozott végzésében megállapította, hogy nem rendelkezik hatáskörrel – összefoglalóan – a szóban forgó ügyben, mivel a jogi helyzet nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe.

Az Európai Unió Bíróságának C-332/13. számú, előzetes döntéshozatali eljárásban meghozott végzése folytán a felülvizsgálati kérelemnek az uniós jogszabályokkal összefüggő érvelése nem képezheti a felülvizsgálati eljárás tárgyát, mivel a Ktjv. megalkotásával Magyarország nem az Unió jogát hajtotta végre [végzés: Az Európai Unióról és az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés 19. cikk (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pont]. Ezért az Európai Unió jogának megsértésére történő hivatkozás alapján a felmentés jogellenessége nem állapítható meg.

Mfv.I.10.370/2014/5.

Nem minősül rendeltetésellenes joggyakorlásnak, ha a munkáltató a kormánytisztviselő jogviszonyát az Alkotmánybíróság által a jövőre nézve megsemmisített jogszabály alapján, annak hatályban léte alatt szünetelteti meg felmentéssel.

I. A felülvizsgálati kérelemnek (tartalmilag) a Pp. 3. § (2) bekezdésére való hivatkozása azért helytálló, mert a másodfokú bíróság a felek ilyen irányú kérelme hiányában értékelte a felmentést az indokolási kötelezettségre vonatkozóan. Az eljárásjogi szabályok a tisztességes eljáráshoz való jogot biztosítják, ez azonban nem értelmezhető akként, hogy a fél helyébe lépve a bíróság – az adott esetben az anyagi jogi szabályt [az ügyben még alkalmazandó Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pont] is figyelmen kívül hagyva – kérelem nélkül bizonyítási lehetőséget adjon, illetve ennek eredményessége hiányát értékelje. A fél fenti kérelme hiányában a jogkérdés az Alapjogi Charta alapulvételével sem vizsgálható. Téves ezért a törvényszéknek a felmentési indok alperes általi bizonyítását lehetővé tevő érvelése. Az indokolás nélküli felmentés mint jogkérdés önállóan pedig nem volt tárgya a felülvizsgálati eljárásnak [Pp. 275. § (2) bekezdés].

II. Az Európai Unió Bíróságának C-332/13. számú, előzetes döntéshozatali eljárásban meghozott végzése szerint a Ktjv. megalkotásával Magyarország nem az Unió jogát hajtotta végre. Az uniós jog, ezen belül az Alapjogi Charta megsértése címén tehát a felmentés jogellenessége nem állapítható meg. Erre a másodfokú bíróság érdemben helyesen következtetett.

Pfv.V.21.571/2014/6.

Az ingatlanok időben megosztott használati jogának megszerzésére irányuló szerződés azon rendelkezése, hogy az elállási határidő lejárta előtt a fogyasztó az üdülőhasználat ellenértékét ügyvédi letétbe helyezi a jogszabály megkerülésére irányul. Ebből azonban nem következik az üdülőhasználati szerződés semmissége, mivel jogszabály az érvénytelenséggel szemben eltérő jogkövetkezményként azt írja elő, hogy a vállalkozás köteles ezen összeget a fogyasztónak visszatéríteni.

A perbeli jogviszonyra a szerződés megkötésének időpontjára tekintettel még irányadó volt az ingatlanok időben megosztott használati jogának megszerzésére irányuló szerződések egyes szempontjai vonatkozásában a fogyasztók védelméről szóló 1994. október 26-i 94/47/EK irányelv (a továbbiakban: Irányelv), illetve azt implementáló 20/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet). Az Irányelv preambuluma (11) és (12) bekezdése, valamint az Irányelv 5. cikk (3) bekezdése, 6. és 10. cikke együttes értelmezése alapján az állapítható meg, hogy az irányelv célja a fogyasztó számára olyan egyoldalú, a szerződés megkötésére visszamenőleges hatályú – lényegében csak a szerződés megkötéséből eredő költségek vállalkozásnak való megtérítésével járó – szerződést felbontó hatalmasság biztosítása, amely a vállalkozás szerződésszegésétől független, objektív jogintézmény. Annak érdekében, hogy a fogyasztó számára a meggondolás joga gyakorlatilag jogkövetkezményektől mentesen biztosított legyen, úgy rendelkezik az Irányelv, hogy tilos az elállásra nyitva álló időtartam előtt bármiféle előleg fizetése, függetlenül annak formájától (harmadik személy kezébe teljesítés, letét, stb.). A tilalom megsértésének jogkövetkezményét az Irányelv maga nem rendezi, amiből az következik, hogy erre a tagállamok joga az irányadó.

Az Irányelvet a magyar jogba implementáló Korm. rendelet 11. § (1) bekezdése szerint a vállalkozás a fogyasztó számára a 8. § alapján elállásra nyitva álló határidő lejárta előtt a fogyasztótól fizetést semmilyen jogcímen nem követelhet és nem fogadhat el. A (2) bekezdés szerint a vállalkozás köteles az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés ellenére átvett összeget a fogyasztónak visszatéríteni, és az azután a teljesítés időpontjától késedelmi kamatot fizetni. E megfogalmazás tehát az irányelvi célnak megfelelően rendelkezik az Irányelv 6. cikkében foglalt tilalom, 10. cikkben foglalt felhatalmazás szerinti speciális jogkövetkezményéről.

A (2) bekezdés szerinti jogkövetkezmény specialitását az adja, hogy az csupán a tilalom ellenére a fogyasztótól az elállási határidő lejárta előtt követelt összeg fogyasztónak való késedelmi kamattal terhelt visszatérítéséről rendelkezik, anélkül azonban, hogy ez magának a szerződésnek vagy a vonatkozó kikötésnek a semmisségét vagy a jogviszony ipso iure felbontását eredményezné. A Korm. rendelet tehát szem előtt tartja, hogy az Irányelvi tilalom célja nem több, mint a fogyasztó védelmének a biztosítása annak érdekében, hogy a fogyasztó befolyásmentesen dönthessen – főszabály szerint – a szerződés megkötésétől számított 15 napon belül arról, hogy valóban kívánja-e magát a szerződésnek megfelelően annak teljesítésére kötelezni, vagy meggondolva az ügyletet eláll attól. E cél biztosítására megfelelő és elégséges a Korm. rendelet által előírt speciális visszatérítési kötelezettség.

A szerződés semmisségének kimondása vagy a jogviszony ipso iure megszűnésére vonatkozó jogszabályi rendelkezés ugyanis éppen a fogyasztót fosztaná meg rendelkezési jogától, attól a döntéstől, hogy valóban kívánja-e a megkötött szerződés szerinti kölcsönös teljesítést. Ez természetesen nem zárja ki azt, hogy a fogyasztó más okra hivatkozással a szerződés érvénytelenségének megállapítását kérje, de a Kormányrendelet 11. § (1) bekezdésének megsértése erre önmagában nem ad alapot még abban az esetben sem, ha ez formálisan jogszabályi rendelkezéssel ellentétesen, a letéti szerződés egyidejű megkötésével és részbeni teljesítésével valósult meg.

A felperesi keresetet jogszerűen utasította el az első fokon eljáró bíróság arra hivatkozással, hogy a Korm. rendelet 11. § (2) bekezdése szerinti rendelkezés az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 200. § (2) bekezdése értelmében olyan más jogkövetkezménynek minősül, amely mellett a timesharing szerződés semmissége nem állapítható meg.

A fenti jogértelmezést támasztja alá a Legfelsőbb Bíróság Pfv.VI.20.117/2010/4. számú határozatában kifejtett okfejtés is, amely szerint alaptalan a szerződés jogszabályba ütközésének megállapítására irányuló kereset, ha a jogszabály a megsértéséhez eltérő jogkövetkezmény alkalmazását fűzi. E döntés a Korm. rendelet 7. §-ában foglalt kötelező tartalmi elem hiánya esetére irányadó 8. § (3) bekezdése szerinti jogkövetkezmény specialitását, annak a Ptk. 200. § (2) bekezdéséhez való viszonyát taglalta, analógiával azonban ugyanez a jogi helyzet a Korm. rendelet 11. § (1) bekezdésében írt követelménytől való eltérés esetén a 11. § (2) bekezdése szerinti jogkövetkezmény és a Ptk. 200. § (2) bekezdése egymáshoz való viszonya tekintetében is megállapítható.

Az üdülőhasználati szerződésekhez kapcsolódó ügyvédi letéti szerződés megkötését *expressis verbis* a 2011. szeptember 01-től hatályos 141/2011. (VII.21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: új Korm. rendelet) tiltotta meg, azonban ebből nem vonható le az a következtetés, hogy az ezt megelőző időszakban kötött szerződések esetén az ilyen típusú fogyasztói kötelezettséget előíró szerződési kikötések ne lennének tilalmazottak. Ezt az értelmezést támasztják alá az elállási jog gyakorlásával összefüggésben született versenyhatósági döntések és azokat felülvizsgáló bírósági határozatok (Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.379/2003/3. 2.Kf.27.279/2005/9.), amikben megállapításra kerültek, hogy az elállásra nyitva álló határidő letelte előtt az ügyvédi letétbe helyezési kötelezettség előírása a szerződés aláírásakor hozott döntés megmásíthatatlanságának érzését erősíti, azaz a fogyasztói döntés nem tisztességes befolyásolására alkalmas.

Ez a következtetés adódik a kérdés uniós jog alapján történő vizsgálatából is. A Korm. rendelet az Irányelv magyar jogba történő implementálását tűzte ki célul, az Irányelv 6. cikke pedig egyértelmű követelményként írta elő, hogy a tagállamok jogszabályaikban rendelkezzenek minden olyan előleg tilalmáról, amelyet a vásárló annak az időtartamnak a lejárta előtt fizetne, amelynek folyamán még élhet elállási jogával. Az Irányelv célkitűzéseivel a tagállami jog csak akkor állhat összhangban, ha a tagállami jog (Korm. rendelet) Irányelv fényében történő értelmezésével már az új Korm. rendelet hatályba lépését megelőzően is tiltottnak tekintik a perbelihez hasonló ügyvédi letétbe helyezési kötelezettségre vonatkozó szerződési előírásokat, függetlenül attól, hogy szövegszerűen ilyen tilalmat a Korm. rendelet nem tartalmaz (von Colson-elv).

Az irányelv által megfogalmazott befolyásmentes fogyasztói döntés meghozatalával összefüggő célkitűzések akkor valósíthatók meg, ha 15 napos elállási idő úgy áll a fogyasztó rendelkezésére, hogy a döntése meghozataláig pénzügyi teher viselési kötelezettsége nem merül fel. Ezért e szabály megsértésének visszatérítésre vonatkozó jogkövetkezménye azzal a jogi következménnyel is jár, hogy az elállási jog sem nyílik meg addig, amíg a jogosulatlanul beszedett pénzügyi teher visszatérítésére nem kerül sor.

Tévesen hivatkozott az alperes a Ptk. 239. (1) bekezdése alapján arra, hogy az elsőfokú eljárásban megtett azon nyilatkozatának, mely szerint az üdülőhasználati szerződést az előzetes letéti teljesítés hiányában is megkötötte volna, bármilyen relevanciája lenne. Miután a felek közötti szerződés fogyasztói szerződésnek minősül, e szerződésre a Ptk. 239. § (2) bekezdése tartalmaz rendelkezéseket. Eszerint a részbeni érvénytelenség esetén akkor dől meg a fogyasztói szerződés, ha a szerződést az érvénytelen rész nélkül nem lehet teljesíteni. Azt helyesen állította az alperes felülvizsgálati kérelmében, hogy az üdülőhasználati szerződés a tiltott ügyvédi letétbe helyezési kötelezettségre vonatkozó előírás nélkül is teljes egészében teljesíthető. A fogyasztó által nyújtandó ellenszolgáltatás ugyanis egyértelműen és pontosan körülírható, annak lényegét nem a teljesítés módjaként megjelölt letétbe helyezés adja, hanem az ellenérték nagyságrendjének a meghatározása. Miután azonban a Ptk. 200. § (2) bekezdése a jogszabályi tilalmat megsértő szerződési rendelkezés semmisségi jogkövetkezményét csak akkor írja elő, ha a tilalom megsértésének más jogkövetkezménye nincsen, ezért a fogyasztói szerződés teljes vagy részleges érvénytelenségének kérdései nem merülhetnek fel a perbeli jogvitában, az ezzel ellentétes jogi álláspont jogszabálysértő.

Pfv.VI.20.453/2015/4.

A felperes által az adott időszakban alkalmazott, az egyoldalú szerződésmódosítást szabályozó általános szerződési feltételek nem feleltek meg a szimmetria és az átláthatóság elvének, ezért a

felperes azok tekintetében nem tudta megdönteni a tisztességtelenség törvényi vélelmét.

1. A 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: Fogyasztói Irányelv) 8a. cikke szerinti kötelezettségre vonatkozó előírás a bizottság tájékoztatását szolgálja a tagállami rendelkezésről és annak céljáról. Ez a kötelezettség kizárólag a tagállamok és a bizottság kapcsolatát érinti, és nem keletkeztet magánfelek részére olyan jogokat, amelyek megsértése a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásával megvalósulhatna (380/87.sz. Enichem Base ügy, 19-24. pontok, C-235/95. sz. AGS Assedic Pas-de-Calais ügy, 32. pont).

Az Irányelv 8. cikkének értelmében nem kizárt, hogy a tagállamok az Irányelv által szabályozott területen olyan, a szerződéssel összhangban álló szigorúbb rendelkezéseket fogadjanak el, amivel a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítanak. Mindezek alapján - figyelemmel az Alkotmánybíróság döntésére is - nem volt megállapítható, hogy a Törvény alkalmazott rendelkezései ellentétben állnának az uniós joggal.

2. Az Irányelv 4. cikkének (1) bekezdése szerint a szerződési feltétel tisztességtelen jellegének a megítélése során az áruk vagy szolgáltatások természetét kell figyelembe venni, azt amire vonatkozóan a szerződést kötötték, a szerződés megkötésének időpontjában fennálló összes körülményt, továbbá a szerződés minden egyéb feltételét, illetve a további szerződések feltételeit, amennyiben a vizsgált szerződés azoktól függ. A perbeli esetben a Törvény rendelkezése alapján a jogvita elbírálása során nem az egyes szerződések megkötésének a körülményeit kellett vizsgálni, hanem magának az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő összes rendelkezésnek a tisztességtelenségét, mint jogkérdést.

Az Irányelv 4. cikke (2) bekezdésének az értelmezése során az Európai Unió Bírósága oly módon foglalt állást, hogy azon követelmény alatt, amely szerint a szerződési feltételnek világosnak és érthetőnek kell lennie, nem csak azt kell érteni, hogy az érintett feltételek nyelvtani szempontból a fogyasztó számára érthetőek legyenek. Elvárás ugyanis az is, hogy a szerződés átlátható legyen, a fogyasztónak módjában álljon az egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelni a szerződéses rendelkezésből eredő, őt érintő gazdasági következményeket (C-26/13. számú ügy).

Az Irányelv 3. cikkének (3) bekezdése alapján, a Melléklet 1. pontjának j) alpontja kimondja azt is, hogy tisztességtelen az a szerződési feltétel, amely szerződésben feltüntetett és érvényes indok nélkül jogosítja fel az eladót vagy a szolgáltatót a szerződési feltétel egyoldalú megváltoztatására. A 2. pont b) alpontja értelmében nem kizárt olyan szerződési feltételek alkalmazása, amely szerint a pénzügyi szolgáltató a fogyasztó által fizetendő kamatláb, vagy bármilyen más összeg megváltoztatására jogosult, ha erre érvényes indoka van, erről a másik szerződő felet a lehető legrövidebb időn belül értesíti és a fogyasztó jogosult a szerződést azonnali hatállyal felmondani. Mindebből az következik, hogy a kamat, költség vagy díj egyoldalú módosításának elengedhetetlen feltétele egyebek mellett az is, hogy annak érvényes indoka legyen. Tisztességtelen, nem világos, nem érthető, vagy nem átlátható szerződések alapján nem kerülhet sor egyoldalú emelésre, ezért nem állnak ellentétben az uniós joggal a Törvény 4. pontjának a rendelkezései.

3. A Chartában megjelölt alapvető jogokat ebben az eljárásban is tiszteletben kell tartani. Nem sérül azonban a felperes tulajdonhoz való joga, gazdasági érdeke, mert nem következik be tulajdonelvonás abból eredően, hogy nincs módja a tisztességtelen feltételek alapján az egyoldalú kamat, költség vagy díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötés alkalmazására. Az uniós és a magyar jog alapján ezek a kikötések egyaránt semmisek, azaz a fogyasztó számára nem jelenthetnek kötelezettséget és így abból a felperes számára sem keletkezhetnek jogosultságok. Az olyan jogok megszerzése és gyakorlása, ami a felet a nemzeti jog alapján sosem illette meg, az adott alapjogot a Chartával azonosan szabályozó Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (Egyezmény) alapján sem követelhető {Marckx v. Belgium, A31 (1979.), X. v. Német Szövetségi Köztársaság, App. No.8410/78. (1979), S. v. Egyesült Királyság, App. No.11716/85. (1986.)}.

Az Alkotmánybíróság a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz fűződő jog tekintetében már vizsgálta az indítványokat és arra a következtetésre jutott, hogy a Törvényben meghatározott keresetindítási határidő nem ütközik az Egyezmény 6. cikkének (1) bekezdésébe. A bizonyítás lényege banki okiratokon alapul, de nem kizárt tanú és szakértő meghallgatásának az igénye sem. A Törvény ennek a lehetőségét biztosítja, de biztosítja azt is, hogy a felek az eljárásban az álláspontjukat

megfelelően előadhassák. (34/20104. (XI.14.) AB határozat indokolás 162. és 170. pont).

4. A már kifejtettek alapján nem volt megállapítható, hogy a Törvény ellentétes lenne az Európai Unió jogával és így az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ) 49. és 54. cikkelyében a letelepedés szabadságát, valamint a 63. cikk alapján a tőke szabad áramlását biztosító szabályaival. A törvény nem korlátozta semmilyen módon a tagállamok, valamint a tagállamok és a harmadik országok közötti szabad tőkemozgást, azt, hogy az Európai Unió más államának állampolgárai és társaságai tartósan és folyamatosan részt vegyenek a származási helyüktől eltérő tagállam gazdasági életében és abból hasznot húzzanak. Nem fogalmazott meg ugyanis semmiféle olyan szabályozást, amely bármely okból hátrányosan kezelte volna más tagállamok állampolgárait és társaságait, nem alkalmazott semmilyen diszkriminációt, minden szempontból egyformán kezelte a hazai és a külföldi pénzügyi intézményeket.

Az Európai Unió Bíróságának gyakorlata szerint a diszkriminatív elem meglététől függetlenül a letelepedés szabadsága korlátozásának minősül minden olyan intézkedés, amely e jog gyakorlását tiltja, korlátozza, vagy kevésbé vonzóvá teszi is. Ebben a kérdésben azonban annak van döntő jelentősége, hogy a lehetséges következmények mennyiben vezethetők vissza a Törvény rendelkezéseire. Az Alkotmánybíróság a már idézett határozatában megállapította, hogy a Törvény sem a tisztességtelenség tilalma, sem a jogkövetkezmenyei tekintetében nem tartalmaz visszaható hatályú jogalkotást, a Törvény nem állapít meg olyan követelményeket, amelyek a feleket 2004. május 1-től kezdődően ne terheltek volna. Ezen túlmenően az Irányelv 6. cikkének (1) bekezdése szerint az eladó vagy a szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve. A feleket érintő esetleges hátrányos következmények tehát nem a Törvény rendelkezéseire, hanem az Irányelv tényleges érvényesülésére vezethetők vissza. Ugyanez vonatkozik az EUMSZ 63. cikke szerinti, a tőke szabad áramlását biztosító rendelkezésre is.

A kifejtettek alapján az uniós jog értelmezésével kapcsolatos ésszerű kétség hiányában a Kúria nem látta indokoltnak azt, hogy az ügyben előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezzen.

5. A per tárgya a keresetben előadottnak megfelelően az volt, hogy a felperes tudja-e bizonyítani, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó szerződéses kikötései tisztességesek és így érvényesek. A Kúria ennek megfelelően az ebben a tárgyban előterjesztett kereseti kérelemről határozott és azt vizsgálta, hogy az eljárás során a felperes meg tudta-e dönteni a tisztességtelenség törvényi vélelmét. Az a körülmény, hogy a felperes és a fogyasztók közötti elszámolás hogyan alakul, illetve a Törvény egyéb rendelkezései az egyes követelések elévülését milyen módon szabályozták, nem tartozik erre a perre. A jogvita eldöntése szempontjából ugyanis nem bír semmilyen jogi relevanciával az, hogy a Törvény az elévülés kérdését a régi Ptk. általános szabályaitól eltérő módon szabályozta.

A Kúria akkor se adhatna - erre alapítottnak - helyt a keresetnek, ha az elévülés kérdésének a szabályozása az Alaptörvénybe, vagy az Európai Unió jogába ütközne. Nem lenne indokolt ebben a kérdésben az Alkotmánybírósághoz, vagy az Európai Unió Bíróságához sem fordulni, hiszen az elévülés kérdésének szabályozása nem előkérdése ezen per elbírálásának.

6. A jogerős ítélet helyesen állapította meg, hogy a régi Ptk. ismerte és a perrel érintett időszak kezdetétől változatlan tartalommal alkalmazni is rendelte a tisztességtelenség fogalmát. Nem tekinthető ezért a jogszabályi körülmények megváltozásának az, hogy ha az Európai Unió Bírósága az EUMSZ 267. cikke szerinti hatáskörében eljárva valamely uniós jogszabályra vonatkozóan kifejti, megmagyarázza és pontosítja e szabálynak a jelentését és terjedelmét úgy, ahogyan azt a hatályba lépésének a kezdő időpontjától kezdődően értelmezni és alkalmazni kellett volna, illetve ahogyan azt jelenleg is szükséges értelmezni, illetve alkalmazni. Az így értelmezett szabályt a bíróságok alkalmazhatják, sőt alkalmazniuk is kell az értelmezést tartalmazó ítélet meghozatala előtt keletkezett jogviszonyokra is. A Törvény az egyedileg meg nem tárgyalt szerződéses feltételek tekintetében állított fel vélelmet azok tisztességtelensége mellett, továbbá speciális eljárási szabályokat alkotott azok megdöntésére. A vélelem tartalmának a meghatározása során azonban a Kúria is az Európai Unió Bírósága által felállított elveket alkalmazta és nem olyan tartalmi követelményeket, amelyek a felperest 2004. május 1-jétől kezdődően az uniós és a magyar jog alapján ne kötelezték volna.

Pfv.VI.20.460/2015/4.

A felperes az általa alkalmazott általános szerződési feltételek tisztességtelenségének törvényi vélelmét nem tudta megdönteni.

I. Az Alkotmánybíróságnak az egyenlőséggel kapcsolatos joggyakorlata szerint alkotmányellenes megkülönböztetés csak összehasonlítható – azonos csoportba tartozó – személyi körben lehetséges; az a szabályozás, ami nem személyi körre vonatkozóan állapít meg eltérő jogokat és kötelezettségeket, nem hozható alkotmányjogilag értékelhető összefüggésbe az Alaptörvény XV. cikke (2) bekezdésében foglalt megkülönböztetés tilalmával {26/2013. (X.4.) AB határozat, Indokolás, [183]-[184] és az ott hivatkozott további joggyakorlat}.

A pénzügyi intézmények megjelölése a 2014. évi XXXVIII. törvény (Tv.) alkalmazásában nem személyi kör alapján történő megkülönböztetést jelent, hanem a tárgyi hatály megállapításának szükségszerű következménye: mind a korábbi, mind az új Hpt. (2013. évi CCXXXVII. törvény) alapján hitel- vagy kölcsönszerződést és pénzügyi lízingszerződést fogyasztóval üzletszerűen csak pénzügyi intézmények köthetnek, köthettek.

II. 1.1. Az EU Bíróság joggyakorlata értelmében az 93/13. EGK irányelv (Fogyasztói Irányelv) 1. cikkének rendelkezése olyan szerződési feltételekre vonatkozik, amelyek a szerződő felekre a felek választásától függetlenül alkalmazandó nemzeti jogi rendelkezéseket tükröznek, vagy automatikusan, vagy a felek ilyen irányú eltérő megállapodása hiányában alkalmazandóak (C-92/11. sz. RWE Vertrieb AG ügy, 26. pont; C-34/13. sz. Kusionová ügy, 78-79. pontok). A megfogalmazásból egyértelmű, hogy a kötelező erejű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseknek a vitatott szerződési feltétel tartalmát kell meghatározniuk olyan egyértelműséggel, hogy az a felek döntése ellenére vagy annak hiányában is a szerződés részévé válhasson. A felperes által hivatkozott jogszabályi előírások, amelyek a szerződéskötés előtti tájékoztatásra vagy a szerződés kötelező tartalmi elemeire tartalmazznak előírásokat, illetve bizonyos szerződési feltételek alkalmazására nyújtanak lehetőséget, nem határoznak meg olyan konkrét szerződési tartalmat, amely a felek rendelkezése ellenére vagy annak hiányában a szerződés részévé válhat.

Ennek megfelelően ezen jogszabályhelyekhez kapcsolódó szerződési feltételek nem esnek a Fogyasztói Irányelv 1. cikk (2) bekezdésének hatálya alá, így tisztességtelenségük az uniós jog alapján vizsgálható.

1.2. A Fogyasztói Irányelv 4. cikk (2) bekezdése, illetve 5. cikke a fogyasztói szerződés feltételeivel szemben a világosság és érthetőség követelményét fogalmazza meg. Az Európai Unió Bírósága a Fogyasztói Irányelv 4. cikk (2) bekezdésének értelmezése során úgy foglalt állást, hogy azon követelmény alatt, amely szerint a szerződési feltételnek világosnak és érthetőnek kell lennie, nem kizárólag azt kell érteni, hogy az érintett feltételnek nyelvtani szempontból kell érthetőnek lennie a fogyasztó számára, hanem azt is, hogy a szerződésnek átláthatónak kell lennie; elvárás, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelnie a számára a szerződéses rendelkezésből eredő gazdasági következményeket (C-26/13. sz. Kásler ügy, 75. pont). Az értelmezés megfelelően irányadó a Fogyasztói Irányelv 5. cikkére is. Ezen rendelkezésből következően a kamat, költség, díj egyoldalú módosításának egyik elengedhetetlen feltétele, hogy annak érvényes indoka legyen. Tisztességtelen, például nem világos, nem érthető, nem átlátható szerződési (üzletszabályzati) rendelkezések alapján a Fogyasztói Irányelv sem ad felhatalmazást a kamat, költség, díj, egyoldalú emelésére.

2.1. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 6. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az Európai Unió elismeri a Chartában foglalt jogokat, szabadságokat és elveket, és a Charta „ugyanolyan jogi kötőerővel bír, mint a Szerződések”. A Charta 51. cikk (1) bekezdése értelmében a Charta rendelkezéseinek címzettjei az Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok annyiban, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. Az EU Bíróság jogértelmezése szerint a Charta rendelkezése az EU Bíróság korábbi állandó ítélezési gyakorlatát erősíti meg, ami szerint az uniós jogrendben biztosított alapvető jogokat az uniós jog által szabályozott valamennyi tényállásra alkalmazni kell. Ha valamely nemzeti szabályozás az uniós jog alkalmazási körébe tartozik, a Charta

által biztosított alapvető jogokat tiszteletben kell tartani, nem állhat fenn olyan tényállás, amelyre anélkül vonatkozna az uniós jog, hogy az említett alapvető jogokat alkalmazni ne kellene (C-617/10. sz. Aklagaren ügy, 17-21. pontok).

A Tv. tulajdonképpen a Fogyasztói Irányelv hatálya alá tartozó szerződések és a Fogyasztói Irányelv alkalmazásában megállapítható tisztességtelenség speciális körében a Fogyasztói Irányelv 6. cikkének (1) bekezdését ülteti át, ami szerint „a tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve.” A Tv. az uniós jog által szabályozott tényállásra vonatkozik, ezért a Chartában említett alapvető jogokat - a tagállamok széleskörű eljárási autonómiájától függetlenül – e körben is alkalmazni kell, azonban a felperes által hivatkozott jogsértések nem állapíthatók meg.

2.2.A Charta 17. cikke a tulajdonhoz való jog védelméről rendelkezik. E jog megfelel az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben (a továbbiakban: Egyezmény) biztosított hasonló jognak, ezért a Charta 52. cikk (3) bekezdése értelmében tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni az említett Egyezményben szereplővel. Ezt az értelmezést támasztják alá a Charta 17. cikkéhez fűzött magyarázatok (HL C 303, 2007.12.14., 17. o.), amelyeket az Európai Unióról szóló Szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 6. cikk (1) bekezdése és a Charta 52. cikk (7) bekezdése alapján a tagállami bíróságoknak is figyelembe kell venniük. A magyarázatok kifejezetten utalnak arra, hogy a Charta 17. cikke az Egyezmény 1. kiegészítő jegyzőkönyvének (a továbbiakban: 1. kiegészítő jegyzőkönyv) 1. cikkén alapul, és a szövegezési eltérésektől függetlenül azonos tartalommal és terjedelemben szabályozza a kérdéses alapjogot.

Az Egyezmény 1. kiegészítő jegyzőkönyvének a tulajdon védelméről szóló 1. cikkének első fordulata a következőképpen rendelkezik: „Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tiszteletben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik.”

Mivel az Egyezmény az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJB) joggyakorlata alapján autonóm módon határozza meg a javak és a tulajdon fogalmát, a Kúriának – függetlenül attól, hogy ez az igény a magyar jog alapján hogyan minősül – vizsgálnia kell, miszerint a felperes felülvizsgálati kérelmében alappal hivatkozik-e tulajdonhoz való jog sérelmére.

Az EJB gyakorlata a vagyon fogalmát kiterjesztően értelmezi és számos gazdasági érdeket minősít a tulajdonnal azonos védelem alá esőnek. Az 1. kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke azonban csak olyan jogok védelmét biztosítja, amelyekkel a fél a nemzeti jog alapján rendelkezik vagy valaha rendelkezett, vagyis amelyek esetében fogalmilag felmerülhet a „megfosztás” kérdése. Olyan jogok megszerzése és gyakorlása, ami a felet a nemzeti jog alapján sohasem illette meg az Egyezmény alapján nem követelhető [Marckx v. Belgium, A31 (1979); X v. Német Szövetségi Köztársaság, App. No. 8410/78 (1979); S. v. Egyesült Királyság, App. No. 11716/85 (1986)].

Jelen esetben a felperes olyan gazdasági érdeke sérelmét tekinti tulajdonelvonásnak, amely kizárólag tisztességtelen egyoldalú kamat-, költség-, vagy díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötésen alapul. Az uniós és magyar jog alapján ezek a kikötések semmissék, vagyis a fogyasztó számára nem jelenthetnek kötelezettséget, a pénzügyet számára pedig értelemszerűen nem keletkeztethetnek jogosultságot.

A Kúria e körben utal korábban már kifejtett álláspontjára, illetve a 34/2014. (XI.14.) AB határozatra, amely szerint a Tv. sem a tisztességtelenség tartalma, sem annak jogkövetkezményei tekintetében nem tartalmaz visszaható hatályú jogalkotást (AB határozat, Indokolás [71]-[114]), vagyis a Tv. alapján vizsgálendő szerződéses kikötések semmissége az uniós és magyar jog 2004. május 1-je óta létező tartalma alapján állt be.

A fent kifejtettekre tekintettel az uniós jog felperes által hivatkozott szabályainak értelmezésével összefüggésben a Kúria előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését nem látta indokoltnak.

III. A Kúria álláspontja az, hogy a tisztességtelenség fogalma a régi Ptk.-ban 2006. március 1-jétől változatlan volt, az ezt megelőzően hatályos régi Ptk. szabályai pedig bár szövegezésben eltértek, de érdemben nem. A régi Ptk. 209. § (1) bekezdése értelmében tisztességtelen az általános szerződési

feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével, egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg. Nincs jelentősége annak, hogy jogszabályok egyoldalú szerződésmódosítást szabályozó rendelkezései milyen tételes szabályokat tartalmaztak. A perbeli jogvita eldöntése során ugyanis nem azt kell vizsgálni, hogy a vonatkozó szerződési rendelkezések megfelelnek-e az alkalmazásuk idején hatályos törvények tételes rendelkezéseinek, hanem azt, hogy tisztességtelen szerződési feltételnek minősülnek-e. A jelen ügyben az nem állapítható meg, hogy a felperes által megjelölt kikötések maradéktalanul megfeleltek volna a tisztességes szerződési feltételek kapcsán támasztott uniós szabályoknak, a régi Ptk. 209. § (1) bekezdésének, a tisztességes szerződési feltétellel szemben az EU Bírósága, illetve a Kúria (Legfelsőbb Bíróság) joggyakorlatával felállított követelményeknek. Ez utóbbi feltételrendszer pedig nem változott. Változásként nem értékelhető, ha az EU Bírósága, illetve a Kúria ítéleteiben értelmezi, milyen feltételek fennállása esetén tisztességtelen egy szerződési feltétel és ezekből esetleg más következtetés vonható le, mint amit a felperes pusztán a vonatkozó jogi szabályozás, esetleg a korábbi joggyakorlat ismeretében irányadónak tekintett (C-92/11. sz. RWE ügy, 58. pont).

Közigazgatási ügyszak

Kfv.V.35.308/2014/5.

Az adózónak kell igazolnia, hogy fennállnak az adómentes közösségen belüli értékesítés törvényi feltételei.

Jelen ügy tényállása nem azonos az adózó által hivatkozott C-249/12 számú ügyével, mert ez utóbbiban a felek semmilyen módon nem rendelkeztek a héá-ról (áfáról). A perbeli esetben azonban a felek adómentes Közösségen belüli értékesítésekre szerződtek, ami 0 %-os adókulccsal adózik, emiatt a számlákban is 0 % az áfa, a felek tudták, hogy áfa adóalanyok, és azt is, hogy tevékenységük a 2007. évi CXXVII. törvény (Áfa tv.) hatálya alá tartozik. Ezért abban az esetben, ha az adóhatóság az ügyletet a rendelkezésére álló adatok alapján, az 2003. évi XCII. törvény (Art.) 1.§ (7) bekezdése szerint eljárva belföldi értékesítésnek minősíti, akkor a számlában feltüntetett adóalapra jogszerűen számítja rá a törvény szerinti áfa mértéket.

Az adózó nem tett meg minden tőle ésszerűen elvárható intézkedést annak érdekében, hogy az általa kötött ügyletek ne vezessenek adókijátszáshoz. A hatóság megalapozottan és jogszerűen állapította meg azt is, hogy az adózó a rendelkezésre álló adatokból következően tudott, illetve kellő körültekintés mellett tudnia kellett volna arról, hogy partnere által elkövetett adókijátszásban, adócsalásban vesz részt, tehát nem a tőle elvárható kellő körültekintéssel járt el, ezért a jogkövetkezmények is törvényesek.

Kfv.V.35.334/2014/13.; Kfv.V.35.338/2014/13.; Kfv.V.35.340/2014/13.; Kfv.V.35.342/2014/13.; Kfv.V.35.344/2014/13.; Kfv.V.35.346/2014/13.

A jogszerű gazdasági tevékenység folytatása érdekében adózó részéről minimálisan elvárható követelmény, hogy ellenőrizze annak a személynek az eljárás jogosultságát, akivel üzleti kapcsolatba lép.

1. A 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 120.§-ának a) pontja értelmében abban a mértékben, amilyen mértékben az adóalany - ilyen minőségében - a terméket, szolgáltatást adóköteles termékértékesítésre, szolgáltatásnyújtásra érdekében használja, egyéb módon hasznosítja, jogosult arra, hogy az általa fizetendő adóból levonja azt az adót, amelyet termék beszerzéséhez, szolgáltatás igénybevételéhez kapcsolódóan egy másik adóalany - ideértve az Eva. hatálya alá tartozó személyt,

szervezetet is - rá áthárított. Az Áfa tv. 127.§-ának (1) bekezdés a) pontja alapján az adólevonási jog gyakorlásának tárgyi feltétele, hogy az adóalany személyes rendelkezésére álljon a 120.§ a) pontjában említett esetben a nevére szóló, az ügylet teljesítését tanúsító számla.

Az 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 15.§-ának (3) bekezdése alapján a könyvvitelben rögzített és a számlolóban szereplő tételeknek a valóságban is megtalálhatóknak, bizonyíthatóknak, kívülállók által is megállapíthatóknak kell lenniük (a valódiság elve). Az Sztv. 166.§-ának (2) bekezdése értelmében a számviteli bizonylat adatainak alakilag és tartalmilag hitelesnek, megbízhatóknak és helytállóknak kell lennie.

Az adózónál lefolytatott ellenőrzés során az adóhatóság bizonyítási eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a határozatokban megjelölt számlák nem hiteles bizonylatok, nem nyert bizonyítást, hogy a számlákon feltüntetett gazdasági események megtörténtek volna. Az általa indított közigazgatási perben a Pp. 164.§ (1) bekezdése alapján az adózónak bizonyítania kellett az adóhatóság (bizonyítékokon alapuló) megállapításával szemben azt, hogy az adóhatóság bizonyított tényállása nem fedi a valóságot, és a befogadott számlák valós gazdasági esemény hiteles bizonylatai. Az elsőfokú bíróság az adózó keresetét teljes körűen, bizonyítatlansága okán elutasította.

Az adóhatóság határozatának nincsen olyan része, amely azt tartalmazná, hogy felperes az általa értékesített árukat a számlakibocsátóktól vásárolta volna meg, illetve, hogy a vitatott számlák igazolták volna az adózónak a számlakibocsátóktól történt árubeszerzését. Az adóhatóság a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként a számlakibocsátóknál és a számlakibocsátó2. beszállítójánál is azt állapította meg, hogy a számlázott nemesfém mennyiséggel nem rendelkeztek, azaz amit a beszállító nem adott el a számlakibocsátó2.-nek, azt a számlakibocsátó2. sem értékesíthette az adózónak, amely bizonyított állítás körében az adóhatóság az Art.-nek az ugyanazon jogviszony alanyainál tett megállapítások azonos minősítését előíró 130.§-ára helytállóan hivatkozott.

Az EU Bíróság részéről a felek által is hivatkozott Mahagében-Dávid ügyben kifejtettek szerint (37.) az adóalanyok azon joga, hogy az általuk fizetendő héa-ból levonják az általuk beszerzett árukat és igénybe vett szolgáltatásokat terhelő előzetesen felszámított adót, az uniós szabályozás által bevezetett közös héa-rendszer egyik alapelvét képezi. (38.) A 2006/112/EK irányelv 167. és azt követő cikkeiben foglalt adólevonási jog a héa mechanizmusának szerves részét képezi, és főszabály szerint nem korlátozható. (39.) Az adólevonások rendszerének az a célja, hogy a vállalkozót teljes egészében mentesítse valamennyi gazdasági tevékenysége keretében fizetendő vagy megfizetett héa terhe alól. A közös héa rendszer így valamennyi gazdasági tevékenység adóterhét illetően biztosítja a semlegességet. Ugyanakkor (41.) az adócsalás, az adóelkerülés, illetve más visszaélések elleni küzdelem olyan célkitűzés, amelyet a 2006/112/EK irányelv elismer és támogat. (45.) Az adólevonási jog által biztosított előny megtagadható az adóalanytól, azonban objektív körülmények alapján bizonyítani kell, hogy az adóalany, aki számára a levonási jogot megalapozó termékeket értékesítették, illetve szolgáltatásokat nyújtották, tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy ezen ügylettel az eladó, illetve a szolgáltató vagy valamely korábban eljáró gazdasági szereplő által elkövetett adócsalásban vesz részt. (46.) Azt az adóalanyt ugyanis, aki tudta, vagy akinek tudnia kellett volna, hogy beszerzésével a héa kijátszását megvalósító ügyletben vesz részt, a 2006/112/EK irányelv alkalmazása szempontjából ezen adókijátszás résztvevőjének kell tekinteni függetlenül attól, hogy az általa utóbb teljesített adóköteles ügyletei keretében a termék továbbértékesítéséből, illetve a szolgáltatás felhasználásából nyeresége származik-e, vagy sem.

Az adózó sem a közigazgatási eljárásban, sem a perben nem tudta megnevezni, ennek következtében bizonyítani sem, hogy milyen jogcímen, jogszabály alapján és okiratok birtokában járt el a számlakibocsátó2. nevében az a természetes személy, aki – felperesi előadás szerint – a számlakibocsátó2. néven kiállított számlákhoz kapcsolódik. A jogszerű gazdasági tevékenység folytatása érdekében az adózó részéről minimálisan elvárható követelmény, hogy ellenőrzi annak a személynek az eljárási jogosultságát, akivel üzleti kapcsolatba lép, illetve a perbeli nagyságú volumenű beszerzést eszközöl. Az adózó azon állítása, hogy megvizsgálta a számlakibocsátó2. cégiratait, illetve e cég nevében jelentkező személy felmutatta a társaság érvényes NEHITI engedélyét, nem elégséges a jogszerű eljárásának igazolásaként annak ismeretében, hogy azt sem tudta, a számlakibocsátó2.-vel kapcsolatosan ki az a személy, aki e cég nevét megjelölve eljár és akitől –

állítására szerint - 208.000.000 Ft értékben közel 16 kg aranyat és 478 kg ezüstöt vásárolt.

Az elsőfokú bíróság a számlakibocsátó2.-re vonatkozó adóhatósági határozatrészek jogszerűségét helytállóan állapította meg, ugyanis – amellett, hogy bizonyított tény, miszerint a számlakibocsátó2. a számlák szerinti gazdasági tevékenységet nem végezte el – az is igazolt, hogy felperes az általa folytatott adóköteles tényállás jogszerűsége érdekében nem járt el, mert ha eljárta volna, akkor tudnia kellett volna, hogy beszerzéseivel áfa kijátszását megvalósító ügyletben vett részt.

E körben kiemelte a Kúria a következőket:

- az adózó vezérigazgatója e céggel nem tartotta a kapcsolatot, az ügyvezetőjét nem ismerte, a székhelyén nem járt, valós, tényleges működéséről információval nem rendelkezett,
- a nemesfém üzletág vezetője a céget és ügyvezetőit korábban nem ismerte, Y.-nal tartotta a kapcsolatot, de nem tudta, hogy milyen tisztséget tölt be számlakibocsátó2.-ben. Y. semmilyen jogviszonyban nem állt a céggel, nem az ügyvezetője, nem a tagja és nem is az alkalmazottja, meghatalmazás hiányában a cég törvényes képviselőjét nem láthatta el, ügyeit nem intézhette,
- az adózó semmilyen bizonyítékot nem csatolt be annak igazolására, hogy Y. jogszerűen, meghatalmazás alapján intézte volna a számlakibocsátó2. ügyleteit,
- annak ellenére, hogy e cég mintegy 133.000.000 Ft értékben bocsátott ki számlát az adózó részére, a vizsgálattal érintett időszakban bejelentett telephelye, tárgyi eszközei nem voltak, nem rendelkezett a működéséhez szükséges legalapvetőbb feltételekkel sem, és az adózó felé kibocsátott számláit bevallásában nem szerepeltette.

A számlakibocsátó1.-gyel kapcsolatosan a Kúria álláspontja szerint – rögzítve, miszerint a számlakibocsátó1. sem végezte el a számlák szerinti gazdasági tevékenységet – a határozatokból, azok hiányos indokolása okán, nem állapítható meg, hogy felperes részéről az adóköteles tényállás jogszerűsége érdekében mi a bizonyítottan elvégzett, és mi a hiányzó magatartás, azaz melyek azok az objektív körülmények, amelyek igazolják, hogy az adózó tudott, vagy tudnia kellett volna az adókijátszásban való részvételéről.

2. A Kúria az adózó előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmének (Pp. 155/A.§) nem adhatott helyt, mert nem került sor olyan nemzeti jogszabályhely alkalmazására, amely ellentétes lenne és ezért ütköztetni kellene az Európai Unió jogával, jogelvéivel és joggyakorlatával. Az ügyben alkalmazott jogszabályokat az EU bíróságának már meghozott ítéletei értelmezik, így a perben azok az eljáró bíróságok részéről alkalmazhatóak voltak.

Kfv.V.35.354/2014/6.

Az ingatlan bérbeadása az Áfa tv. 86.§ (1) bekezdés 1) pontja értelmében mentes az adó alól, de e törvényhely nem alkalmazható a kereskedelmi szálláshely-szolgáltatás nyújtásának biztosítását szolgáló bérbeadásra.

Az adózó bejelentett fő tevékenységi köre saját tulajdonú ingatlan adásvétele, de szálloda bérbeadásával is foglalkozik. 2010. szeptember 1-től bérbe adta az Kft.1.-nek a perbeli ingatlant, ami a Kft.2. tulajdonában állt. A hotel megépítésével a Kft.2. a Zrt. bízta meg azzal a céllal, hogy ezt az adózó fogja hasznosítani, bérbe adni. A Kft.2. és a Zrt. között 2009. szeptember 25-én jött létre az adózó által ellenjegyzett fővállalkozói szerződés, mely szerint a létesítmény a bérbevevő, az adózó érdekében épül azzal, hogy a végfelhasználó az adózóval kötött albérleti szerződés alapján a Kft.1 lesz. A beruházáshoz szükséges kivitelezési tervek elkészítése, a tervek egyeztetése az adózóval, a megrendelővel és a végfelhasználóval a fővállalkozó feladata. A szerződésben az adózó kijelentette, hogy a műszaki ütemezéssel, tervdokumentációval egyetért, a teljesítés tartalmát teljes körűen leegyeztette, a számlázás alapja a felek által aláírt, bérlő által ellenjegyzett jegyzőkönyv. Az épületre kiadott építési engedély 2007. március 23-án emelkedett jogerőre, a használatba vételi engedély pedig 2010. augusztus 13-án, kiegészítésére 2010. augusztus 24-én került sor.

A Kft.2, mint bérbeadó és az adózó, mint bérbevevő között létrejött ingatlanbérleti szerződés tartalma szerint a bérbeadó az ingatlanon szálloda céljára megfelelő épületet emel abból a célból, hogy a

telekeingatlant az épülettel együtt a bérlőnek szállodai használat céljára bérbe adja és megadja hozzájárulását ahhoz, hogy az adózó, mint bérlő a bérlet tárgyát albérletbe adja a Kft.1 részére.

A Zrt. és felperes között létrejött megállapodás szerint a Zrt., mint fővállalkozó végzi a Kft.2, mint megrendelő megrendelése alapján a szálloda épület teljes körű kivitelezési munkálatait.

Az adózó, mint bérlő határozott idejű szerződést kötött a Kft.2-vel, mint bérbeadóval. E szerződés 3. pontja értelmében az adózót terheli a szálloda berendezési, felszerelési tárgyaival kapcsolatban a Kft.1 részére számla ellenében fizetendő összeg, és a Kft.1 számláit jogosult a Zrt. részére továbbszámolni.

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (Irányelv) 135.cikk (1) bekezdés l) pontja szerint adómentes az ingatlan bérbeadása, de a 135. cikk (2) bekezdés a) pontja értelmében nem tartozik e szabályozás alá a tagállamok jogszabályaiban meghatározott szállásadás. Az Irányelv 137. cikk (1) bekezdés d) pontja szerint a tagállamok „engedélyezhetik adóalanyaiknak az adózás lehetőségének választását” ingatlanok bérbe és hasznóbérbeadása esetén, és a (2) bekezdés szerint meghatározhatják az (1) bekezdésben említett jog gyakorlásának részletes szabályait, korlátozhatják a választási jog hatályát is.

A 2007. évi CXXVII. törvény (Áfa tv.) 86. § (2) bekezdés a) pontjának azon törvényi tényállásából következően, mely szerint e pont hatálya alá a kereskedelmi, szálláshely-szolgáltatás nyújtásának biztosítását szolgáló bérbeadás tartozik, nem következik, hogy az Áfa tv. 86. § (1) bekezdés l) pontja („az ingatlan bérbeadása, hasznóbérbe adása”) kiterjedne olyan bérbeadásokra is, amelyek tárgya kereskedelmi szálláshely-szolgáltatás nyújtására általában alkalmas ingatlan és/vagy, amit a bérbevevő az ingatlan kereskedelmi szálláshely-szolgáltatásnyújtása céljából vesz bérbe. Az Áfa tv. 86. § (2) bekezdés a) pontja értelmében ugyanis az (1) bekezdés l) pontja nem alkalmazható kereskedelmi szálláshely-szolgáltatás nyújtásának biztosítását szolgáló bérbeadásra. Ha a kereskedelmi szálláshely-szolgáltatás nyújtására általában alkalmas és/vagy kereskedelmi szálláshely-szolgáltatás nyújtása céljából bérbevett ingatlan tekintetében a bérbeadó nem valósít meg kereskedelmi szálláshely-szolgáltatás nyújtásának biztosítását szolgáló bérbeadást, akkor az ilyen bérbeadás nem tartozik a kivételek közé. Az Irányelv csupán lehetőséget teremt az általa szabályozottakhoz képest további kivételek meghatározására, de a nemzeti jogszabályban a jogalkotó nem élt ezzel a lehetőséggel.

Az elsőfokú bíróság érdemi döntése tehát teljesen összhangban áll az Irányelv 135. cikk (1) bekezdés l) pontjával, (2) bekezdés a) pontjával, az Áfa tv. 86. § (1) bekezdés l) pontjával, 86. § (2) bekezdés a) pontjával, melyek szerint nem vonatkozik adómentesség a perben vitatott jogügyletre. Az adózónak és bérbevevőjének, a Kft.1-nek a tevékenysége két egymástól jól elkülöníthető tevékenység. Az adózó ingatlan bérbeadását végezte, amely az általános szabályok szerint adómentes, bérbevevője pedig megvalósította az Áfa tv. 86. § (2) bekezdés a) pontja szerinti adóköteles bérbeadást, mivel ő biztosította a szálláshely-szolgáltatásnyújtást. Az adózó tevékenysége tehát az Áfa tv. 86. § (1) bekezdés l) pontja alá tartozó adómentes tevékenység volt. Az adózót a bérbeadás tekintetében az Áfa tv. 88. § (1) bekezdés b) pontja alapján megillette az adófizetési kötelezettség választásának joga a tevékenység megkezdéséig. (Ez az az időpont, amikor a bérbevevő a bérleti szerződés jogcímén birtokba lép.) Az adózó az ingatlan bérbeadási tevékenység kapcsán azonban nem választott adóköteles bérbeadást, ezért e szolgáltatása, az Áfa tv. perrel érintett időszakban hatályos 86. § (1) bekezdés l) pontja szerint, mentes volt az adó alól.

Az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés b) pontja értelmében egy adott épülethez, ingatlanhoz kapcsolódó szolgáltatás akkor esik fordított adózás hatálya alá, ha a szolgáltatás az ingatlan létrehozására, bővítésére, átalakítására vagy egyéb megváltoztatására irányul, és építési-szerelési, egyéb szerelési tartalmú munkákból áll. Az egyéb szerelési munkákba beletartoznak mindazon szolgáltatások, amelyek ahhoz szükségesek, hogy az építmény rendeltetésszerű használatra alkalmas legyen. Építési tartalmú szolgáltatás a kőműves munka, burkolási munka és minden olyan munkálat, amely az épület rendeltetésszerű működésének és használatának biztosítására irányul. Amennyiben az építési, szerelési, egyéb szerelési munka olyan beruházás során valósul meg, amely ingatlan létrehozására, bővítésére, átalakítására irányul és e tevékenységi építési-hatósági engedélyköteles, akkor a törvényi szabályozás értelmében a fordított adózás szabályait kell alkalmazni, még akkor is, ha az adott konkrét szolgáltatás egyébként nem építési engedélyköteles, illetve ezt nem az építési engedély jogosultja rendeli meg, hanem a bérlő. Az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés b) pontja szerinti szabályozás miatt a

fordított adózás alkalmazása a szolgáltatás jellegétől függ és nincs jelentősége annak, hogy az adott szolgáltatás kik között teljesül, tehát az építési engedéllyel rendelkező és a vele közvetlen viszonyban állók, vagy további résztvevők között. Az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés b) pontja alapján a fordított adózás alkalmazásának tehát nem az a feltétele, hogy a konkrét szolgáltatás engedélyköteles legyen, annak van jelentősége, hogy a szolgáltatás olyan ingatlan létrehozása, bővítése, átalakítása, illetve megváltoztatása során teljesül, amely egyébként építési-hatósági engedélyköteles (BH2011/6/118., EBH 2011/1/2387.).

A Zrt. és az adózó között létrejött megállapodás egyértelműen olyan többletmunkák kivitelezésére irányult, amelyeket az ingatlanon épített szállodában kellett megvalósítani, mégpedig egy olyan beruházás során, amely építési-hatósági engedélyköteles. A perben vitatott építési munkák, az adózó által tudottan, térben, időben is szorosan kapcsolódtak a szállodaépítési, kivitelezési munkálatokhoz, ezért a Zrt. által kiállított számlán feltüntetett ügylet az Áfa tv. 142. § (1) bekezdés b) pontja szerinti szabályozás miatt fordított adózás alá tartozott, amelyen áthárított adó az Áfa tv. 142. § (7) bekezdése folytán nem szerepelhetett volna, az adózót ezért e számla tekintetében az adólevonási jog nem illette meg.

Az adózónak bevétele valóban kizárólag adóköteles tevékenységből származott, de a perben vitatott számlák adómentes tevékenység (ingatlan bérbeadása) kapcsán kerültek kiállításra, és az adózó a termék, illetve szolgáltatás utáni adót csak akkor vonhatja le, ha azt adóköteles tevékenységhez használja.

Kfv.V.35.364/2014/10.

Az adóraktári engedéllyel rendelkező gazdasági társaság más adóraktári engedélyeshez adófelfüggesztési eljárás mellett történő szállítás esetén mentesül az adófizetési kötelezettség alól, ha a címzett adóraktári engedélyes a betárolás elektronikus átvételi elismervénnyel visszaigazolta.

A jövedéki adóra vonatkozó általános rendelkezésekről és a 92/12. EGK Irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2008/118/EK Tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv) szabályozza a jövedéki termék jövedéki adófelfüggesztéssel történő szállítását és a jövedéki termékek jövedéki adó felfüggesztésével történő szállítása során követendő eljárást a 17-29. cikkeiben. E szabályozás értelmében, az adófelfüggesztéssel történő szállításnak az a szállítás minősül, amely rendelkezik a szabályozás szerinti okmánnyal, azaz az e-TKO-val, amit a jövedéki terméket kitároló adóraktár engedélyesnek kell kiállítania, és a címzett adóraktárnak pedig a 24. cikk (1) bekezdése értelmében a számítógépes rendszeren, az EMCS-en keresztül elismervényt kell benyújtania a termék átvételéről a rendeltetési hely szerinti tagállam illetékes hatóságai részére.

A címzettek által történő átvételi elismervény szabályait a tagállamok illetékes hatóságainak kell meghatározni és ellenőrizniük kell az átvételi elismervényben szereplő adatokat. Amennyiben az adatok nem megfelelőek, haladéktalanul értesítenie kell a címzettet, ha az adatok megfelelőek, akkor a hatóság a címzett felé megerősíti az átvételi elismervény nyilvántartásba vételét. A 28. cikk (1) bekezdése szerinti szabályozás értelmében az átvételi elismervény igazolja a jövedéki termék szállításának a 20. cikk (2) bekezdése szerinti befejezését, azaz a jövedéki termék adófelfüggesztéssel történő szállításának befejeződését, tehát azt, hogy a címzett átvette a jövedéki terméket. A kitároló adóraktár engedélyes által kiállított és megküldött e-TKO-t a vámhatóság az uniós számítógépes rendszerben ellenőrzi, ennek megfelelosége esetén az AHK szám hozzárendelésével ezt jóváhagyja, elektronikus úton erről értesíti az adóraktár engedélyesét, és csak ezt követően kerülhet sor a jövedéki termék adófelfüggesztéssel történő szállítására. A címzett adóraktár engedélyese által kiállítandó elektronikus átvételi elismervény továbbítása elfogadása is az EMCS számítógépes rendszeren keresztül valósul meg.

A 2003. évi CXXVII. törvény (Jöt.) szabályozása összhangban áll az Irányelvi rendelkezésekkel, és a perben vitatott szállítások lebonyolítására az előzőekben ismertetett jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően került sor.

A Jöt. 8. § (1) bekezdése értelmében nem vitásan adókötelezettség keletkezik, ha a jövedéki terméket belföldön előállítják, importálják és az adóalany a jövedéki terméket előállító személy, amennyiben a jövedéki termék előállítását adóaktárban történik, illetve az adóaktári engedélyes, importáló. A Jöt. 8. § (2) bekezdése azonban úgy rendelkezik, hogy az adókötelezettség a jövedéki terméket belföldön előállító, illetve importáló személy helyett a betároló adóaktár engedélyesét, illetve adómentes felhasználót terheli a jövedéki termék adóaktárba, vagy adómentes felhasználó üzemébe történő betárolásának a visszaigazolásával. Ez nem érinti a jövedéki terméket belföldön előállító, illetve importáló személy bejelentési, bevallási, nyilvántartási, bizonylat kiállításai és megőrzési, valamint adatszolgáltatási kötelezettségét. E bekezdés szerinti adókötelezettség esetében az adó alanya a jövedéki terméket betároló adóaktár engedélyese, illetve az adómentes felhasználó.

A Jöt. 13. § (1) bekezdés a) pontja akként rendelkezik, hogy az adóaktár engedélyese a felfüggesztett adómegállapítási és adófizetési kötelezettség alól véglegesen mentesül, ha a kitarolt jövedéki terméket egy másik adóaktárba betárolták és azt a betároló adóaktár engedélyese elektronikus átvételi elismervénnyel, külön jogszabály szerint visszaigazolta.

Az adózó az adófelfüggesztéssel történő szállítások kapcsán minden esetben a Jöt. 11. § (5) bekezdés a) pontja szerint kiállított és a (8) bekezdés a) pontja szerinti, vámhatóság által továbbított, elektronikus átvételi elismervények birtokában gyakorolta adó alóli mentesülését, és arra is, hogy az átvételi elismervényeken túl, a fuvarozások befejezését követően minden szállítmány esetében beszerezte a szállítóleveleket, a címzett adóaktár engedélyese által aláírt fuvarleveleket, bizonylatokat, és a szabad forgalomba hozatalt nem ő, hanem a Kft. végezte el. A visszaigazolásra minden esetben a termékek szabad forgalomba bocsátást megelőzően került sor, és a Kft. szállította le a jövedéki termékeket a továbbforgalmazó jövedéki engedélyes kereskedők részére. Nem hagyható figyelmen kívül továbbá az sem, hogy a Kft. adóellenőrzésének eredményeként hozott határozat maga is megállapítja, hogy a jelen perben vitatott szállítások szerepeltek a Kft. termékmérleg nyilvántartásában, ezeket készletre vette, illetve ezt követően szabad forgalomba bocsátotta EKO okmányok kiállításával (egyszerűsített kísérő okmány), amellyel kapcsolatos adatküldési kötelezettséget ugyancsak az EMCS-ben kell teljesíteni.

Az adófelfüggesztés a Jöt. 10. § (1) bekezdése alapján az adómegállapítás és adó megfizetésének halasztása, amely átmeneti mentesülést eredményez. Ehhez képest a mentesülésnek két különböző esete olvasható ki a Jöt. rendelkezéseiből, az egyik a Jöt. 8. § (2) bekezdése, a másik pedig a Jöt. 13. § (1) bekezdés a) pontja szerinti. A Jöt. 8. § (2) bekezdése értelmében pusztán a betárolás visszaigazolásával bekövetkezik egy adóalany változás, amelyhez elegendő a visszaigazolás és adó-felfüggesztés esetén a végleges mentesülés. Ehhez a törvényi szabályozás, az Irányelvvel összhangban állóan, nem írja elő még további plusz törvényi feltételként a fizikai betárolás tényleges megtörténtét. Az adóalany változás tekintetében tehát a Jöt. 8. § (2) bekezdése szerinti szabályozás kapcsán nincs jogi relevanciája a fizikai betárolás tényleges megtörténtének. Tekintettel arra, hogy a betárolás visszaigazolását a címzett adóaktár végzi, mégpedig az előzőekben részletezett információs rendszeren keresztül, tehát tagállami adóhatósági közreműködéssel, a gyártó adóaktár mentesül az adófizetési kötelezettség alól a visszaigazolással. Természetesen a címzett csak akkor igazolhatja vissza a betárolást, ha ezt valóban ténylegesen megtörtént. Abban az esetben azonban, ha ő valótlan adatot igazol vissza, ezért ő felel és nem a kitaroló adóaktár. Az adóhatóság részéről az adózó terméknyilvántartása valamennyi időszakban ellenőrzésre került és ezt a hatóság valósággal összhangban állónak fogadta el.

A Jöt. 17. § (1) bekezdése alapján a jövedéki adót a fizetés esedékessé válásakor a 8. §-ban meghatározott adóalanyoknak kell megfizetniük. Az előzőekben ismertetettre figyelemmel a Kft., mint a címzett adóaktár engedélyese, a betárolás visszaigazolásával, a Jöt. szerinti adókötelezettségek adóalanyává vált.

A közösségi szabályozással összhangban álló Jöt. 8. § (2) bekezdése és 17. § (1) bekezdése alapján az adózónak az adófizetési kötelezettség keletkezését megelőzően bekövetkezett adóalany változás miatt nem volt, és nem lehetett adófizetési kötelezettsége, tekintettel arra, hogy a betárolás visszaigazolására, jelen perrel érintett körben, az adóhatóság által sem vitatottan minden esetben sor került.

A jogvita eldöntésére irányadó szabályozás, ahogyan erre az adóhatóság és az elsőfokú bíróság is helytállóan hivatkozott, valóban objektív jellegű, éppen ezért nem befolyásolhatja az, hogy a címzett adóráktári engedélyes az elektronikus átvételi elismervényt nem szabályszerűen, a rá vonatkozó, nemzeti és közösségi jogi szabályi rendelkezéseknek nem megfelelően állítja ki.

A közigazgatási és peres eljárás során feltárt és határozatokban részletesen ismertetett adatok sem egyenként, sem egymással egybevetve nem alkalmasak arra, hogy az adózó esetében a kellően körültekintő magatartás hiányára, rendeltetésszerű joggyakorlás elvének meg nem felelő magatartás tanúsításának megállapítására alapul szolgáljanak, különös tekintettel arra, hogy a címzett adóráktár az érintett jövedéki terméket felvette nyilvántartásába, kitarolását készletnyilvántartásában, zárásában, adóbevallásában bevallotta. A címzett adóráktár által benyújtott dokumentumokat továbbá a vámhatóság befogadta, ellenjegyezte, ami egyértelműen arra utal, hogy az adózótól a címzett adóráktárba áttárolt és ezt követően az utóbbi által kitarolt termékekre vonatkozó adatok a valóságnak megfelelnek. A feladó adóráktári engedélyesnek, ahogyan erre az adózó is hivatkozott, nincs olyan jogosítványa, amely alapján az adóráktári engedélyesnél a jövedéki termékek tényleges fizikai betárolását ellenőrizni tudná. Az e körben elkövetett szabálytalanságokért, tehát, a jelen ügyben rendelkezése álló adatok alapján, az adózó nem vonható felelősségre.

Hangsúlyozza még a Kúria azt is, hogy a nemzeti szabályozás, amely a Jöt. 8. § (2) bekezdésében nem, de a Jöt. 13. § (1) bekezdésének a) pontja esetén már törvényi feltételként írja elő az adófizetési kötelezettség alóli mentesüléshez a tényleges betárolást, nem értelmezhető az adózó terhére az előzőekben ismertetett közösségi jogi szabályozásra, továbbá az adózó ügyében irányadó tényállásra figyelemmel.

Kfv.IV.35.406/2014/4.szám

A változásvezetési kérelem elbírálása esetén a támogatható földterület fogalmának megítélése

A Kúria hasonló tényállás mellett, a perbelivel egyező jogkérdés megítélésekor a felülvizsgált ítéleti megállapításoktól eltérő következtetésre jutott. Kfv.IV.35.320/2013/4. számú határozatában a 73/2009/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: EK rendelet) fentiek szerinti rendelkezése alapján azt vizsgálta, hogy a támogatható terület fogalma a hasznosítás és a művelés ténykérdését is magában foglalja-e.

A 115/2003. (XI. 13.) FVM rendelet (a továbbiakban: MePaR rendelet) 2011 májusában hatályos 1. § g) pontja, valamint 4. § (1) bekezdés b) pontja alapján a felperes változásvezetési kérelme alapján az alperesnek azt kellett vizsgálnia, hogy a kérelemmel érintett földterületek a támogatási jogcímekre vonatkozó szabályozás alapján támogathatóak-e vagy sem. Az alperes eljárásában a FÖMI által megállapított és karban tartott MePaR nyilvántartásbeli adattartalmat használja.

Az 61/2009. (V. 14.) FVM rendelet (a továbbiakban: AKG rendelet) 2. § 41. pontja és 7. § (8) bekezdése, valamint a 25/2011. (IV. 7.) VM rendelet (a továbbiakban: SAPS rendelet) 3. § (3) bekezdése alapján arra a következtetésre kell jutni, hogy a tagállami joganyag szempontjából a támogatható terület fogalmát az EK rendelet 124. cikkének meghatározása alapján kell értelmezni.

Az EK rendelet 124. cikke értelmében Magyarország - 2011-ben a közvetlen támogatások bevezetése helyett - továbbra is alkalmazhatta az egységes területalapú támogatás rendszerét. Ennek alapján támogatható volt minden olyan mezőgazdasági terület, amely „a csatlakozást követően, 2003. június 30-án jó mezőgazdasági állapotban tartott hasznosított mezőgazdasági területnek minősült (...)” Az EK rendelet 124. cikk (1) bekezdés második albekezdése hasznosított mezőgazdasági területként ismerte el „(...) a szántóterületeket, az állandó gyepterületeket, az állandó kultúrákat és a konyhakerteket (...)”.

A Kúria az EK rendelet hivatkozott rendelkezéséből azt a következtetést vonta le, hogy a hasznosítás és a művelés fogalmai elválnak egymástól, a változásvezetési kérelem akkor teljesíthető, amennyiben a kérelemmel érintett földterület mezőgazdaságilag hasznosított területnek minősül. A változásvezetés iránti kérelem megítélésénél érdemi kérdés tehát az, hogy az igényelt földterület mezőgazdaságilag hasznosított gyepterületnek tekinthető-e.

A fenti tartalmi megközelítés miatt a perbeli esetben a Bíróságnak jelentőséget kellett volna tulajdonítani annak, hogy a felperes tényszerűen mezőgazdaságilag hasznosította-e a változásvezetési kérelem tárgyát képező földterületeket annak ellenére - illetve amellet -, hogy azokon infrastrukturális létesítmények is voltak. Önmagában az infrastrukturális létesítmény nem zárja ki egyértelműen és egészében a terület mezőgazdasági hasznosítását. A felperesnek lehetőséget kell tehát kapnia arra, hogy bizonyítsa, hogy a változásvezetéssel érintett földterületek megfelelnek az EK rendelet szerinti területek valamelyikének.

Kfv.V.35.637/2014/4.

Adólevonási jog csak valós gazdasági eseményről kiállított számla alapján gyakorolható.

A közigazgatási és a peres eljárás során nem volt vitatott, hogy az adózó a gépeket beszerezte. A közigazgatási és a peres eljárás során feltárt adatok, tények, körülmények, bizonyítékok pedig kétséget kizáróan igazolják, hogy a beszerzés nem a számlakibocsátó Kft.-től történt. Az adóhatóság határozatában részletezett indokokra figyelemmel bizonyította objektív körülmények alapján, hogy az adózó nem tanúsította a kellő körültekintést, nem tette meg az ésszerű intézkedéseket, és az ügyben irányadó tényállásra figyelemmel tudta, illetve tudnia kellett arról, hogy a számlakibocsátó részéről megvalósuló adókijátszásban vesz részt. Emiatt a jogerős ítélet a jogvita eldöntésére irányadó anyagi jogi jogszabályi rendelkezéseknek, azaz a 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 119. § (1) bekezdésének, 120. § a) pontjának, 127. §(1) bekezdés a) pontjának is megfelelő tartalmú érdemi döntés, amely összhangban áll az Európai Unió Bíróságának e tárgyban hozott ítéleteiben kifejtett jogértelmezéssel is. Az adózó a közigazgatási, peres, illetve a rendkívüli jogorvoslati eljárás során is csupán hivatkozott arra, hogy kellő körültekintéssel járt el, illetőleg minden ésszerű intézkedést meg tett annak érdekében, hogy elkerülje az adókijátszásban való részvételt, ennek alátámasztására azonban bizonyítékot nem csatolt be és nem tudta a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján eljárva megcáfolni azokat az adatokat, tényeket, körülményeket, amelyek alapján e körben terhére az adóhatóság és az elsőfokú bíróság is megalapozott és törvényes megállapítást tett.

Kfv.I.35.652/2014/7.szám

Ha az ügylet kizárólag adóelőny megszerzésére irányul és a felperes tudott arról, hogy adókijátszásra irányuló ügyletben vesz részt, adólevonási joga jogszerűen nem gyakorolható.

A közigazgatási eljárás során beszerzett tanúvallomások alátámasztották X. irányító szerepét a perbeli ingatlanok felvásárlásával kapcsolatban. Az egész láncolat mozgójaként ő határozta meg a feladatokat, igazgatta az ügyletek lebonyolítását, tudott arról, hogy mely gazdasági szereplők milyen tevékenységet fejtenek ki. Egyértelműen megállapítható az adózó esetében – mint ahogy a láncolat összes többi tagja esetében is – az adókijátszásra irányuló tudatos adózói magatartás. Az adóhatóság helyes megállapítást tett azzal kapcsolatban, hogy az adózó tudott vagy tudnia kellett a gazdasági láncolat létrehozásának valós céljáról, arról, hogy a többi Kft., Alap közbeiktatására miért volt szükség. Az egész eljárás során nem vált világossá a bevásárló társaság jelenlétének szükségessége, hiszen sem pénzeszköze, sem humán erőforrása nem volt a felvásárlások lebonyolítására. A felvásárláshoz szükséges pénzforrást a láncolatban résztvevő más gazdasági társaságok biztosították. X. személyén keresztül a láncolatban résztvevő társaságok közötti kapcsolat fennállt, így joggal kérdőjelezte meg az adóhatóság a tényleges gazdasági tevékenység létét, annak szükségszerűségét. Az adóelőny megszerzésére, az adó kijátszására irányuló láncolat létrehozását a bizonyítékok zárt, okszerű és a logika szabályainak is megfelelő bizonyítékértékeléssel az adóhatóság igazolta.

Nem foghat helyt a közösségi jogi normákra történő hivatkozás sem, hiszen az Európai Unió Bírósága több iránymutató döntésében kifejtette, hogy azokra csalárd módon, visszaélészerűen hivatkozni nem lehet. Visszaélészerű magatartásnak minősül az olyan magatartás, amely kizárólag olyan adóelőny megszerzésére irányul, amely ellentétes az irányelv célkitűzéseivel, szabályaival, amely nem valós ügyleteken alapul.

Kfv.I.35.670/2014/6.; Kfv.I.35.674/2014/6.

A számla tartalmi hiteltelenségét eredményezi, ha a gazdasági esemény a számlában foglalt felek között és módon nem mehetett végbe.

Az adóhatóság objektív bizonyítékok alapján jogszerűen jutott arra a következtetésre, hogy a gazdasági esemény a számlában foglalt felek között és módon nem mehetett végbe. A számla akkor hiteles, ha a munkát a számla kiállítója végezte el. Ellenkező esetben a számlára adólevonási jog nem alapítható, az nem lehet a levonás alapdokumentuma. Az igényes és speciális mezőgazdasági munkát lefedő felperesi tevékenységi kör önmagában megkívánta a körültekintő eljárást. Nemcsak elvárható volt adózótól, hogy tájékozódjon, kivel szerződik, de egyenesen az érdeke is volt.

A tényállás alapján annyi állapítható meg, hogy a munkát ismeretlen személyek végezték, akiknek a felderítése nem járt eredménnyel. Ennél fogva bizonyítatlan maradt, hogy a mezőgazdasági munkát végzők akár bejelentés nélküli „fekete munkásként” köthetők lennének a számlakibocsátóhoz. A következetes hazai és közösségi joggyakorlat szerint egyértelműen a számla tartalmi hiteltelenségét jelenti, ha az azon feltüntetett gazdasági esemény felek közötti megtörténte nem bizonyítható. Amennyiben az adózó azt kifogásolta, hogy az adóhatóság egyediesítés nélkül a vizsgált négy negyedévre ugyanazokat az általános bizonyítékokat használta fel, akkor meg kellett volna jelölnie, hogy az éppen vizsgált (felülvizsgált) időszak mitől egyedi, milyen speciális bizonyítékok maradtak figyelmen kívül, ami az adott időszakot megkülönbözteti a többitől. Egyébiránt ugyanazon tényre vonatkozóan, de más időszakot érintő eljárásban meghallgatott tanú vallomásának bizonyítékként való felhasználása önmagában nem jogszabálysértő.

Az adóhatósági határozat nem ellentétes sem a hazai, sem a közösségi ítélkezési gyakorlattal. Az Európai Unió Bíróságának e tárgykörben hozott döntései abból az alapfeltevésből indultak ki, hogy a gazdasági esemény a felek között megvalósult, csupán a számlakiállító vagy a számlázási láncolatban közreműködő más gazdasági szereplő járt el csalárd módon. Ez azonban a számlabefogadó adólevonási jogát nem befolyásolhatta, feltéve, hogy a számlabefogadó kellő körültekintés mellett sem tudhatott arról, hogy az ügylet adókiírással irányul. Ha a gazdasági esemény nem a számlában feltüntetett felek között ment végbe, az a számla olyan tartalmi hiteltelenségét jelenti, ami önmagában kizárja az adólevonási jog gyakorlását (Kfv.I.35.549/2012/5., Kfv.V.35.216/12/6., Kfv.I.35.193/14/6., Kfv.V.35.296/14/4.).

Noha a belföldi beszerzéshez kötődő áfa levonással kapcsolatos jogvitás ügyekben az adóhatóság tényállás tisztázási kötelezettsége generális szabály, de e kötelezettség nem paratlan. A releváns tények megállapítása érdekében minden rendelkezésre álló eszközt alkalmaznia kell, de ha ez indokkal marad eredménytelen, annak következményeit az adózónak kell viselnie. A gazdasági, üzleti életben általában is elvárható egy racionális mértékig a partner ellenőrzése (például el tudja-e egyáltalán végezni a munkát, szüksége van-e alvállalkozóra stb.), ha azonban a befogadott számla után adót is vissza kíván igényelni, ez még inkább így van, továbbá a gazdasági esemény megtörténte igazolásához – figyelemmel az 2000. évi C. törvény (továbbiakban Sztv.) valódiság elvére is – rendelkeznie kell hitelt érdemlő dokumentumokkal is. Az adózó által az eljárás során rendelkezésre bocsátott iratok, felajánlott bizonyítékok, nem tudták megdönteni, cáfolni azt a hatósági megállapítást, hogy a számlakibocsátó társaság nem végezte, nem végezhetette el a számlán lévő munkát, mert annak feltételeivel nem rendelkezett. Nem akárki által, hanem a számlakibocsátó által végzett munka alapozhatja meg az adólevonást.

Kfv.I.35.678/2014/5.

A rendeltetésellenes joggyakorlás megállapításának feltételei.

A perbeli esetben az adóhatóság a 2003. évi XCII. törvény (továbbiakban Art.) 2. § (1) bekezdésére alapozva tagadta meg az adózó adólevonási jogosultságát. Az Art. 2. § (1) bekezdése fogalmazza meg azt, hogy az adótörvények alkalmazásában nem minősül rendeltetészerű joggyakorlásnak az olyan szerződés vagy más jogügylet, melynek célja az adótörvényben foglalt rendelkezések megkerülése.

Az Art. szabályozása általánosságban határozza meg a rendeltetésellenes joggyakorlást, pontos elhatárolást, hogy az milyen magatartással valósul meg és mely körülmények fennállása esetén állapítható meg, nem ad, a jogalkalmazóra bízva a konkrét eset releváns tényállási elemeinek értékelése alapján annak meghatározását. A törvényi rendelkezés értelmezése során a Kúria nemcsak annak nyelvtani tartalmát, hanem a szöveggörnyezetét és célkitűzéseit figyelembe vette és tekintettel volt az Európai Unió Bíróságának áfa ügyekben hozott visszaélésszerű magatartás és az adókikerülés kapcsán kifejtett tételeire is, melynek során előírta, hogy az érintett ügyletek valós tartalmának és jelentésének megállapítása mindig a nemzeti bíróság feladata. Ennek során e bíróság figyelembe veheti ezen ügyletek tisztán mesterséges jellegét, valamint az adóteher csökkentési tervben érintett gazdasági szereplők közötti jogi, gazdasági vagy személyes kapcsolatokat (C-255/02. Halifax ügy 81. pont). Az Európai Unió Bírósága már több esetben kifejtette, hogy a közösségi jogi szabályozás alkalmazását nem lehet oly módon kiterjeszteni, hogy az vonatkozzon a gazdasági szereplők visszaélésszerű magatartására is, vagyis azon ügyletekre, amelyeket nem a rendes kereskedelmi ügyletek keretében hajtanak végre, hanem kizárólag abból a célból, hogy csalárd módon részesüljenek a közösségi jog által biztosított előnyökből.

Annak megállapítása tehát, hogy mi a szóban forgó ügyletek elsődleges célja, az adóhatóság feladatát képezte a közigazgatási eljárásban, mely feladatának maradéktalanul eleget tett. Az adóhatóság és az elsőfokú bíróság által rögzített tényállás alapján megállapítható volt, hogy az ügylet döntően az adóelőny elérésére irányult, a jog gyakorlása nem volt rendeltetészerű. Az adózó a rá háruló bizonyítás ellenére nem tudta az ügylet valós gazdasági célját megnevezni. A mesterségesen kialakított láncolat célját a márkanév, illetőleg a hitelkonstrukció létrejötte nem indokolta, hiszen a Zrt. már az értékesítést megelőzően együttműködési megállapodást kötött a tényleges vásárlóval a termékek értékesítéséről. Nem bizonyította az adózó, hogy miért volt szükség a további gazdasági társaságok beiktatására, és a már az adózó által hivatkozott hitelkonstrukció sem indokolta az ilyen formán kialakított láncolatot.

A gazdasági szereplők közötti jogi, gazdasági és/vagy személyes kapcsolatok azok, amelyek jellegükénél fogva jelzik az adóelőny megszerzésére irányuló alapvető célt annak ellenére, hogy egyébként esetleg fennállnak más gazdasági célok is. Így nem tévedett az adóhatóság, mikor értékelte a felek közötti személyi kapcsolatot, sőt rámutatott arra, hogy a látszólag egymástól független felek közötti kapcsolat lebonyolításában az adózói képviselők milyen fontos irányító szerepet játszottak.

Nem találta alaposnak a Kúria az adózó márkanév megőrzésére és banki hitelkonstrukcióra történő hivatkozását sem. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a hitelkonstrukciót egyetlen ügylet lebonyolítására alakították ki anélkül, hogy a bank felé a felek tényleges szándékukat feltárták volna. Az adózó által csatolt banki nyilatkozat sem támasztja alá a számlázási láncolatba történő más gazdasági társaságok beiktatását, és továbbra sem tisztázott, hogyha Kft.2. részére került hitel folyósításra, miért volt szükség a további gazdasági társaságok bevonására az értékesítéshez.

Helytállóan mutatott rá az adóhatóság arra is, hogy az importáló cég a beszerzéseit terhelő általános forgalmi adó elszámolási kötelezettségét olyan számlák befogadásával kívánta ellentételezni, amelyek hiteltelenek voltak, ennél fogva általános forgalmi adó befizetési kötelezettségét nem teljesítette, míg ezzel szemben a láncolat más oldalán több tízmillió forint nagyságú általános forgalmi adó visszaigénylési jogosultságot keletkeztettek.

Összegezve, a feltárt körülmények elegendőek voltak annak megállapításához, hogy a létrejött szerződéses konstrukciók célja kizárólag adóelőny megszerzése volt.

Kfv.III.35.731/2014/4. szám

A számla szerinti gazdasági esemény megvalósulása esetén egyéb feltételek fennállása mellett - nem tagadható meg az áfalevonási jog gyakorlása.

A vizsgált időszakban az áfalevonási jog tartalmi követelményeire irányadó feltételeket a 2006/112/EK tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 168. cikke és a 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfatv.) 120.§-a, míg a formai feltételek szabályait az Irányelv 178. cikke és az Áfatv.

127.§-a határozták meg. Az általános forgalmi adóhoz kapcsolódó ügyekben minden esetben alkalmazandó vonatkozó magyar Áfatv. mellett az irányadó uniós norma, jelen esetben az Irányelv. Ebben a körben figyelembe veendő a 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 15.§ (3) bekezdésében, 165.§-ában és 166.§-ában írtak, valamint a Bíróság irányadó döntései.

Az Áfatv. 120.§ a) pontja szerint abban a mértékben, amilyen mértékben az adóalany – ilyen minőségében – a terméket, szolgáltatást, adóköteles termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása érdekében használja, egyéb módon hasznosítja, jogosult arra, hogy az általa fizetendő adóból levonja azt az adót, amelyet termék beszerzéséhez, szolgáltatás igénybevételéhez kapcsolódóan egy másik adóalany rá áthárított. A 127.§ (1) bekezdés a) pontja értelmében az adólevonási jog gyakorlásának tárgyi feltétele, hogy az adóalany személyes rendelkezésére álljon a 120.§ a) pontjában említett esetben a nevére szóló, az ügyben teljesítését tanúsító számla.

A Mahagében-Dávid ügyben és a Tóth ügyben hozott ítéletek azon az előfeltevésen alapulnak, miszerint a levonási jog alátámasztására hivatkozott ügyletet a vonatkozó számla szerint teljesítették, és a számla tartalmazza az Irányelvben megkövetelt valamennyi információt, így az ezen irányelvben a levonási jog keletkezése és gyakorlása vonatkozásában előírt valamennyi érdemi és formai követelmény teljesült. (Mahagében-Dávid ügy ítélete 44. pont)

Az Irányelv és az Áfatv. felhívott rendelkezésein, valamint a Bíróság ítéletein alapuló egységes bírói gyakorlat szerint egyrészt a számla szerinti gazdasági esemény hiányában áfalevonási jog nem gyakorolható, másrészt ebben az esetben nem kell vizsgálni az adózó tudattartalmát, vagyis azt, hogy tudott vagy tudnia kellett volna az adóelkerülési szándékról. (Kúria Kfv.VI.35.316/2013/6. számú ítélete)

A gazdasági események számlák szerinti megvalósulása körében az adóhatóság határozata 26. oldalán kifejti, a számlákban megjelölt gazdasági események az ott feltüntetett tartalommal nem mentek végbe, így a számlák tartalom hitelessége nem bizonyított. Az elsőfokú határozat 8. oldalán a hatóság a Kft1., míg 22. oldalán a Kft2 részvételével működött számlázási láncot mutatja be. Mindkét láncban utolsó vevőként az adózó szerepel. Ugyanakkor az iratok által bizonyítottan az adózó a Kft1-től és Kft2-től az adólevonási jog alapjául szolgáló számlákban szereplő termékeket ténylegesen megvásárolta, és azokat bizonyítottan eladta más cégeknek. Helytállóan rögzítette az elsőfokú ítélet, hogy a számlák szerinti termékértékesítések a számlakiállítók és az adózó között megtörténtek, az adóhatóság által feltárt két számlázási láncra jellemző fiktitivás a levonási jog alapjául szolgáló számlákra nem vonatkozik.

A legfelsőbb bírói fórum megítélése szerint kiemelt jelentőséggel bír a Mahagében-Dávid ügy ítéletének 61. pontja, melyben a Bíróság kifejtette, az adóhatóság általános jelleggel nem követelheti meg a levonási jogát gyakorolni kívánó adóalanytól egyfelől, az arról való meggyőződés érdekében, hogy a korábban teljesített ügyletekkel kapcsolatban nem történt szabálytalanság vagy csalás, ellenőrizze, hogy az e jog gyakorlásának alapjául szolgáló termékekre és szolgáltatásokra vonatkozó számla kibocsátója adóalanyként minősül-e, hogy rendelkezik-e a szóban forgó termékekkel, és képes-e azok szállítására, illetőleg hogy bevállási és – fizetési kötelezettségének eleget tesz-e, vagy másfelől, hogy e vonatkozásban rendelkezzen iratokkal.

Erre tekintettel az adózó az adóhatóság által feltárt tényállás mellett nem tehető felelőssé a lánc korábbi szereplői által elkövetett jogsértésekért, vagyis áfalevonási jogát ezen az alapon nem lehet megtagadni.

A Mahagében-Dávid ügy ítéletének 50. pontja szerint az Irányelv vonatkozó rendelkezését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti gyakorlat, amely szerint az adóhatóság megtagadja az adóalany által fizetendő hía-összegeből a számára teljesített szolgáltatások után előzetesen felszámított adó összegének levonását amiatt, hogy az e szolgáltatásokra vonatkozó számla kibocsátója, vagy annak valami alvállalkozója szabálytalanságot követett el, anélkül, hogy ezen adóhatóság objektív körülmények alapján bizonyítaná, hogy az érintett adóalany tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy a levonási jogának megalapozására felhozott ügylettel az említett számlakibocsátó a szolgáltatói láncban korábban közreműködő gazdasági szereplő által elkövetett adócsalásban vesz részt.

Az adózó tudatállapota körében az elsőfokú bíróság részletesen indokolta álláspontját. A Kúria egyetért azzal, miszerint nem merült fel olyan tény, amely az adózóban gyanút kelthetett volna az áru eredete, és a felé történő értékesítése tekintetében. Önmagában az, hogy az adózó a piaci átlagárhoz képest olcsóbban, és nem hivatalos márkakereskedőtől vásárolt nem jelentheti azt, tudott a számlázási lánc fennálltáról és az abban részt vevők adóelkerülő magatartásáról. A piaci átlagárhoz képesti különbség nem érte el azt a mértéket, mely alapos gyanút kelthetett volna az adózóban az áru legális eredete iránt. Az alacsonyabb árban megvalósuló előny elérése iránti szándék a gazdasági életben megszokott, azt nem lehet az adózó terhére értékelni.

A fentiekre figyelemmel a közigazgatási és munkaügyi bíróság jogszabálysértéstől mentesen állapította meg, hogy az adózó áfalevonási jogát jogszerűen gyakorolta. A perbeli számlák a szükséges formai és tartalmi feltételeknek megfelelnek, nem fiktívek, az adózó kellően körültekintő magatartást tanúsított.

Kfv.I.35.772/2014/4.

Közösségi termékértékesítés esetén az ésszerűen elvárható intézkedések megtételének szükségessége, bizonyítási kötelezettség.

A Közösségen belüli értékesítéshez kapcsolódó adómentesség szabályait a vizsgált időszakban az Áfa tv. 89. §-a és a 2006/112. EK Tanácsi irányelv (továbbiakban Irányelv) 138. cikke szabályozza. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint kizárólag akkor vonatkozik adómentesség a Közösségen belüli termékértékesítésre, ha a termékkel való tulajdonosként történő rendelkezési jog átszáll a vevőre, és az értékesítő igazolja, hogy e terméket feladták vagy elszállították egy másik tagállamba és a termék e feladás vagy szállítás során ténylegesen elhagyta a termékértékesítés helye szerinti tagállam területét (Teleos ügy ítéletének 42. pontja, Mecsek-Gabona ügy ítéletének 31. pontja). Az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerint, ha a magyar jogszabályok nem írják konkrétan elő, hogy az adóalanynak milyen bizonyítékokat kell benyújtaniuk az adómentességben való részesüléshez, akkor a tagállamoknak a jogbiztonság és arányosság elvének figyelembevételével kell megítélnie, hogy az eladó teljesítette-e a Közösségen belüli termékértékesítés igazolására vonatkozó kötelezettségét. Arra is felhívta a figyelmet, hogy nem ellentétes az uniós joggal, ha azt követelik meg a gazdasági szereplőtől, hogy jóhiszeműen járjon el és hozzon meg minden tőle ésszerűen elvárható intézkedést annak érdekében, hogy az ügylet ne vezessen adókijátszáshoz (Mecsek-Gabona ügy ítéletének 43., 48. pontja).

A perbeli áru kiszállítására az adózói értékesítés következményeként nem került sor, a bíróság is csak egy széles körű bizonyítás eredményeként jutott arra a következtetésre, hogy egy más belföldi gazdasági szereplőnek történt eladást követően került sor az áruk Romániába történő elszállítására. Így tehát maga az elsőfokú bíróság cáfolta meg az áruk felperestől történő kiszállításának tényét. Ezt követően a bíróságnak azt kellett volna vizsgálnia, hogy az adózó megtett-e minden lehetséges ésszerű intézkedést azért, hogy a termékértékesítés ne vezessen adókijátszáshoz.

Maga az adózó hozzátartozója, az ügyletek lebonyolításában ténylegesen közreműködő személy tett olyan nyilatkozatot az adóhatóság és a bíróság előtt, hogy a vevők tényleges személyét azon túlmenően, hogy adószámát ellenőrizte, nem vizsgálta. Elfogadta az ügyletben közreműködő magyar személy felhatalmazását anélkül, hogy erre vonatkozóan írásos bizonyítékot megőrzött volna, így utóbb e személy meghatalmazása, felhatalmazása már nem igazolható. A román cég ügyvezetőjét nem tudta megjelölni, írásbeli szerződés a felvásárló cég és az adózó között nem jött létre, illetőleg semmilyen egyéb más módon nem győződött meg arról, hogy valóban közösségi termékértékesítés részese és az áruk ténylegesen az ő tevékenységének eredményeképpen fogják Magyarország területét elhagyni. Az általa hivatkozott fuvarozók ellentmondásos nyilatkozata, vallomása nem támasztja alá azt a körültekintő magatartást, amelyet közösségi termékértékesítés esetén a kialakult bírói gyakorlat az értékesítőtől megkövetel.

Nem lehet párhuzamot vonni az adózói értékesítés és az X. Kft. képviselőjének tanúvallomásában a termelők megtévesztése kapcsán előadottak között. Az adózó semmilyen módon nem állt üzleti kapcsolatban az X Kft.-vel. Ilyen üzleti kapcsolatra történő hivatkozás egyik fél részéről sem hangzott

el. Az elsőfokú bíróság döntésének meghozatalakor éppen a fenti körülmények vizsgálatával maradt adós. Ezzel szemben a Kúria megítélése szerint az adózó nem tett meg minden tőle elvárható ésszerű intézkedést azért, hogy megakadályozza, hogy adókiájtás részesévé váljon.

Rámutatott a Kúria arra is, hogy az adómentes közösségi értékesítés esetében éppen a kedvezmény érvényesítése okán az adózótól elvárt bizonyítottsági szint magasabb, neki kell igazolnia, hogy igénybe veheti a kedvezményt.

Kfv.I.35.788/2014/5.

Üzletszerű ingó értékesítés után fizetendő áfa és levonási jog gyakorlására irányadó szabályok.

Az általános forgalmi adó számítása körében a Kúria 3/2003. számú KMJE jogegységi határozata tartalmaz eligazítást. Ebben a Kúria kifejtette, hogy általános forgalmi adót kell fizetni az adóalany által teljesített termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás után, ha az adóalany a gazdasági tevékenységét a bevétel elérése érdekében rendszeresen vagy üzletszerűen végzi. A gazdasági tevékenység törvényi tényállásának megvalósulása önmagában létrehozza az áfa-fizetési kötelezettséget, az nem kötődik az ügyfél általi bejelentkezés, mint adminisztratív aktus tényéhez. Így tehát az általános forgalmi adó fizetés tekintetében a helyes álláspont az, hogy az adózó már az első értékesítésekor áfa-fizetésre lesz köteles. A 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) tehát a rendszeres gazdasági tevékenységhez fűzi a forgalmi adófizetési kötelezettséget, ez alól pedig nem mentesülhet az adózó azon az alapon, hogy nem jelentkezett be az áfa hatálya alá.

Helytállóan utalt az adóhatóság ellenkérelmében az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (továbbiakban Art.) bejelentési kötelezettségre vonatkozó előírásaira, mely összhangban van a HÉA irányelv 214. cikk (1) bekezdés a) pontjával és (2) bekezdésével, mely kimondja, hogy a tagállamoknak nem kell nyilvántartaniuk a 12. cikkben említett egyes eseti ügyleteket lebonyolító adóalanyokat, tehát a HÉA irányelv is csak az eseti ügyleteket lebonyolító adóalanyokat veszi ki a nyilvántartási kötelezettség alól. A HÉA irányelv 213. cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy minden adóalany bejelenti adóalanyként folytatott tevékenységének megkezdését, módosítását vagy megszűnését. Ezzel koherens az Art. 16. § (1) és (2) bekezdése, mely kimondja, hogy adóköteles tevékenységet csak adószámmal rendelkező adózó folytathat, és az adóköteles tevékenységet folytatni kívánó adózó adószám megállapítása végett köteles az állami adóhatóságnál bejelentkezni. Az adókötelezettség azonban nem azonos az adófizetési kötelezettséggel, tehát a bejelentési kötelezettség az adóköteles tevékenységet folytatni kívánó személyt attól függetlenül terheli, hogy gazdasági tevékenysége alapján egy adott időszakban keletkezik-e fizetendő adója vagy sem.

Az Áfa tv. 189. §-a értelmében az adóalany belföldi nyilvántartásba vételével egyidejűleg is választhatja a tárgy naptári évre az alanyi adómentességet. Az Áfa tv. 192. § (1) bekezdése értelmében az adóalany az alanyi adómentesség választásáról, illetőleg annak megszűnéséről az állami adóhatóságnak nyilatkozik. A (2) bekezdés szerint az (1) bekezdésben említett nyilatkozattételre az Art. változás-bejelentésre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni. E rendelkezésekből is egyértelmű, hogy a törvény az adóalany választási lehetőségét írja elő, az adóhatóságnak ilyen lehetőséget egyetlen esetben sem biztosít. A fentiekből következőn az alanyi adómentesség értékhatára nem alkalmazható, hiszen az adózó elmulasztotta az előbb említett bejelentési kötelezettségét, az adóhatóság és a bíróság pedig nem veheti át a magánszemély döntési jogosultságát, ezáltal az általános forgalmi adó fizetési kötelezettség a gazdasági tevékenység objektív elemeinek megvalósulásakor bekövetkezik.

Az az Európai Unió Bíróságának számos irányadó döntésében már kifejtette, hogy sem a társaságok, sem más személyek nem hivatkozhatnak csalárd módon vagy visszaélészerűen a közösségi jogszabályokra. Az adókötelezettséget teljes egészében kikerülni kívánó felperes nem alapíthatja levonási jogát a közösségi jogszabályokban a jogszerű magatartást követő adóalany számára biztosított előírásra. Rámutat arra is a Kúria, hogy az adózó a közigazgatási eljárásban, majd a peres eljárás során csak általánosságban hivatkozott az adólevonás jogára, de nem jelölte meg milyen számára szabályszerűen kiállított számlák vonatkozásában kíván az adólevonás jogával élni.

A Kúria az adózó előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmének nem adott

helyt, annak szükségessége nem merült fel. Egyetért az adóhatósági felülvizsgálati ellenkérelemben kifejtettekkel, azzal az állásponttal, hogy a 2006/112/EK irányelv, valamint az Art. és a magyar Áfa tv. rendelkezései között normakollízió nem áll fenn, a magyar joggyakorlat nem ellentétes a közösségi joganyaggal. Az Európai Unió Bíróságának számos ügyben hozott ítéletei tartalmazzák az adólevonás jogával kapcsolatos bírósági álláspontot, az uniós jog újabb értelmezésére ebben a körben nincs szükség.

Kfv.II.38.074/2014/4.szám

A pulyka darált hús gyorsan romló élelmiszer, ezért erre nem vonatkozik az ellenminta adási kötelezettség. Szalmonellát tartalmazó darált hús egészségre veszélyes, nem biztonságos termék.

A 19/2004.(II.26.) FVM-ESzCsM-GKM együttes rendelet (a továbbiakban: Jelölési rendelet) 11.§ (1) bekezdése értelmében azon mikrobiológiai szempontból gyorsan romlandó élelmiszerek esetében, amelyeknél a minőség-megőrzési időt követő fogyasztás veszélyt jelenthet az egészségre, a minőség-megőrzési idő helyett a fogyaszthatósági idő lejárat dátumát kell jelölni. A (2) bekezdés szerint a dátumot megelőzően a „fogyasztható” szót kell feltüntetni, amelyet követnie kell a dátumnak vagy a dátum feltüntetési helyére való utalásnak. Ezeket a tárolási feltételek feltüntetésnek kell követnie.

A felperes a perbeli terméken fogyaszthatósági lejárat dátumát közölte, ebből következően a darált hús terméket ő maga is gyorsan romló élelmiszernek tekintette. A gyorsan romló élelmiszerré minősítés nem attól függ, hogy a termék védőgázos csomagolásban 10-12 napig fogyasztható, hanem az adott élelmiszer jellegétől függően lehet megállapítani annak gyorsan romló jellegét.

Mivel a termék gyorsan romló élelmiszernek minősül, ezért a 882/2004/EK rendelet 11. cikk (6) bekezdése értelmében nem kellett az élelmiszer-ipari vállalkozónak ellenmintát adni a helyszíni ellenőrzéskor, mert a gyorsan romló termékeket kivételnek tekinti az EK rendelet az ellenminta adási kötelezettség alól. Az útmutatónak jelentősége van, az útmutató 9.2. pontja ugyanis kifejti, hogy a mikrobiológiai vizsgálatok esetén miért nem szükséges az ellenminta adása, mert a kiegészítő mintából nyert vizsgálati eredmények korlátozottan használhatóak, a mikroorganizmusok eloszlása az adott élelmiszerben gyakran nem homogén, így az élelmiszer-ipari vállalkozó azon joga, hogy kiegészítő véleményhez mintákat bocsásson a rendelkezésére, korlátozható, amennyiben az élelmiszer gyorsan romló. Ebből következően nem sértett jogszabályt a hatóság, amikor ellenmintát nem bocsátott a felperes rendelkezésére.

A 2073/2005/EK rendelet 7. cikk (1) és (2) bekezdése értelmében, amennyiben az 1. számú mellékletben felállított kritériumok alapján történt vizsgálatok eredményei nem megfelelőek, akkor az élelmiszer-ipari vállalkozóknak kell megtenni az e cikk (2) és (4) bekezdésében előírt intézkedéseket, azaz a termék forgalomból való kivonása vagy visszahívása iránti intézkedéseket. Az elsőfokú bíróság ezért tévesen állapította meg és róta a hatóság terhére, hogy a határozatában a forgalomból való kivonásra nem utalt, mert ez a fenti EK rendelet értelmében nem a hatósági hatóság feladata, hanem az az élelmiszer-ipari vállalkozót, azaz a felperest terhelő intézkedési kötelezettség.

A 2073/2005/EK rendelet 8. cikkére is, amely átmeneti intézkedéseket tartalmaz és csak 2009. december 31-éig adott a kritériumoktól való eltérésre lehetőséget. A perbeli esetben azonban az átmeneti rendelkezések az ott írt időkorlátra tekintettel egy 2013. május 28-án elkövetett jogsértéssel összefüggésben már nem alkalmazhatóak. Az elsőfokú bíróság tévesen hívta fel 180/2009.(XII.29.) FVM rendelet (a továbbiakban: FVMr.) 12.§ (5) bekezdését is, amely a friss húsról vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza, a darált húsról ez a rendelkezés nem irányadó.

A 2073/2005/EK rendelet 1. melléklet I. fejezet 1.5. pontjában a határérték a hőkezelés után fogyasztandó baromfihúsból készült darált húsról megállapítva, tehát a jogalkotó már a hőkezelésre figyelemmel megállapított határértéket írt elő, tehát annak nincs jelentősége, hogy a fogyasztás előtti hőkezeléssel a Salmonella elpusztítható-e vagy sem. Ez a rendelkezés kötelezően betartandó, a darált baromfihúsban a zéró toleranciára tekintettel egyáltalán nem fordulhat elő Salmonella mikroorganizmus. Az élelmiszer biztonságossága vagy veszélyessége tekintetében ezért annak van jelentősége, hogy az előírt határértéket a vizsgált élelmiszertermék túllépi-e vagy sem, nem

megengedett mikroorganizmust tartalmaz-e vagy sem. A 2073/2005/EK rendelet preambulájának (2) bekezdése szerint az élelmiszerek nem tartalmazhatnak mikroorganizmusokat, azok által termelt toxinokat vagy anyagcseretermékeket olyan mennyiségben, amely elfogadhatatlan mértékű kockázatot jelent az emberi egészségre. A kritériumot, a határértéket ezen EK rendelet 1. mellékelt I. fejezet 1.5. pontja határozza meg. A zéró toleranciára tekintettel a határértéket túllépő terméket emberi egészségre veszélyesnek, ártalmasnak, nem biztonságosnak kell tekinteni.

A 178/2002/EK rendelet 14. cikk (2) bekezdés a) pontja alapján nem tekinthető biztonságosnak a termék, ha egészségre ártalmas, ezért nem is hozható forgalomba. Az élelmiszer-biztonságra vonatkozó követelményeket megsértővel szemben az Éltv. 62.§ (1) bekezdés a) pontja alapján élelmiszer-ellenőrzési bírságot kell kötelezően kiszabni. A hatóságnak ilyen jogsértés esetében mérlegelési joga nincs. A hatóság mérlegelési jogköre csak a bírságszorzók tekintetében áll fenn, azonban a felperes a keresetében a bírság mértékét nem tette vitássá, csak a bírság jogalapját vitatta. Az élelmiszer-biztonságra vonatkozó követelmények megsértése miatt a bírság kiszabására – a fentiek értelmében - jogszerűen került sor.

Kfv.II.37.101/2015/5.

Ha a hatóság a tényállás tisztázása érdekében mindent megtesz, de az ügyfél a bizonyítások szolgáltatásától elzárkózik, a tényfeltárás hiányosságának következménye az ügyfél terhére esik.

A 2011/91/EU Irányelve (a továbbiakban: Irányelv) 9. cikke kifejezetten tartalmazza, hogy az Irányelvnek a tagállamok a címzettjei, ebből következően nincs közvetlen hatálya. Az Irányelv rendelkezései megjelennek a nemzeti jogban. Az Irányelv szerinti célokat, szabályokat tartalmazza az élelmiszerek jelöléséről szóló 19/2004. (II.26) FVM-ESzCsM-GKM együttes rendelet. Az élelmiszerek jelölése fogalmát ez a rendelet az 1169/2011/EU rendelet 2. cikk (2) bekezdés j) pontjának megfelelően határozza meg. A felperes által hivatkozott irányelvi rendelkezés az élelmiszer árutétel azonosítására vonatkozó jelzések alól enged kivételt.

Ugyanakkor az EU Irányelv nem tartalmaz konkrét szabályt a perbeli esetre, más a szabályozási és információs köre. A felperesi esetre az EU Irányelvtől eltérően speciális, valóban közvetlenül alkalmazható, az egységes közös piac szervezéséről szóló 1234/2007/EK rendelet (a továbbiakban: EK rendelet) és a végrehajtását tartalmazó 543/2011/EU végrehajtási rendelete (a továbbiakban: EU rendelet) vonatkozik. Mivel az EU Irányelvet nem kellett alkalmazni az ügyben, így a hozzá kapcsolódó fogalom, a „termőterület elhagyása” szövegrész értelmezése sem bír relevanciával, és emiatt nincs érdemi jelentősége annak, hogy erre nem tért ki külön az ítélet indokolásában az elsőfokú bíróság.

A gyümölcs- és zöldség ágazatra alkalmazandó EU rendelet I. melléklet A. rész 4. pontja szerinti jelölés körében azonosító adatok a csomagoló és/vagy feladó neve és címe, eredetjelölés pedig a származási ország teljes neve, melynek feltüntetési kötelezettsége alól csak a 4. cikk (2) bekezdése alapján mentesülhetett volna a felperes.

A Kúria elfogadta az EK rendelet 113a. cikke (3) bekezdésével összefüggően az EU rendelet 4. cikk (2) bekezdésében írt, a forgalmazási előírások alóli kivételeket és mentességeket megállapító szabályhoz kapcsolódóan az „egy adott termelési területen belül” kitétel elsőfokú bíróság által megfogalmazott értelmezését, azaz, hogy ez a terület csak a felperes gazdasági egységéhez tartozó területet takarhatja. Helyesen döntött úgy az elsőfokú bíróság, hogy az EU rendelet 4. cikk (7) bekezdéséből is következően a felperest terhelő bizonyítási kötelezettségről, hiszen e rendelkezés egyértelműen fogalmazza meg, hogy a tagállam illetékes hatósága részére bizonyítékokat kell szolgáltatni a (2) bekezdés alá tartozó termékek megfelelnek a megállapított feltételeknek. Ebből eredően a jogalap tekintetében a jogerős ítélet nem törvényt sértő.

Emberi jogi közlemények

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar vonatkozású ítéletei

Az adott időszakban nem vált véglegessé ilyen tárgyú határozat.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kiemelten fontos ítéletei

1. Mustafa Tunc és Fecire Tunc Törökország elleni ügye (24.014/05. számú ügy)³⁹

A kérelmezők C. szülei, aki 1983. november 20-án született és 2004. február 13-án halt meg katonai szolgálatának teljesítése közben Kocaköy-ben, ahol egy magánkézben lévő olajvállalat területére küldték, amelynek védelmét a nemzeti csendőrség biztosította.

C. 2004. február 13-án, nagyjából hajnali 5 óra 50 perckor sérült meg egy lövéstől; egyike volt a szolgálatot teljesítő csendőröknek és a területet őrizte. Azonnal kórházba szállították, és nem sokkal az érkezést követően megállapították a halálát.

Ügyében nyomozás indult. Pár órával a történetek után a katonai ügyész egyszakértői csapattal a nemzeti csendőrségtől a kórházban ment. Felkérték Kocaköy ügyészét, hogy csatlakozzon hozzájuk a kezdeti nyomozás felügyelete céljából. Elvégezték a boncolást, M.S. közlegényt és A.A. őrmestert, akik a kórházba vitték C.-t, kihallgatták. Nyomozást folytattak a helyszínen is; ez arra utalt, hogy C. fegyverét használták, az esemény helyszínén találtak egy kilőtt töltényhüvelyt, amit az ő fegyverből lőttek ki. A tárgyi bizonyítékokat megvizsgálták, és a szakvélemény arra a következtetésre jutott, hogy C. egy közvetlen közléről leadott lövés áldozata. Számos katonát kihallgattak a katonai ügyészség által lefolytatott nyomozás részeként. A közigazgatási vizsgálat arra a következtetésre jutott, hogy baleset történt a fegyver tisztogatása közben. Az ügyész 2004. június 30-án megszüntette a nyomozást, mivel az idegenkezűség kizárható volt.

A kérelmezők fellebbeztek a döntés ellen, állítva, hogy a halál körülményeit illetően számos megválaszolatlan kérdés van még. A katonai bíróság 2004. október 14-én helyt adott a kérelmezők fellebbezésének és pótnyomozást rendelt el. Ez megerősítette, hogy az esemény nem lehetett öngyilkosság, és a bizonyítékok mindegyike alátámasztja a fegyver gondatlan kezelését feltételező baleset feltevését. Az így lefolytatott nyomozás szintén kizárta az öngyilkosságot és arra az álláspontra helyezkedett, hogy a halált a hanyag fegyverkezelés okozta. A katonai bíróság 2004. december 17-én a kérelmezők fellebbezését elutasította.

A kérelmezők 2005. január 13-án a Legfelsőbb Katonai Közigazgatási Bíróság előtt kártérítés megfizetése iránti pert indítottak fiuk halála miatt. A bíróság 2007. január 10-én részben helyt adott a keresetnek. Kiemelte, hogy a halálesetet a hanyag fegyverkezelés okozta, amely feltételezi a fegyverkezeléssel kapcsolatos hiányos kiképzést és a sorkatonák felügyeletével és védelmével kapcsolatos gondatlanságot. Következtetésképp úgy találta, hogy a haláleset részben a hatóságok gondatlanságának tudható be, és a kérelmezők részére az általuk elszenvedett vagyoni és nemvagyoni kárért kártérítést ítélt meg.

A kérelmezők – az Egyezmény 2. Cikkére hivatkozással – azt állították, hogy a hozzátartozójuk halálával kapcsolatos körülmények megállapítására szolgáló nyomozás nem felelt meg e cikk követelményeinek.

A Bíróság kiemelte, hogy az ügyészség 2004. június 30-án befejezte a nyomozást, és határozatot hozott a büntetőeljárás megszüntetéséről. A katonai bíróság 2004. október 14-én – helyt adva a kérelmezők kifogásainak – pótnyomozást rendelt el. Az ügyészség 2004. december 8-án terjesztette elő jelentését, miután foganatosította a kiegészítő nyomozati cselekményeket. A katonai bíróság 2004.

³⁹ Az ítéletet a Nagykamara 2015. április 14-én hozta, az ítélet végleges.

december 17-én elutasította a kérelmezők fellebbezését. A határozat egy példányát néhány napon belül megküldték a kérelmezők jogi képviselőjének. Ilyen körülmények között a Bíróság úgy ítélte, hogy a hatóságok megtették a szükséges intézkedéseket a kérdéses eseményekkel kapcsolatos bizonyítékok összegyűjtése és biztosítása érdekében.

A katonai ügyész által lefolytatott nyomozás függetlenségét illetően a Bíróság kiemelt, hogy az ügyész nem állt semmilyen hierarchikus vagy más kapcsolatban sem a lehetséges gyanúsítottakkal, sem a helyszínen állomásozó csendőrökkel vagy akár a központi csendőrséggel. A katonai ügyész összegyűjtött minden bizonyítékot, amit szükséges volt beszerezni, és okszerűen nem bírálható azért, hogy elmulasztott volna egy adott nyomozati cselekményt.

A katonai bíróság általi felülvizsgálat függetlenségét tekintve a Bíróság kiemelte: tekintettel az adott időszakban hatályos jogszabályokra, vannak tényezők, amelyek kétségesé teszik a katonai bíróság törvényi függetlenségét, amelynek el kellett bírálnia a kérelmezők – a katonai ügyész eljárást megszüntető határozata elleni – fellebbezését. Először is, a három bíró egyike szolgálatban lévő tiszt, és nem nyújt olyan biztosítékot a függetlenségre, mint a két másik bíró. Továbbá, miként az ügyészek, az adott időszakban a katonai bírók alá voltak vetve azon katonai egység parancsnoka általi minősítésnek, amelynek tekintetében feladatukat végezték. A függetlenséggel kapcsolatos számos biztosíték ellenére a bírák minősítésének rendszere olyan volt, ami kétségbe vonta az Egyezmény értelmében vett függetlenségüket.

A Bíróság azonban úgy ítélte, hogy az Egyezmény 2. cikke szerint ezek a megfontolások önmagukban nem elégségesek annak a következtetésnek a levonására, hogy a nyomozás nélkülözötte a függetlenséget. Az Egyezmény 2. Cikke nem követel abszolút függetlenséget, továbbá a nyomozás függetlenségét az adott ügy tényállása alapján kell értékelni. E tekintetben a Bíróság kiemelte, hogy a bíróság tagjai nem voltak hierarchikus vagy tényleges kapcsolatban a helyszínen állomásozó csendőrökkel vagy a csendőrséggel általában, minthogy a szóban forgó katonai bíróság egy olyan bíróság körzetben belül működött, amely a légierő kötelékébe tartozott.

A Bíróság kiemelte, hogy a bíróság és a bírák viselkedésében nem volt semmi, ami arra utalt volna, hogy a bírák hajlamosak lennének tartózkodni attól, hogy a haláleset körülményeire fény derítsenek, és kérdés nélkül elfogadni az eléjük tárt következtetéseket, vagy megakadályozni a lehetséges elkövetőkkel szembeni büntetőeljárás megindítását. Ellenkezőleg, a bíróság először helyt adott a fellebbezésnek, pótnyomozást rendelve el az ügyész által előadott, balesetre vonatkozó feltevése hitelességének ellenőrzésére. A további nyomozati cselekmények – köztük az események rekonstruálása – alapján utasította végül el a katonai bíróság a kérelmezők fellebbezését.

Noha elfogadta azt: nem juthat arra a következtetésre, hogy azok a szervek, amelyek szerepet játszottak a nyomozásban, teljes törvényi függetlenséget élveztek, a Bíróság úgy találta, hogy a nyomozás az Egyezmény 2. cikke értelmében elégséges mértékben független volt. A Bíróság hangsúlyozta, hogy C. halála nem olyan körülmények között következett be, amelyek eleve gyanússá teszi a biztonsági erőket (intézményként), mint például demonstráció, rendőrségi vagy katonai műveletek közben alkalmazott erőszakkal járó összecsapásban vagy a rendőrségi őrizet során bekövetkező erőszakos halál esetén. A Bíróság úgy ítélte, hogy az ebben az ügyben lefolytatott nyomozás kellőképpen alapos és független volt, és abba a kérelmezőket bevonták olyan mértékben, ahogyan az érdekeik védelmében és jogaik gyakorlásának biztosítása érdekében szükséges volt. Az eljárás tekintetében tehát az Egyezmény 2. cikkét nem sértették meg.

2. Mesut Yurtsever és mások Törökország elleni ügye (14946/08., 21.030/08., 24.309/08. stb. számú egyesített ügyek)⁴⁰

A kérelmező tizenhárom török állampolgár, akiket az események idején a Tekirdağ-i F-típusú fegyintézetben tartottak fogva. Az ügy a Tekirdağ-i F-típusú fegyintézet oktatási bizottságának azon döntésével kapcsolatos, hogy az Azadiya Welat nevű napilap egyes számait nem adták oda a fogatartottaknak.

---

⁴⁰ Az ítélet 2015. április 20. napján vált véglegessé.

Ezek a 2007-ben hozott döntések a büntetések és intézkedések végrehajtásáról szól török törvényen alapultak, amely úgy rendelkezik, hogy nem adható a fogvatartottaknak semmilyen olyan kiadvány, amely olyan adatokat, írásbeli anyagokat, fotókat vagy megjegyzéseket tartalmaz, amelyek obszcének vagy valószínűleg veszélyeztetik a fegyintézet biztonságát.

A bizottság kiemelte, hogy a kérdéses kiadványok kurd nyelvűek, amely nyelvet a fegyintézet személyzetének egyetlen tagja sem ért, és amely számos különböző nyelvjárást foglal magába; ezzel összhangban nem lehetett megrendelni az érintett kiadvány fordítását vagy ellenőrizni, vajon kielégítik-e a fenti jogszabály követelményeit.

A kérelmezők – az Egyezmény 10. cikkére hivatkozással – azt sérelmezték, hogy a hatóságok megtagadták egy újsághoz való hozzáférés engedélyezését azért, mert az kurd nyelven íródott.

Egy kurd nyelvű napilap egyes számai kérelmezők részére történő biztosításának büntetés-végrehajtási hatóságok általi elutasítása a kérelmezők adatok és eszmék megismeréséhez fűződő jogába való beavatkozásnak minősül.

A hazai jogszabályok elismerik, hogy azok, akiket elítéltek, hozzájuthatnak nem tiltott kiadványokhoz, vagyis amelyek nem tartalmaznak olyan adatokat, írásbeli anyagokat, fotókat vagy megjegyzéseket, amelyek obszcének vagy valószínűleg veszélyeztetik a fegyintézet biztonságát.

A nemzeti hatóságok határozataik indoklásában utaltak a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekre, de egy napilap bizonyos számait nem azért nem voltak hajlandók odaadni a kérelmezőknek, mert azok tartalma obszcén lett volna vagy valószínűleg veszélyeztette volna a fegyintézet biztonságát, hanem azért, mert ezek a testületek nem tudták értékelni azok érintett kiadványok tartalmát. Ezért, mivel nem értékelték azt a nyelvet, amelyen a kérdéses újság íródott, a nemzeti szervek jelezték, hogy nem képesek értékelni a kiadványok tartalmának jogszabályoknak való megfelelőségét. Egy ilyen értékelés hiányában, amely egyébként törvényi előfeltételnek minősül, felmerül a beavatkozás törvényes alapjának kérdése.

E tekintetben, egyetlen jogszabály sem említette annak lehetőségét, hogy a fogvatartottak kiadványokhoz való hozzájutását korlátozzák vagy megtiltsák, ezek közzétételének nyelve miatt. Továbbá, a felügyeleti hatáskör, amelyet a hazai jog biztosít a büntetés-végrehajtási hatóságok számára a fogvatartottak kiadványokhoz való hozzájutása kapcsán csak azok tartalmára vonatkozik. Ebben az esetben azonban a kérdéses kiadványok tartalmának előzetes értékelése nélkül nyilatkoztak, önkényesen megfosztva a fogvatartottakat olyan kiadványokhoz való hozzáféréstől, amelyhez való hozzájutást kérhették. A büntetés-végrehajtási hatóságok döntése, hogy a kérelmezőknek a napilap bizonyos számait nem adják át, nem alapult a törvényben meghatározott indokon, ezért a beavatkozás nem volt "törvényben meghatározott". Ezzel összhangban az Egyezmény 10. cikkét megsértették.

A bíróság a kérelmezők javára fejenként 300,-Euro nemvagyoni kártérítést ítelt meg.

3. Olivier Morice Franciaország elleni ügye (29.369/10. sz. ügy)⁴¹

A kérelmező az 1995. október 19-én Dzsibutitól 80 km-re holtan talált francia bíró, Bernard Borrel özvegyének ügyvédje. A bíró halálának ügyében 1997-től M. és L. L. bírák folytattak nyomozást. A Párizsi Fellebbviteli Bíróság 2000. június 21-én a kérelmező és egy munkatársa által benyújtott fellebbezés folytán a bírák határozatát, mellyel a bizonyítási kísérlet elrendelésére irányuló indítványt elutasították, hatályon kívül helyezte, az eljáró bírákat az ügy elintézéséből kizárta, és az ügyet egy másik nyomozási bíróra, P.-re szignálta. Az új bíró 2000. augusztus 1-jén az alábbi észrevételeket tartalmazó jelentést készített. A bírák és a szakértők által 2000 márciusában Dzsibutiban lefolytatott helyszíni szemléről készült videofelvételt nem volt a neki átadott nyomozati aktában és a bűnjeljegyzékben sem szerepelt. A kazettát csak később, kérésére, M. bíró adta át, egy, a bíró nevére címzett borítékban egy kézzel írt képeslappal együtt, amit neki a dzsibuti ügyész írt. A képeslap, amely közvetlen stílusban íródott (tegező formát használ), rágalmatokat szór Borrel feleségére és ügyvédeire, „a manipulációjuk vezénnyelésével” vádolva őket és az „üdv, Djama” fordulattal zárul.

⁴¹ Az ítéletet a Nagykamara 2015. április 23-án hozta; az ítélet végleges.

A kérelmező és munkatársa 2000. szeptember 6-án panaszt nyújtott be a francia igazságügyi miniszterhez a jelentésben említett eljárási szabálysértések miatt, úgy utalva M. és L. L. magatartására, mint amely „teljességgel ellentétes a pártatlanság és igazságosság elvével”. Kérték, hogy az Igazságügyi Főfelügyelőség folytasson vizsgálatot a „nyomozás során napvilágra került (...) számos szabálysértés tárgyában”. A *Le Monde* másnapi száma részleteket közölt a panaszbeadványból és idézte a kérelmezőnek az újságíró előtt tett nyilatkozatát. A cikk szerint Borrel özvegyének ügyvédei „keményen bíralták” M bírót az igazságügyi miniszter előtt, különösen „a pártatlanság és igazságosság elvétől teljességgel idegen” magatartással vádolva. A lap teljes terjedelemben közölte a dzsibuti ügyész M. bírónak „kézzel írt és inkább baráti feljegyzését”, mely az ügyvédeknek megmutatta, „az ügyész és a francia bírák közti cinkosság terjedelmét”. A cikk utalt az M. ellen a Nemzeti Igazságügyi Bizottság előtt folyamatban lévő fegyelmi eljárásra is, különösen a „Szciantológia-ügy” egyes iratainak eltűnésére. A kérelmező, aki a magánfeleket képviselte abban az ügyben is, elérte M. bíró kizárását a nyomozásból, és a hogy a „Szciantológia-ügy” M. bíró irodájából való eltűnésére tekintettel a bírósági szervezet nagyfokú gondatlansága miatt elmarasztaló ítélet szülessen a francia állammal szemben.

M. és L. L. 2000 októberében feljelentést tett a *Le Monde* vezető szerkesztője, a cikk szerzője és a kérelmező ellen, hivatalos személy megsértése vétsége miatt. A kérelmezőt végül a Roueni Fellebbviteli Bíróság e bűncselekmény elkövetésében való bűnrészesség miatt bűnösnek találta és a másik két vádlottal egyetemlegesen 4.000,-Euro pénzbüntetés, M. bíró részére a költségek címén 1.000,-Euro megfizetésére kötelezte azon felül, hogy mindkét bíró részére fejenként 7.500,-Euro összegű kártérítést ítélt meg és egy közlemény *Le Monde*-ban való közzétételét.

A kérelmező felülvizsgálati kérelmét a Semmítőszék 2009. november 10-én elutasította, megállapítva, hogy a kérelmező a bírák eljárásának kritikájával túllépte a véleménynyilvánítás szabadságának megengedhető kereteit. A Semmítőszék eljáró tanácsának összetétele a felekkel korábban közölttől eltért, emiatt a kérelmező panaszt nyújtott be, tekintettel arra, hogy az ügyében eljáró J. M. bíró 2000. július 4-én a párizsi általános hatáskörű elsőfokú bíróság, a *tribunal de grande instance de Paris* bíráinak teljes ülésén támogatását fejezte ki M. felé a Szciantológia-ügyben való eljárása miatti fegyelmi eljárással kapcsolatban.

A kérelmező – az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésére hivatkozással - azt állította, hogy ügyében a Semmítőszék nem bírálta el tisztességesen és pártatlanul, mivel J. M. is az eljáró tanács tagja volt. Állította továbbá, hogy a rágalmazásban való bűnrészesség miatti elítélése az Egyezmény 10. cikkébe ütköző módon sértette a szabad véleménynyilvánításhoz való jogát.

A Bíróság azzal a megállapítással kezdte, hogy a kérelmező elismerte: J. M. nem adta tanújelét személyes előítéletnek vele szemben. Ugyanakkor azt állította, hogy J. M.-nek a tanácsban való pusztán jelenléte is olyan helyzetet teremtett, mely igazolta az elfogultságtól való félelmét. Ezért a Bíróság az ügyet az objektív pártatlanság-teszt szempontjából vizsgálta, feltéve a kérdést: vajon a kérelmező kétségei az adott körülmények között objektíve megalapozottak voltak-e. Először is, a J. M. által 2000-ben M. – éppen a kérelmező elleni büntetőeljáráshoz vezető feljelentést előterjesztő bíró – érdekében használt nyelvezet alkalmas volt arra, hogy kétséget ébresszenek a kérelmezőben az ügyében eljáró tanács pártatlansága iránt. A Bíróság hangsúlyozta: az ügyben meglehetősen egyedi körülmény, hogy az egy olyan ügyvéd és egy olyan bíró személyével kapcsolatos, akik mindketten érintettek voltak két kiemelkedő jelentőségű ügy nyomozati szakában: a Borrel-ügyben, mellyel összefüggésben a kérelmező a vitatott megjegyzéseit tette, valamint a szciantológia-ügyben, amelyből J. M. M. bírót támogató nyilvános megjegyzései fakadtak.

A Bíróság rámutatván, hogy a kérelmezőt M. feljelentése folytán ítélték el, megállapította, hogy a fellebbviteli bíróság maga is kifejezetten megállapítja a kapcsolatot a kérelmezőnek a Borrel-ügyben tett megjegyzései és a Szciantológia-ügy fejleményei között, arra a következtetésre jutva, hogy ez a kérelmező részéről M. bíró elleni személyes ellenérzés meglétére utal. Pontosan ez az ítélet volt az, amely ellen a kérelmező felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, és amelyet a Legfelsőbb Bíróságnak az a tanácsa vizsgált, melynek J. M. is a tagja volt. A kérelmezőt ráadásul nem tájékoztatták arról, hogy J. M. is a tanács tagja lesz, és a kérelmezőnek nem volt oka azt hinni, hogy ott lesz, és ezért nem volt lehetősége vitatni J. M. jelenlétét vagy a pártatlanság kérdésében bármilyen előterjesztést tenni. A

Bíróság úgy ítélte, hogy a kérelmező aggályai tárgyszerűen igazoltnak tekinthetők, és hogy az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését megsértették.

Nem volt vitatott, hogy a kérelmező elítélése szabad véleménynyilvánításhoz fűződő jogába való beavatkozásnak minősül, miként, hogy azt az 1881. július 29-iki, sajtószabadságról szóló törvény írja elő, és hogy annak célja mások jó hírnevének és jogainak védelme volt.

A kérelmező hivatkozott az ügyvédnek azon jogára, hogy ügyfeleit a sajtón keresztül megvédje. A Bíróság emlékeztetett korábbi gyakorlatára, mely szerint különbséget kell tenni aközött, hogy a jogi képviselő a tárgyalóteremben vagy azon kívül szólal-e fel. A tárgyalóteremben tett megjegyzések ott maradnak, és ezért a bírálathoz tartozó magas fokú engedélyezett. Más helyzetekben az ügyvédeknek kerülniük kell az indokolatlan, az ügy tényállásához közvetlenül nem kapcsolódó, személyes támadásnak minősülő megjegyzéseket. Erre figyelemmel jelen ügyben a Bíróság nem látta, hogy a kérelmező kijelentései közvetlenül hogyan járultak hozzá az ügyfele védelmének feladatához, minthogy a nyomozást ekkorra már egy másik bíróra bízta meg, akit nem bíráltak.

A kérelmező hivatkozott továbbá arra a jogára, hogy hozzájáruljon egy közérdekű ügy megvitatásához. A Bíróság azt az álláspontot foglalta el, hogy megjegyzései, amelyek az igazságszolgáltatás működésével és a Borell-ügy kezelésére vonatkoztak, ilyen jellegű vita körébe esnek, minthogy a közvéleménynek jogos érdeke, hogy tájékoztassák a büntetőügyekről. Ebben a körben a hatóságok különösen szűk mérlegelési jogkörrel rendelkeznek, ha a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozásáról van szó. A Bíróság ugyanakkor hangsúlyozta, hogy az ügyvédek nem esnek az újságírókkal azonos megítélés alá: az ügyvédek különleges szerepet töltenek be az igazságszolgáltatásban, mely lehetővé teszi, hogy közvetlenül észlelhessenek minden eljárási szabálysértést; nem kívülálló tanúk, akiknek a feladata a nyilvánosság tájékoztatása, hanem közvetlenül érdekeltek valamelyik fél védelmében.

A Bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kérelmező megjegyzései értékítéletnek minősülnek, ezért nem képezheti bizonyítás tárgyát, ugyanakkor elégséges ténybeli alappal kell rendelkezniük. A Bíróság úgy találta, hogy jelen ügyben ez az alap fennáll. Megállapította, hogy egy fontos bizonyítékot – a Dzsibutiban készült videofelvételt – nem terjesztették az ügy irataival együtt az új nyomozási bíró elé, aki jelentésében rögzítette ezt a tényt. Továbbá, miután a kérésére M. átadta neki a kazettát, P. számos tény megállapítást tett, különösen a lepecsételt bűnjel hiányára és a dzsibuti ügyész által kézzel írt hangnemben írott képeslapra vonatkozóan, amely bizonyos barátságra utal a dzsibuti ügyész és M. bíró között és a magánfelek ügyvédeit a „manipuláció vezénylessel” vádolja. A Bíróság ezzel összefüggésben hangsúlyozta: nem elég, hogy a dzsibuti hatóságok kezdettől fogva öngyilkosságnak próbálták beállítani Borrel halálát, hanem később ennek az államnak számos képviselője személyesen is érintett lett a nyomozásban. Végül, a kérelmező ügyvédi minőségben járt el két nagy horderejű ügyben, melyekben M. vizsgálóbíróként járt el, és a másodfokú bíróság mindkettőben eljárási szabálysértéseket állapított meg, melyek ahhoz vezettek, hogy a kérelmező indítványára az ügyeket elvették M.-től. A kérelmező azt is elérte, hogy a „Szciantológia-ügyben” a francia állam felelőssége az igazságszolgáltatási rendszer rendellenes működéséért ítéletben megállapításra kerüljön. Ami a kérelmező megjegyzéseit illeti, azok szoros kapcsolatban álltak az ügy tényállásával, és nem voltak sem félrevezetőek, sem pedig indokolatlanok.

Ami az ügy hátterét illeti – melyet a 10. cikkel kapcsolatos ügyekben minden esetben figyelembe kell venni – az nemcsak a nyomozási bírók magatartásával vagy a kérelmezőnek egyikükkel fennálló viszonyával, hanem az ügy egyedi előzményeivel, államközi vonatkozásaival és a jelentős médiaérdeklődés is magyarázható. Bár ezek a rendkívüli körülmények számottevő jelentőséggel bírtak, a fellebbviteli bíróság a kérelmező egyes kifejezéseit kiterjesztően értelmezte. A Bíróság álláspontja szerint a kérelmező megnyilvánulásai nem tekinthetők pusztán az M. bíróval szembeni személyes ellenszenvé vagy a két személy közti feloldhatatlanul ellenséges viszony kifejeződésének, mivel egy tágabb szövegkörnyezetbe illeszkednek, amely egy másik ügyvédet és egy másik bírót (L. L.-t) is érintett. Ezen túlmenően, bár a kérelmező kifejezései bizonyos ellenséges érzületet tükröztek, a nyomozási eljárásban feltárt állítólagos szabálysértésekre vonatkoztak. Ez pedig olyan téma, amelyre az ügyvédnek fel kell tudnia hívni a közvélemény figyelmét.

A francia Kormányzat arra hivatkozott, hogy a bírák a titoktartási kötelezettségük miatt nem reagálhattak. A Bíróság álláspontja szerint, bár emiatt szükségesnek bizonyulhat, hogy megvédjék őket a súlyosan sértő, alaptalan támadásoktól, ez nem járhat azzal a hatással, hogy megtiltsa a magánszemélyeknek nézeteik kifejtését megfelelő ténybeli alapokon nyugvó értékítéletek révén az igazságszolgáltatás működésével kapcsolatos, közérdeklődésre számot tartó kérdésekben. Jelen ügyben a bíróság, az állam egyik alapintézményének tagjaival szembeni bírálat megengedhető határai szélesebbek, mint az egyszerű állampolgárok esetén, ezért a vitatott megjegyzések irányulhattak a bírák ellen. A Bíróság ugyanakkor hangsúlyozta: szükséges fenntartani az igazságszolgáltatás tekintélyét és biztosítani az igazságszolgáltatási rendszer egyes szereplő között a kölcsönös megértésen és tiszteleten alapuló kapcsolatot.

A francia Kormányzat érvelése szerint a kérelmezőnek az őt ért sérelmek orvoslása érdekében a sajtó helyett a rendelkezésre álló jogorvoslati eszközöket kellett volna igénybe vennie. A Bíróság rámutatott: az ügynek a Párizsi Fellebbviteli Bíróságra történő felterjesztése arra utal, hogy a kérelmező eredeti szándéka az volt, hogy az ügyet a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségek útján rendezze. Az eljárás adott szakaszában azonban a bíróság nem volt abban a helyzetben, hogy a kérelmező panaszát kivizsgálja, mivel ekkor már az ügyet M. és L. L. bírától elvették. Ezen túlmenően az igazságügyi miniszterhez benyújtott, nyomozás lefolytatása iránti kérelem nem tekinthető jogorvoslati kérelemnek; az csupán a miniszter diszkrecionális jogkörébe tartozó döntésének tárgyát képező, igazgatási jellegű vizsgálat lefolytatása iránti kérelemnek minősül.

A Bíróság megjegyezte továbbá, hogy nem indult fegyelmi eljárás a kérelmező ellen.

A Bíróság figyelembe vette az alkalmazott szankciók természetét és súlyát is. Emlékeztetett, hogy még egy viszonylag alacsony összegű pénzbüntetés is dermesztő hatással lehet a véleménynyilvánítás szabadságának gyakorlására. Egy ügyvéddel szembeni szankció alkalmazása bizonyos, közvetlen (fegyelmi eljárás) vagy közvetett (pl. az ügyfelek vagy a közvélemény róluk alkotott képe vagy a beléjük vetett bizalom terén) hatásokkal járhat. A Bíróság kiemelete, hogy a kérelmező büntetése nem korlátozódott a bűnösségének megállapítására: a vele szemben alkalmazott szankció jelentős volt, ügyvédi státuszát pedig súlyosító körülményként értékelték.

Mindezek alapján a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a kérelmezővel szembeni ítélet a szabad véleménynyilvánításhoz fűződő jogába való aránytalan beavatkozásnak tekinthető, és ennek alapján megállapította az Egyezmény 10. cikkének megsértését.

A Bíróság a kérelmező javára 4.270,-Euro vagyoni és 15.000 Euro nemvagyoni kártérítést ítél meg.

A Kúria emberi jogi vonatkozású határozatai

Büntető ügyszak

Bpkf.I.509/2015/2.

A terhelt perújítási kérelmében hivatkozott arra is, hogy éppen a perújítás intézménye lehet egyedül alkalmas egy mérlegelt tényállás megváltoztatására azon az alapon, hogy olyan bizonyítékot mutat fel, amit vagy nem észlelt a bíróság, vagy észlelt ugyan, de nem vett figyelembe. A fellebbezésben írtak szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései biztosítják mind a tisztességes tárgyalást, mind pedig a jogorvoslati jogot. Ha a mérlegelt bizonyítékok felülvizsgálatának tilalma miatt nincs lehetőség a bizonyítékok bírósági megmértetésére sem a másodfokú-, sem a felülvizsgálati, sem a perújítás eljárásban, akkor ez ellentétes az Alaptörvénnyel és a Római Egyezményvel. Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény 3. pont b) és c) alpontja szerint a megvádolt személynek joga van rendelkezni a bizonyítási eszközökkel és joga van a védekezéshez.

A perújítás alapját csak olyan új bizonyíték képezheti egyfelől, amelyet a bíróság az alapeljárás során nem vizsgált, másrészt ennek a bizonyítéknak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a terhelt büntetőjogi felelősségét megkérdőjelezze, illetve ez alapján vele szemben lényegesen enyhébb szankciót lehessen alkalmazni.

A perújítási indítványban hivatkozottak azonban ilyenek nem tekinthetők. Ettől eltérő következtetés sem az Alaptörvény, sem a Római Egyezmény hivatkozott szabályaiból nem vezethető le.

Bpkf.I.529/2014/2.

A vádlott védője fellebbezésében megalapozatlannak tartotta az ítélet döntését, álláspontja szerint a legsúlyosabb kényszerintézkedés alkalmazásához nem elegendő ok az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetés tartama, azt is meg kellett volna indokolnia, hogy miért nem látta lehetőségét az általa egyébként elegendőnek tartott lakhelyelhagyási tilalom elrendelésének. Álláspontja szerint az ítélet által hivatkozott eseti döntés – és általában a magyar bírói gyakorlat – ellentétes az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény rendelkezéseivel. Ennek kapcsán hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatára, ezen belül is irányadónak tekintve a Darvas kontra Magyarország ügyben 2011. január 11-én, valamint a Neumeister kontra Ausztria ügyben 1968. június 27-én hozott ítéleteket.

A Törvényszék 2013. május 6-án kelt ítéletével a 2010. június 12. napjától őrizetben, majd 2010. június 15. napjától 2011. február hó 1. napjáig előzetes letartóztatásban, 2011. február 2. napjától 2011. március 22. napjáig házi őrizetben volt, 2011. március 23. napjától lakhelyelhagyási tilalom alatt állt vádlottat bűnösnek mondta ki emberölés büntetékének kísérletében [1978. évi IV. törvény 166.§ (1) bekezdés]. Ezért öt hét év börtönbüntetésre és hét év közügyektől eltiltásra ítélte. A vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe beszámítani rendelte, a házi őrizetben töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe akként számította be, hogy négy nap házi őrizetben töltött idő egy nap börtönbüntetésnek felel meg.

Az ítélet kihirdetését követően a Törvényszék végzésével a vádlott előzetes letartóztatásának elrendelésére irányuló ügyészi indítványt elutasította, egyben a vádlottal szemben elrendelt lakhelyelhagyási tilalmat a másodfokú eljárás befejezéséig fenntartotta. A végzés ellen az ügyész fellebbezést jelentett be, melynek alapján az Ítéletábrla a 2013. július 19. napján kelt végzésével az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta. A vádlott előzetes letartóztatását a másodfokú eljárás befejezéséig, de legfeljebb a nem jogerős ítélettel kiszabott szabadságvesztés tartamáig ismételtelen elrendelte.

Az ítéletet az ügyész tudomásul vette, míg ellene a vádlott és védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítése érdekében jelentettek be fellebbezést. A másodfokú eljárás jelenleg folyamatban van.

Az ítéletábrla a fellebbezéssel megtámadott végzésében kifejtett törvényes indokok alapján, megalapozottan állapította meg, hogy a nem jogerős ítéletben kiszabott hosszú tartamú szabadságvesztés büntetés megalapozza a Be. 327. § (2) bekezdésében írt ok (szökés, elrejtőzés veszélye) miatt a legszigorúbb kényszerintézkedés további fenntartását. Végzésében helytállóan utalt arra is, hogy a szökés, elrejtőzés kockázatát a vádlott eljárás során tanúsított magatartása és személyi körülményei sem ellensúlyozzák kellőképpen. Az általa eddig előzetes fogvatartásban töltött idő tartama csekély, ennek beszámítása a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége ellenére a nem jogerősen kiszabott szabadságvesztés mértéke változatlanul megalapozza azon okot, amely a kényszerintézkedés legsúlyosabb formájának további fenntartásához kellő alappal szolgál.

A védelem által hivatkozott esetekben – ellentétben a jelen üggyel – a nyomozati szakaszban elrendelt és fenntartott megalapozatlan, illetve indokolatlanul hosszú tartamú kényszerintézkedés elrendelését, illetve fenntartását kifogásolta az Emberi Jogok Európai Bírósága. Ehhez képest a Fővárosi Ítéletábrla helytállóan hivatkozott a BH 2009.8. számú eseti döntésre, mely szerint a nem jogerősen kiszabott

szabadságvesztés hosszú tartama önmagában is megalapozza a szökés, elrejtőzés veszélyét, és ennek megakadályozása leghatékonyabban az előzetes további fenntartásával biztosítható.

Bpkf.III.590/2015/2.

A nem jogerősen 11 évi szabadságvesztésre ítélt, idült alkoholista, feleségét rendszeresen bántalmazó, majd az életét kioltó vádlottal szemben az előzetes letartóztatás fenntartása 75 éves kora ellenére a Be. 327. § (2) bekezdése alapján indokolt.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága eseti döntésében kifejtettek értelmében az előzetes letartóztatásról szóló döntés során a bíróságnak az olyan tény is meg kell vizsgálni, amely a közérdek fennállta mellett vagy ellen szól, illetőleg az ártatlanság vélelméhez való jogot erősíti, vagy azzal szemben áll. Amennyiben a közérdek valódi követelményének speciális jelei fennállnak – mint jelen esetben a nem jogerősen kiszabott kiemelkedő tartamú szabadságvesztés esetleges végrehajthatóságának biztosítása, valamint a vádlott társadalomra való veszélyességének magas foka – ez nagyobb súllyal esik latba, mint az egyezmény 5. cikkében lefektetett, az egyéni szabadság tiszteletben tartását előíró szabály. [Labita v. Italy (G.C.) no26772/1995.]

A vádlott esetében az vizsgálendő, hogy az előzetes letartóztatás indokoltsága tényszerű alapon áll-e, amely ésszerűen alátámasztott-e, az abból vont következtetés okszerű-e, s ekként a kényszerintézkedés alkalmazása célszerű-e (EBH 2009.2025.).

A nem jogerősen kiszabott szabadságvesztés 11 évi tartama a vádlott személyére nyilvánvalóan hatással van. Az előzetes letartóztatásnak a nem jogerős elsőfokú ítélet meghozatalát követő, a Be. 327. §-ának (2) bekezdésére, azaz a kiszabott szabadságvesztés tartamára figyelemmel történő elrendelése vagy fenntartása az eljárási érdekeken túl a végrehajthatóságot is biztosító rendeltetéssel bír [Be. 596. § (1) bekezdés 1. mondat és (3) bekezdés]. A szökés, elrejtőzés veszélyét a 11 éves tartam pedig a jelen ügyben feltétlenül megalapozza.

Nem hagyható ugyanis figyelmen kívül, hogy a védő fellebbezésében vázolt ideális személyi körülményekben a vádlott korábbi életviteléhez képest – a nem jogerős ítélet szerint éppen a vádlott cselekménye folytán – alapvető változás történt. Így a rendezett, állandóságon alapuló családi viszonyok gyökeresen megváltoztak, ezen belül a vádlott legrégebb és legerősebb kötődése megszűnt, fennmaradt ugyanakkor az őt a nem jogerős ítélet szerint jellemző idült alkoholizmus. A szökés, elrejtőzés veszélye kapcsán korábbi büntetlenségének súlya rendkívül csekély, mert az elsőfokú ítéletben foglalt tényállás rögzíti, miszerint cselekménye sem az elkövetés napján, sem pedig az azt megelőző hosszabb időszakon keresztül nem volt előzmény nélküli, vagy akár én-idegennek tekinthető.

Összegezve: a nem jogerős ítélet szerint a saját feleségét már korábban is többször, kórházi kezelését is szükségessé tevő módon bántalmazó, majd 45 év közös életvitelt követően őt megölő, idült alkoholista vádlott esetében - idősebb életkora ellenére – nem állapítható meg olyan mélységű társadalmi beágyazottság, ami a 11 évi, nem jogerősen kiszabott szabadságvesztéssel szemben is kizárná vagy valószínűtlenné tenné szökésének, elrejtőzésének veszélyét [Be. 327. § (2) bekezdés]. Megjegyzi a Kúria, hogy a vádlott a rendelkezésre álló adatok szerint helyváltoztatását gátló betegségben nem szenved, és saját gépkocsival is rendelkezik.

Mindezekre tekintettel a Kúria megállapította – a szükségesség és arányosság elvét is szem előtt tartva -, hogy az előzetes letartóztatás alapjául szolgáló okok továbbra is fennállnak és úgy találta, hogy egy esetleges enyhébb kényszerintézkedés elrendelésével nem érhetőek el az előzetes letartóztatás elrendelésével elérni kívánt célok.

Bpkf.II.610/2015/2.szám

Házi őrizetet fenntartó végzés helybenhagyása, lakhelyelhagyási tilalmat megszüntető végzés helybenhagyás.

Mindkét vádlott esetében helyesen ismerte fel mind az első fokon eljáró Törvényszék, mind a másodfokon eljáró Ítéltábla, hogy az eljárás eredményes lefolytatása, majd a kiszabott büntetés végrehajthatósága érdekében alkalmazott kényszerintézkedések indokoltságát adott esetben a Be. 327. § (2) bekezdésében, valamint a Be. 129. § (2) bekezdés b) pontjában meghatározott különös feltétel meglétének együttes és párhuzamos értékelése útján lehet vizsgálni.

Ahogy a Kúria a Bpkf.II.35/2015/4. számú végzésében már elvi érveléssel kifejtette, az előzetes letartóztatás kényszerintézkedést szükségessé tevő, a Be. 372. § (2) bekezdésében meghatározott ok önálló, ún. különös feltétel. Amint erre a törvényszöveg szóhasználata utal, – a Be. 129. § (2) bekezdésének a), b) vagy d) pontjában meghatározott okokon kívül is elrendelhetővé teheti ezt a személyes szabadságot korlátozó kényszerintézkedést. Ebből az önálló okból - a nem jogerős első fokú ítéletben kiszabott szabadságvesztés mértékére figyelemmel - a szökés, elrejtőzés veszélye megállapítható (BH 2004.403; BH 2009.8).

A Kúria álláspontja szerint azonban - figyelemmel a Be. 327. § (1) bekezdésében felsorolt kényszerintézkedésekre - ez az önálló különös feltételként meghatározott elrendelési ok nem kizárólag az előzetes letartóztatásra, hanem a többi felsorolt kényszerintézkedésre, így a lakhelyelhagyási tilalomra és a házi őrizetre vonatkozóan is jelentős súllyal értékelendő körülmény. Ebből következően a Be. 327. § (2) bekezdésében írt ok a felsorolt kényszerintézkedéseknek ugyanolyan, ún. különös előfeltétele, mint a Be. 129. § (2) bekezdés b), c) ill. d) pontjában meghatározott előzetes letartóztatási okok. Ezért az utóbb említett okok tekintetében kialakított elveknek kell érvényesülniük ezen okra vetítetten is. Az pedig, hogy a Be. 327. § (2) bekezdésében meghatározott ok önmagában is megalapozhatja a kényszerintézkedést azt jelenti, nem hogy lehetőség van a kényszerintézkedés elrendelésére, fenntartására, önmagában erre az okra alapítottn. Ahogy azonban a már hivatkozott határozatban a Kúria kifejtette ez azonban nem eredményezhet automatizmust: az egyéb szempontok figyelembevételével mellett kell állást foglalni a kényszerintézkedések szükségessége felől. A szabadságvesztési mérték tehát önmagában, a kényszerintézkedés ellen szóló tényezőkkel szemben domináns szerephez juthat, de más különös okokkal is párosulhat, és valamennyi tényező egybevetése és értékelése mellett hozható csak megalapozott döntés. (Így a személyi körülmények megfelelő súlyú figyelembevételének szükségét példázza: BH 2007.216.)

Az Ítéltábla fellebbezéssel támadott végzését vizsgálva egyértelműen rögzíthető, hogy az ítéltábla annak meghozatalakor nem egyetlen szempontra, kizárólag a vádlottak bűnösségének megállapítása esetén kiszabható büntetések tartamára volt tekintettel, hanem emellett számos egyéb tényezőt is figyelembe vett és mérlegre tett, és ennek eredményeként helyezkedett arra az álláspontra, hogy a szökés, elrejtőzés veszélye olyan mérvű, hogy a I. r. vádlottal szemben indokolt - ha nem is a legsúlyosabb előzetes letartóztatás - kényszerintézkedés alkalmazása. Így helytállóan emelte ki már a vádlott előzetes letartóztatását megszüntető és a házi őrizet elrendelő végzésében, hogy adott esetben nincs megfelelő indok a legsúlyosabb kényszerintézkedés elrendelésére, az eljárásjogi célok házi őrizet elrendelésével is elérhetők, mert a vádlott által elkövetett bűncselekmény kétségtelen súlya mellett nem hagyható figyelmen kívül, hogy a büntetőeljárás hosszú idő óta tart, több éve folyik, így a vádlottnak hosszabb ideje kell elviselni azt, hogy eljárás hatálya alatt áll. Az 59 éves, a törvénnyel korábban összeütközésbe nem került vádlott rendezett családi kapcsolatban él, életvitelével kapcsolatban kifogás nem merült fel. Az eljárás során pedig a megjelenési és egyéb eljárási kötelezettségeinek eleget tett, magatartása nem utalt és most sem utal arra, hogy szabadlábban történő védekezése esetén szökni vagy elrejtőzni kívánna, bíróként tisztában van azzal, hogy ezzel a feltételes szabadságra bocsátását kockáztatná. De ugyancsak kellő indokát adta annak is, hogy a hatályon kívül helyezést követően megismételendő eljárás eredményes lefolytatása érdekében nem lehet eltekinteni a házi őrizet kényszerintézkedés alkalmazásától. Az ítéltábla a kiszabható szabadságvesztés mértéke mellett hivatkozott a vádlottal szemben alkalmazott további joghátrányokra is és ezeket együttesen tekintette olyannak, amelyek a vádlott életkörülményeire figyelemmel rendezett életvitel mellett sem eredményezhetik eltérő álláspont kialakítását.

A Kúria továbbra is irányadónak tekinti a Bpkf.II.35/2015/4. számú végzésében kifejtett álláspontját, mely szerint nem igényel részletesebb kifejtést az a tény, hogy az adott tárgyi súlyú bűncselekmények vádja miatti büntetőeljárás folyamatban létéhez képest a korábbi, bár hatályon kívül helyezett határozatban konkretizált joghátrány olyan új helyzetet teremthetett, amely jelentős mértékben inspirálhatja

az érintetteket az adott joghátrány elkerülésére, amely nyomatékos szökés, elrejtőzés irányába ható tényező. Az alkalmazott és a megismételt eljárásban is kiszabható szabadságvesztési mérték olyan magas és ekként súlya olyan nyomatékos, hogy azzal szemben csak rendkívül méltánylást érdemlő körülmények és hasonló súllyal jelentkező tényezők eredményezhetnek eltérő értékelést. Az I. r. vádlott édesanyjának betegsége, lányának veszélyeztetett terhessége és a hozzátartozók lakóhelye közötti nagy távolság nem minősülnek ilyen rendkívüli méltánylást érdemlő körülményeknek.

Bpkf.III.656/2015/2.

Előzetes letartóztatást fenntartó végzés helybenhagyása a II. rendű, III. rendű, IV. rendű és VII. rendű vádlott tekintetében.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága eseti döntésében kifejtettek értelmében az előzetes letartóztatásról szóló döntés során a bíróságnak az olyan tény is meg kell vizsgálni, amely a közérdek fennállta mellett vagy ellen szól, illetőleg az ártatlanság vélelméhez való jogot erősíti, vagy azzal szemben áll. Amennyiben a közérdek valódi követelményének speciális jelei fennállnak – mint jelen esetben a nem jogerősen kiszabott kiemelkedő tartamú szabadságvesztés esetleges végrehajthatóságának biztosítása, valamint a vádlottak társadalomra való veszélyességének magas foka – ez nagyobb súllyal esik latba, mint az egyezmény 5. cikkében lefektetett, az egyéni szabadság tiszteletben tartását előíró szabály. [Labita v. Italy (G.C.) no26772/1995.]

A vádlottak esetében az vizsgálendő, hogy az előzetes letartóztatás indokoltsága tényszerű alapon áll-e, amely ésszerűen alátámasztott-e, az abból vont következtetés okszerű-e, s ekként a kényszerintézkedés alkalmazása célszerű-e (EBH 2009.2025.).

A nem jogerős ítélettel a II. rendű és a III. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés 12 évi tartama, valamint a IV. rendű és a VII. rendű vádlottal szemben kiszabott éltfogytig tartó szabadságvesztés a vádlottak személyére nyilvánvalóan hatással van, erre való tekintettel a szökés, elrejtőzés veszélye reálisan következik (BH 2009.8.; BH 2004.403.).

Az előzetes letartóztatásnak a nem jogerős elsőfokú ítélet meghozatalát követő, a Be. 327. §-ának (2) bekezdésére, azaz a kiszabott szabadságvesztés tartamára figyelemmel történő elrendelése vagy fenntartása az eljárási érdekeken túl a végrehajthatóságot is biztosító rendeltetéssel bír [Be. 596. § (1) bekezdés 1. mondat és (3) bekezdés].

A Legfőbb Ügyészség által is hivatkozott BH 2006.144. szám alatt közreadott jogeset kimondja, hogy az előzetes letartóztatás fenntartásának indokoltsága szempontjából a nem jogerős ítélet meghozatala új jogi helyzetet teremt, mert a szökés, elrejtőzés veszélyének megítélésénél nem hagyható figyelmen kívül a kiszabott szabadságvesztés tartama. Erre való tekintettel a fellebbezések abbéli hivatkozása, miszerint az eljárás során a vádlottak által tanúsított korábbi eljárási magatartás alapján megalapozatlan a szökés, elrejtőzés veszélyére való hivatkozás, nem foghat helyt.

Mindezekre tekintettel a Kúria megállapította – a szükségesség és arányosság elvét is szem előtt tartva -, hogy – valamennyi vádlott tekintetében - az előzetes letartóztatás alapjául szolgáló okok továbbra is fennállnak és úgy találta, hogy egy esetleges enyhébb kényszerintézkedés elrendelésével nem érhetőek el az előzetes letartóztatás elrendelésével elérni kívánt célok, így a Be. 384. §-a szerint tanácsulésen eljárva, a Be. 383. § (1) bekezdésének b) pontja értelmében, a Be. 371. §-ának (1) bekezdése alapján a Fővárosi Ítéltábla végzését - annak helyes indokaira tekintettel – valamennyi vádlott tekintetében helybenhagyta.

Bfv.I.1664/2014/9.

Emberi jogi egyezmény megsértésére történő hivatkozás csak akkor alapozza meg a felülvizsgálati eljárást, ha az emberi jogi szerv megállapította a nemzetközi egyezmény sérelmét.

Ugyancsak kizárt a felülvizsgálat az 1993. évi XXXI. törvény megsértésére vonatkozó részében, azaz a Be. 416. § (1) bekezdés d) pontja szerinti ok alapján.

Az Emberi Jogok Európai Egyezményét 1950-ben Rómában alkották meg abból a célból, hogy erősítsék az egyetemes emberi jogok országhatároktól független érvényesülését. A dokumentum 1953 szeptemberében lépett hatályba, és azt a Magyar Köztársaság az 1993. évi XXXI. törvénnyel hirdette ki. Az Egyezmény lényegében a szerződő államok sajátos „keretszerződése”, jórészt szinte deklaratív előírásokkal, és az egyes ügyekben hozott döntésekben ezeket értelmezik. Kötelezettséget az egyezmény elsősorban nem a tagállamok bíróságaira, hanem a szerződő állam jogalkotására nézve irányoz elő.

A védő az indítványban általa sérelmezettek az Egyezmény 6. Cikkéhez, azaz a tisztességes tárgyaláshoz való joghoz kapcsolta.

Ugyan ez a cikk biztosítja a terheltnek azokat a jogosultságokat, amelyekre az indítványozó a felülvizsgálati indítványban hivatkozott, azonban a Be. 416. § (1) bekezdés d) pontja szerint ezek sérelme kapcsán rendkívüli jogorvoslati eljárásra csak akkor kerülhet sor, ha a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv (így az Emberi Jogok Európai Bírósága) megállapította, hogy az eljárás lefolytatása, vagy a bíróság jogerős határozata megsértette a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezését, feltéve, hogy a nemzetközi emberi jogi szerv joghatóságának Magyarország alávetette magát.

Mindemellett az Emberi Jogok Európai Bírósága egyezményesértést megalapozó döntése is csak akkor képezi felülvizsgálati eljárás alapját, ha a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezésének sérelme az eljáró bíróság jogerős ügydöntő határozatában, vagy az ügydöntő határozathoz vezető büntetőeljárásban valósult meg. Ugyanakkor az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélete önmagában nem dönti el a büntetőjogi felelősséget, de olyan jogi tény, amely megalapozza a jogerős ügydöntő határozat egyezmény-sértő részének kiküszöbölésére alkalmas felülvizsgálati eljárást, tehát felülvizsgálati ok (BH 2015.7. számú büntető elvi határozat).

Továbbá a nemzetközi emberi jogi szerv megállapításán alapuló felülvizsgálat esetén is a Kúriára tartozik annak vizsgálata, hogy a felülvizsgálati eljárásban hozható-e nemzetközi szerződésnek megfelelő határozat, vagy ahhoz az eljárás megismétlése szükséges.

A II. rendű terhelttel szemben folyamatban volt eljárás kapcsán azonban emberi jogi szerv olyan határozatot, amelyre tekintettel felülvizsgálatnak lenne helye, nem hozott, és ilyenre az indítvány sem hivatkozott, így a felülvizsgálatnak ezen okból nincs helye.

Gazdasági ügyszak

Gfv.VII.30.097/2015/7.; Gfv.VII.30.098/2015/7.

Általános szerződési feltételek tisztességtelenségének védelme megdöntése iránti kereset elbírálásának szempontjai.

Az Alkotmánybíróság a 61/2011. (VII.13.) AB határozatában elvi élel kifejtette, hogy azokban az esetekben, amikor az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés, akkor az Alkotmánybíróság által nyújtott jogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi jogvédelem szintje (ABH 2011, 291, 321.). Ezt az álláspontját az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatályba lépését követően is több alkalommal megerősítette [7/2013. (III.1.) AB határozat, Indokolás [30]; 32/2012. (VII.4.) AB határozat, ABK 2012, 228, 233.].

A 34/2014. (XI.14.) AB határozatra (a továbbiakban: AB határozat1) hivatkozik a 15/2002. (III. 29.) AB határozatra, illetve a 6/1998. (III.11.) AB határozatra (Indokolás, [176]), amelyekben az Alkotmánybíróság összefoglalta a tisztességes eljárás (fair trial) követelményeivel összefüggő gyakorlatot. Ennek megfelelően az Alkotmány 57. § (1) bekezdését – és az Alaptörvény azzal azonos tartalmú XXXVIII. cikk (1) bekezdését - az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdésére tekintettel kell értelmezni. Az AB határozat1 kifejezetten vizsgálta a 2014. évi XXXVIII. törvén (a továbbiakban: Törvény) számos rendelkezése összhangját az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdésével, és az Egyezmény

sérelmét nem látta megállapíthatónak sem a határidők, sem az ügyek hatékony előadhatósága, sem a fegyverek egyenlősége tekintetében (Indokolás, [162], [172], [176]-[180]).

A Kúria - a Charta, az Egyezmény és az Alaptörvény rendelkezései, valamint az Alkotmánybíróság joggyakorlata, így különösen az AB határozat1 vizsgálata alapján - arra következtetett, hogy a tisztességes eljárás tekintetében az Alkotmánybíróság által biztosított jogvédelem szintje nem alacsonyabb az Egyezmény jogvédelmi szintjénél, ami a konkrét esetben a Charta rendelkezéseinek való megfeleléssel egyenértékű.

Munkaügyi ügyszak

Mfv.I.10.081/2014/5.

A felek az elsőfokú bíróság azon megállapodását nem támadták, miszerint az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény 6. cikk (1) bekezdése miatt jogellenes a kormánytisztviselő indokolás nélküli felmentése. Ezt a másodfokú bíróság nem vizsgálhatta, így az erre vonatkozó megállapítása felülvizsgálati eljárásban nem volt támadható.

A Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül, és csak olyan jogkérdésről dönthetett, amely az első- és a másodfokú eljárásnak is tárgya volt [Pp. 275. § (2) bekezdés].

A felek nem támadták az elsőfokú ítélet azon jogkövetkeztetését, hogy a – tévesen – uniós jogként értékelt, de nemzetközi egyezménynek minősülő, az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Egyezmény 6. cikkébe ütközés miatt is jogellenes a Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pontjára alapított felmentés.

A másodfokú bíróság a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján ezzel a kérdéssel nem foglalkozott, az alperes felülvizsgálati kérelmében az Egyezményben foglaltakkal kapcsolatosan érvelését nem adta elő, de a Pp. 271. § (1) bekezdése alapján azt jogszerűen már nem is tehette.

Mfv.I.10.083/2014/5.

Az Alkotmánybíróság a 8/2011. (II.18.) AB határozatában a Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pontot az Európai Unió Alapjogi Chartája és az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény alapján is vizsgálta (IV. pont). Mindezeket is figyelembe véve a jogszabályt a jövőre nézve semmisítette meg. Ezen kívül a 34/2012. (VII.17.) AB határozatában kimondta a 8/2011. (II.18.) AB határozata közzétevése és a megsemmisítés időpontja (2011. május 31.) közötti időre nézve a Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pontjának határozott idejű alkalmazása lehetőségét és egyben kötelezettségét mindenki számára (III. pont).

A törvényszék a fentieket figyelmen kívül hagyva és részletes indokai kifejtése nélkül, megalapozatlanul a kereseten és a fellebbezés keretein túlterjeszkedve határozott arról, hogy a Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pontja ellentétes a „nemzetközi szabályokkal” [helyesen az Európai Unió Alapjogi Chartája uniós jogszabály, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény nemzetközi egyezmény; Pp. 206. § (1) bekezdés, Pp. 253. § (3) bekezdés, 275. § (2) bekezdés]. A kifejtettek alapján a felmentés nem jogellenes.

Az alperes jogszabály megjelölése nélkül, továbbá megalapozatlanul állította, hogy az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény (Egyezmény) személyi hatálya nem terjed ki a közzolgálatban foglalkoztatottakra. Az Emberi Jogok Európai Bírósága a K.M.C. – Magyarország ügyben (19554/11. számú kérelem) meghozott ítéletében – egyebek mellett – azt mondta ki, hogy Magyarország (nem az alperes) egy köztisztviselő esetében megsértette az Egyezmény 6. bekezdésének 1. cikkét. Az Egyezményt kihirdető 1993. évi XXXI. törvény Egyezmény című fejezete, 1. cikke és további rendelkezései, valamint az említett ítélet alapján az alperes jogi álláspontja téves. Ennek azonban az adott ügyben az Alkotmánybíróság 8/2011. (II.18.) AB határozata alapulvételével a

felülvizsgálati kérelemben előadott fő jogkérdés (felmentés jogellenessége) elbírálásánál az adott esetben nincs jelentősége.

Mfv.I.10.086/2014/5.

Ha a 8/2011. AB határozattal 2011. május 31-ével megsemmisített a Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pontjára alapított, 2011. május 11-én közölt indokolás nélküli felmentésnek az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Egyezmény 6. cikkére ütközés miatti jogellenessége megállapítása miatt a felek az elsőfokú ítélettel szemben nem fellebbeznek, erre a másodfokú ítélet jogszabálysértő voltát a felülvizsgálati kérelemben jogszerűen nem alapíthatják.

A felek fellebbezéssel nem támadták az elsőfokú ítélet jogkövetkeztetését, miszerint a – tévesen – uniós jogként értékelt, de nemzetközi egyezménynek minősülő, az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Egyezmény 6. cikkébe ütközés miatt is jogellenes a Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pontjára alapított alperesi felmentés.

A másodfokú bíróság a Pp. 253. § (3) bekezdés alapján e kérdéssel nem foglalkozott, az alperes felülvizsgálati kérelmében az Egyezménnyel kapcsolatban érvelését nem adta elő, de a Pp. 271. § (1) bekezdés alapján erre – jogszerűen – nem is hivatkozhatott.

Mfv.I.10.089/2014/7.

Az Alkotmánybíróság határozata nyilvános kihirdetésének a Magyar Közlönyben való közzététele tekinthető, vagyis 2011. február 18-án vált hivatalos formában ismertté az alperes előtt a döntés és az, hogy a hivatkozott jogszabály mely részében alkotmányellenes. Ebből következően a munkáltató 2011. február 16-án kiadott, a hatályos jogszabályoknak megfelelő intézkedése nem volt rendeltetésellenes.

A felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelemként is értékelendő ellenkérelmében hivatkozott először az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok Védelméről szóló Egyezmény 6. cikkében foglaltakra. Tekintettel arra, hogy ilyen indítványt a korábbi eljárásban nem terjesztett elő, az Egyezményben foglaltakra konkrétan nem hivatkozott, azt a felülvizsgálati eljárásban sem tehette meg [Pp. 235. § (1) bekezdés, Pp. 275. § (1) bekezdés].

Mfv.I.10.090/2014/5.

A köztisztviselők felmentésének szabályozásával Magyarország nem az Unió jogát hajtotta végre. A felülvizsgálati kérelmet az abban megjelölt jogszabálysértések alapján kell elbírálni.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében nem támadta a törvényszék ítéletének azon megállapítását, miszerint az alperes jognyilatkozata azért is jogellenes, mert megsértette az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény 13. cikkét és a 6. cikk (1) bekezdését. A Pp. 275. § (2) bekezdés szerint a Kúria a jogerős határozatot az adott esetben csatlakozó felülvizsgálati kérelem hiányában a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül, tehát nem értékelhette, hogy a törvényszék az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény 13. cikkének és 6. cikke (1) bekezdésének megsértését helytállóan állapította-e meg az alperes terhére. Ebből következően a felülvizsgálati kérelemmel nem támadott indok alapján a felmentést jogellenesnek kell tekinteni.

Mfv.I.10.092/2014/6.

A hatályos jogszabályokra figyelemmel a munkáltató indokolás nélküli felmentése nem volt jogellenes. A tanulmányi szerződésben vállalt határidő előtti jogviszony megszüntetés nem rendeltetésellenes, a feleknek elszámolásra van lehetőségük.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében utalt az emberi jogok és az alapvető szabadságok Egyezménye (Egyezmény) 13. cikkében foglaltak megsértésére is. Arra azonban a korábbi eljárásban nem hivatkozott, így az a felülvizsgálati eljárásnak már nem lehetett tárgya [Pp. 275. § (1) bekezdés].

Mfv.I.10.093/2014/6.

Nem volt megállapítható kormánytisztviselő indokolás nélküli felmentése esetén a felperessel szembeni hátrányos megkülönböztetés azon az alapon, hogy fiatal, nyelvvizsgával rendelkezik és további felsőfokú tanulmányokat folytat.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében utalt az „Emberi Jogok Európai Egyezménye” (Egyezmény) 13. cikkében foglaltak megsértésére is. Erre azonban a korábbi eljárásban nem hivatkozott, így az a felülvizsgálati eljárásnak már nem lehetett a tárgya [EBH.2002.653., Pp. 275. § (1) bekezdés, 270. § (1) bekezdés].

Polgári ügyszak

Pfv.IV.20.241/2015/4.

Az Ebktv. alapján nem állapítható meg a jogellenes elkülönítés az olyan egyházi oktatási intézmény fenntartása, működtetése miatt, ahova túlnyomó többségben cigány származású gyermekek járnak, ha az iskola választása a szülők önkéntes, kellő tájékoztatás ismeretében hozott döntésén alapul, és az oktatás színvonala miatt az abban résztvevőket hátrány nem éri.

Az 1969. évi 8. törvényerejű rendelettel kihirdetett, New Yorkban 1965. december 21-én elfogadott, A faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló nemzetközi egyezmény szerint a faji megkülönböztetésen alapuló minden felsőbbrendűségi elv tudományos szempontból hamis, erkölcsi szempontból elítélendő, társadalmi szempontból igazságtalan és veszélyes, és a faji megkülönböztetésnek sehol, semmiféle – sem elméleti, sem gyakorlati - igazolása nem lehetséges.

Az Emberi Jogok Európai Egyezménye 14. cikke értelmében az egyezményben meghatározott jogok és szabadságok élvezetét minden megkülönböztetés, például nem, faj, szín, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés szerinti vagy egyéb helyzet alapján történő megkülönböztetés nélkül kell biztosítani.

A Ptk. 75.§ (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak. A Ptk. 76.§-a alapján a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen – egyebek mellett - az egyenlő bánásmód követelményének megsértése. A sérelmet szenvedettek jogvédelmének részletes szabályozását az Ebktv. tartalmazza. Ez a törvény tölti meg tényleges tartalommal az egyenlő bánásmód követelményét.

Az Alaptörvény 28. cikke értelmében a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

A peres felek jogvitájának elbírálása során az Ebktv. jogellenes elkülönítésre vonatkozó rendelkezéseit tehát annak céljával és az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezni, feltételezve, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Az Ebktv. 10.§ (2) bekezdése értelmében jogellenes elkülönítésnek minősül az a rendelkezés, amely a 8. §-ban meghatározott tulajdonságai alapján egyes személyeket vagy személyek csoportját a velük összehasonlítható helyzetben lévő személyektől vagy személyek csoportjától - anélkül, hogy azt törvény kifejezetten megengedné – elkülönít.

A jogerős ítélet megállapítása szerint az I. r. alperes az iskolaépület ingyenes használatba adásával, az iskolabusz megszüntetésével és további pénzeszközök juttatásával valósítja meg a 2011/2012. tanévtől kezdődően a jogellenes elkülönítést.

A Kúria jogi álláspontja szerint az I. r. alperes terhére rótt fenti magatartások nem valósítanak meg jogellenes elkülönítést. A korábban önkormányzati iskolaként működő épület átadása az egyház részére iskola alapítása céljából valójában a vallásgyakorlás igényét elégíti ki, az egyház nevelési és oktatási tevékenységének ellátásához szükséges, ezért az I. r. alperes ezzel nem követett el jogellenes elkülönítést. Az önkormányzat a telepi iskola bezárását követően biztosította a gyermekek közlekedéséhez az iskolabuszt. Erre vonatkozóan azonban jogszabályi kötelezettsége nincsen, azt saját elhatározása alapján vállalta. Az iskolabusz megszüntetése óta pedig bérlettámogatást ad a beutazáshoz. Ez a magatartás és a támogatás nyújtása nem feleltethető meg az Ebktv. 10.§ (2) bekezdésében meghatározott magatartásnak. Mindezek alapján tekintettel arra, hogy az adott oktatási intézménnyel kapcsolatban fenntartói jogokkal nem rendelkezett és nem rendelkezik, az I. r. alperes nem valósított meg jogsértést.

A Kúria a II.-IV. r. alperesek vonatkozásában sem ítélte megalapozottnak a keresetet az alábbiak miatt.

Az Ebktv. bizonyítás szabályait tartalmazó 19. § (1) bekezdése szerint az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt indított eljárásokban a jogsérelmet szenvedett félnek vagy a közérdekű igényérvényesítésre jogosultnak kell valószínűsítene, hogy a jogsérelmet szenvedő személyt vagy csoportot hátrány érte vagy - közérdekű igényérvényesítés esetén - ennek közvetlen veszélye fenyeget, és a jogsérelmet szenvedő személy vagy csoport a jogsértéskor - ténylegesen vagy a jogsértő feltételezése szerint - rendelkezett a 8. §-ban meghatározott valamely tulajdonsággal. Mindezek alapján abban az esetben állapítható meg az egyenlő bánásmód megsértése, jelen esetben a jogellenes elkülönítés, ha a jogsértő a sérelmezett hátrányt okozó magatartást az adott csoporttal szemben, annak védett tulajdonsága miatt tanúsítja.

A perben rendelkezésre álló adatokból kitűnően a felperes az eljárás során valószínűsítette azt, hogy az iskolában a gyermekek túlnyomó többsége rendelkezett az Ebktv. 8.§ e) pontjában meghatározott tulajdonsággal. Ennek megállapítása nem sérti az 2011. évi CLXXIX. törvény (Njtv.) rendelkezéseit. Ebből következően az I. r. alperes által előterjesztett bizonyítási indítvány teljesítése, a KSH megkeresése szükségtelen volt. A cigány nemzetiséghez tartozó tanulók túlnyomó többségének a valószínűsítését az is megerősíti, hogy a II.-IV.r. alperesek szándéka még a felülvizsgálati kérelemben is előadott nyilatkozatuk szerint az iskola átvételével és működtetésével a romapasztoráció volt, ami elfogadható és nem merült fel olyan adat, amely ezt az indokot kétségessé tenné. Ebből viszont okszerűen levonható az a következtetés, hogy a II.-IV.r. alperesek olyan helyen kerestek működtethető iskolát, ahol romapasztorációs tevékenységük eredményes lehet, azaz olyan helyet, ahol a tanulók egésze vagy nagyobb többsége a cigány etnikumhoz tartozó gyerekekből áll. Olyan helyen, ahol ez a nemzetiségi összetétel nem áll fenn, a romapasztoráció nyilvánvalóan nem érhetné el célját. A Kúria Pfv.IV.20.037/2011/7. számú határozatában kimondta, hogy a jogellenes elkülönítés önmagában hátrányt jelent, ezért annak valószínűsítése is elfogadható.

A fentiek valószínűsítését követően az Ebktv. 19.§ (2) bekezdése alapján az alpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy a jogsérelmet szenvedett fél vagy a közérdekű igényérvényesítésre jogosult által valószínűsített körülmények nem álltak fenn, vagy az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta, illetve az adott jogviszony tekintetében nem volt köteles megtartani. A II.-IV. r. alperesek eleget tettek bizonyítási kötelezettségüknek.

Az Ebktv. 28. § (2) bekezdésének a) pontja kimondja: nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ha közoktatási intézményben a szülők kezdeményezésére és önkéntes választása szerint, olyan vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló, továbbá nemzetiségi oktatást szerveznek, amelynek célja vagy tanrendje indokolja elkülönült osztályok vagy csoportok alakítását; feltéve, hogy emiatt az oktatásban résztvevőket semmilyen hátrány nem éri, továbbá ha az oktatás megfelel az állam által jóváhagyott, államilag előírt, illetve államilag támogatott követelményeknek.

E rendelkezésből következően nem valósít meg jogtalan elkülönítést az önkéntesség alapján vallási okokból fenntartott oktatási intézményben végzett oktatási, nevelési tevékenység, ha az a szülők kívánságának megfelelő oktatást nyújt, a gyermekeket hátrány nem éri, számukra az oktatás azonos minősége biztosított.

Az Ebktv. 28. § (2) bekezdésében megfogalmazottak, melyek szerint a szülők kezdeményezésére és önkéntes választása szerinti oktatás esetén van mód a kimentésre, csupán az önkéntesség követelményére utalnak, vagyis arra, hogy a szülők vagy gyám szabad akaratelhatározásán, döntésén kell alapulnia az adott oktatásban való részvételnek. Ezzel egyezően foglalt állást a nemzeti és etnikai kisebbségek jogainak országgyűlési biztosa 2005. évi tevékenységéről készült jelentésében.

Az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van a gondolat, a – Ptk. 76.§-ában is nevesített - lelkiismeret és a vallás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a vallás vagy más meggyőződés szabad megválasztását vagy megváltoztatását és azt a szabadságot, hogy vallását vagy más meggyőződését mindenki vallásos cselekmények, szertartások végzése útján vagy egyéb módon, akár egyénileg, akár másokkal együttesen, nyilvánosan vagy a magánéletben kinyilvánítsa vagy kinyilvánítását mellőzze, gyakorolja vagy tanítsa.

A Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.20.678/2005/5. számú döntésében megállapította, hogy az egyház által alapított felsőoktatási intézményben folyó hitéleti (lelkészi és vallásstanári) képzés elválaszthatatlan kapcsolatban van az adott egyház vallási (hit) felfogásával, morális kérdésekben kialakult elveivel, a lelkészeivel, hittanáraival szembeni elvárásaival. A hitéleti képzés (és nem általában a teológus képzés) ezért szükségszerűen igazodik az egyháznak a vallási tanok tartalmával, a hitgyakorlás egyéni és társas formáival, a vallási közösséghez tartozók, így különösen a lelkészek és hittanárok életvitelével kapcsolatos felfogásához. A református egyház által alapított alperes (tekintet nélkül arra, hogy állami támogatásban is részesül) a lelkészi és vallásstanári képzés során legitim és ugyancsak felülbírálhatatlan módon jeleníti meg az egyház e kérdésben vallott felfogását.

Az Alkotmánybíróság 4/1993. (II.12.) számú határozatában a vallásszabadság gyakorlásának jogát az emberi méltósághoz való joggal hozta összefüggésbe, amikor kimondta, hogy a lelkiismereti meggyőződés, s ezen belül, adott esetben a vallás az emberi minőség része, szabadságuk a személyiség szabad kibontakozásához való jog érvényesülésének feltétele. Az utóbbi kapcsán pedig rámutatott, hogy a gondolat- és vallásszabadságra a jog akkor képes hatást gyakorolni, ha a gondolat vagy a belső meggyőződés megnyilvánul.

Az Emberi Jogok Európai Egyezménye Első kiegészítő jegyzőkönyve 2. cikke szerint senkitől sem szabad megtagadni az oktatáshoz való jogot. Az állam az oktatás és tanítás terén vállalt feladatainak gyakorlása során köteles tiszteletben tartani a szülők vallási és világnézeti meggyőződésével összhangban lévő oktatáshoz való jogot.

A Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 18. cikk 4. pontja alapján az Egyezségokmányban részes államok kötelezik magukat a szülők és adott esetben a törvényes gyámok ama szabadságának tiszteletben tartására, hogy gyermekeik vallásos és erkölcsi nevelését saját meggyőződésüknek megfelelően biztosítsák.

Az 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett, a gyermekek jogairól szóló, New Yorkban 1989. november 20-án kelt egyezmény 14. cikke deklarálja a gyermek jogát a gondolat- és vallásszabadságra, és elismeri a szülők jogát arra, hogy a gyermeket érettségének megfelelően e joga érvényesítésében irányítsák.

Az Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdése szerint a szülőknek joga van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést.

A 2011. évi CXCV. törvény (Nktv.) 72.§ (2) bekezdése értelmében a szülő gyermeke adottságainak, képességeinek, érdeklődésének megfelelően, saját vallási, világnézeti meggyőződésére, nemzetiségi hovatartozására tekintettel szabadon választhat óvodát, iskolát, kollégiumot. A törvény e rendelkezése biztosítja a szülő számára azt a jogot, hogy gyermeke nevelésére, oktatására a lehető legalkalmasabb intézményt választhassa.

Tény, hogy az önkormányzat által korábban fenntartott iskola bezárását követően az egyház nem a meglévő oktatási intézményt vette át, hanem saját jogon alapított iskolát. Az egyház az önkormányzattal kötött együttműködési megállapodásban minden 6. életévét betöltött nyíregyházi gyerek felvételét vállalta, azzal, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek felvételét nem fogja elutasítani. A nemzetiségi önkormányzat vezetői tanúvallomásukban alátámasztották, hogy a szülők

részéről is érkezett kezdeményezés az iskola megnyitására. A cigány kisebbségi önkormányzat határozatával kinyilvánította, hogy egyetért az általános iskola megindításával.

A peradatok alapján megállapítható, hogy a szülők tisztában voltak azzal, hogy az óvodában és az iskolában a gyermekek görögkatolikus vallásnak elkötelezett nevelése, oktatása folyik majd. Ennek ismeretében írták be gyermekeiket, saját elhatározásuk alapján hozták meg ezt a döntést. Nem állítható alappal az, hogy a szülők a kellő ismeretek hiányában voltak, mivel a peradatokból kitűnően a cigány kisebbségi önkormányzat és az egyházmegye is tájékoztatta a lakosokat az iskola által képviselt oktatásról. A szülők nyílt napon vehettek részt, ahol megismerhették az egyházi fenntartású óvoda és iskola vallási, oktatási és nevelési elkötelezettségét. Mindezen információk birtokában a szülők szabad döntésén, megalapozott választásán alapult, hogy beiratják-e gyermekeiket vagy más óvodát, iskolát választanak nevelésükre, oktatásukra.

Tény, hogy a görögkatolikus egyház által biztosított nevelés és oktatás az intézményben nem csupán korlátozott kör számára elérhető, az alperesi iskola nem körzeti iskolaként működik, bármelyik lakóközrétből jelentkezhetnek gyerekek az iskolába. Emellett a szülők és gyermekeik számára biztosított a körzeti vagy más egyházi iskolába beiratkozás lehetősége is. A szülők fentiekben alapuló, valóban érvényesülő szabad iskolaválasztási joga nem kérdőjelezhető meg. Nem tagadható meg annak lehetősége, hogy akár a telepen egyházi iskola jöjjön létre és a szülők a görögkatolikus értékrend iránti elkötelezettségű IV. r. alperesi iskolába írathassák gyermekeiket. Miután Q-n az önkormányzat körzeti iskolái, illetve egyházi fenntartású iskolák is működnek, a szülők nem voltak és jelenleg sincsenek elzárva attól, hogy a városban másik óvodába, iskolába írássák be gyermekeiket, amennyiben úgy ítélik meg, hogy az adott oktatási intézmény a gyermekük számára szükséges neveléshez, képzéshez megfelelőbb körülményeket biztosít.

Azonban a szülők és a tanulók lelkiismereti, vallásszabadságát, szabad iskolaválasztáshoz fűződő jogát tiszteletben kell tartani, ezért a jogellenes elkülönítés tilalmára hivatkozással nem vonható el azoknak a szülőknek a szabad iskolaválasztáshoz való joga, akik amellet foglaltak állást, hogy gyermekeiknek a IV. r. alperes oktatási intézménye nyújtja az általuk igényelt és elfogadott, meggyőződésüknek megfelelő oktatást, nevelést. A szülőknek joga van arra, hogy gyermekük választásuk szerinti egyházi iskolába járjon, amely egyúttal lakóhelyükhöz is elérhető közelségben van. Mindezek tükrében az előjelentkezési lapon feltüntetett indokoknak nincs jelentősége. A szabad iskolaválasztás jogába az is beletartozik, hogy a szülők – gyermekeik érdekében - arról döntsenek, hogy a belvárosi vagy a telepi egyházi iskolába akarják járatni gyermekeiket. Arra hivatkozással, hogy a városban másik egyházi iskola is működik, nem korlátozható a szülők és ezáltal gyermekeik vallásszabadság, lelkiismereti szabadság gyakorlásán alapuló választása. Mindemellett a két felekezeti iskola között biztosított az átjárhatóság.

Minden gyermeket felvesznek oda, ahova jelentkezik, és egyik intézmény sem alkalmaz tandíjat, így nem akadályozza semmi a szülőt a szabad iskolaválasztás jogának gyakorlásában is.

A felperes az eljárásban hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bírósága (Bíróság) D.H. és mások kontra Cseh Köztársaság ügyben hozott ítéletére, amelyben megállapította az Emberi Jogok Európai Egyezménye 14. cikkében rögzített megkülönböztetés tilalmának és az Első Kiegészítő Jegyzőkönyv 2. cikkének, az oktatáshoz való jognak megsértését, mert nem látta megalapozottnak, hogy a megkülönböztetés a roma és nem roma gyermekek közötti bánásmódban objektíven és ésszerűen igazolható, valamint az sem, hogy az elérendő cél és a cél eléréshez kapcsolódó eszközök között ésszerű arányosság állt fenn.

A Bíróság döntésének alapjául szolgáló tényállás szerint a különleges szükségletű gyermekek számára, beleértve a mentális vagy társadalmi szempontból hátrányos helyzetű gyermekeket is, speciális iskolákat hoztak létre. Az általános iskolai felvételi követelményeiből adódó kiválasztási eljárás miatt az adott időszakban a legtöbb roma gyerek ilyen iskolába járt. A Bíróság megállapította: a roma gyerekek iskoláztatási megállapodásaihoz, amelyek alapján a speciális iskolákba jártak, nem kapcsolódtak olyan biztosítékok, amelyek biztosíthatták volna azt, hogy az állam oktatási mozgástere gyakorlása közben figyelembe vegye egy hátrányos helyzetű csoport tagjainak különleges szükségleteit. A gyermekek olyan oktatásban részesültek, ami tovább súlyosbította nehézségeiket és megnehezítette későbbi személyes fejlődésüket, ahelyett, hogy a valódi problémáikkal foglalkozott

volna, vagy segítette volna őket az általános iskolába történő integrációban és olyan képességeket fejlesztett volna, melyekkel megkönnyíthették volna életüket a többségi társadalomban. A hátrányos társadalmi helyzetben levő szülők adott iskolába járáshoz beleegyező nyilatkozatát nem lehet az oktatáshoz való jogról lemondásnak tekinteni.

Jelen esetben azonban erről nincsen szó. A perben a felperes nem kifogásolta az iskola nevelési-oktatási színvonalát, pedagógiai programját. Az oktatás megfelelő minősége nem volt vitatott az ügyben. A szülők nem mondtak le az oktatáshoz való jogról, nem eltérő oktatáshoz járultak hozzá, ebből következően az oktatásban résztvevőket hátrány nem éri. Tényként állapítható meg, hogy az alperesi iskolában az oktatás kis létszámú osztályokban, felmenő rendszerben valósul meg, ami a szabad iskolaválasztás jogának gyakorlásával együtt kizárja a szegregációt.

Mindezekre tekintettel a II.-IV. r. alperesek kimentése alapos volt.

Pfv.VI.20.453/2015/4.

A felperes által az adott időszakban alkalmazott, az egyoldalú szerződés módosítást szabályozó általános szerződési feltételek nem feleltek meg a szimmetria és az átláthatóság elvének, ezért a felperes azok tekintetében nem tudta megdönteni a tisztességtelenség törvényi véelmét.

A Chartában megjelölt alapvető jogokat ebben az eljárásban is tiszteletben kell tartani. Nem sérül azonban a felperes tulajdonhoz való joga, gazdasági érdeke, mert nem következik be tulajdonelvonás abból eredően, hogy nincs módja a tisztességtelen feltételek alapján az egyoldalú kamat, költség vagy díjemelést lehetővé tévő szerződéses kikötés alkalmazására. Az uniós és a magyar jog alapján ezek a kikötések egyaránt semmisek, azaz a fogyasztó számára nem jelenthetnek kötelezettséget és így abból a felperes számára sem keletkezhetnek jogosultságok. Az olyan jogok megszerzése és gyakorlása, ami a felet a nemzeti jog alapján sosem illette meg, az adott alapjogot a Chartával azonosan szabályozó Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (Egyezmény) alapján sem követelhető {Marckx v. Belgium, A31 (1979.), X. v. Német Szövetségi Köztársaság, App. No.8410/78. (1979), S. v. Egyesült Királyság, App. No.11716/85. (1986.)}.

Az Alkotmánybíróság a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz fűződő jog tekintetében már vizsgálta az indítványokat és arra a következtetésre jutott, hogy a Törvényben meghatározott keresetindítási határidő nem ütközik az Egyezmény 6. cikkének (1) bekezdésébe. A bizonyítás lényege banki okiratokon alapul, de nem kizárt tanú és szakértő meghallgatásának az igénye sem. A Törvény ennek a lehetőségét biztosítja, de biztosítja azt is, hogy a felek az eljárásban az álláspontjukat megfelelően előadhassák. (34/20104. (XI.14.) AB határozat indokolás 162. és 170. pont).

Pfv.VI.20.460/2015/4.

A felperes az általa alkalmazott általános szerződési feltételek tisztességtelenségének törvényi véelmét nem tudta megdönteni.

I. Az Alkotmánybíróságnak az egyenlőséggel kapcsolatos joggyakorlata szerint alkotmányellenes megkülönböztetés csak összehasonlítható – azonos csoportba tartozó – személyi körben lehetséges; az a szabályozás, ami nem személyi körre vonatkozóan állapít meg eltérő jogokat és kötelezettségeket, nem hozható alkotmányjogilag értékelhető összefüggésbe az Alaptörvény XV. cikke (2) bekezdésében foglalt megkülönböztetés tilalmával {26/2013. (X.4.) AB határozat, Indokolás, [183]-[184] és az ott hivatkozott további joggyakorlat}.

A pénzügyi intézmények megjelölése a 2014. évi XXXVIII. törvény (Tv.) alkalmazásában nem személyi kör alapján történő megkülönböztetést jelent, hanem a tárgyi hatály megállapításának szükségszerű következménye: mind a korábbi, mind az új Hpt. (2013. évi CCXXXVII. törvény) alapján hitel- vagy kölcsönszerződést és pénzügyi lízingszerződést fogyasztóval üzletszerűen csak pénzügyi intézmények köthetnek, köthettek.

II. 1. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 6. cikk (1) bekezdése

úgy rendelkezik, hogy az Európai Unió elismeri a Chartában foglalt jogokat, szabadságokat és elveket, és a Charta „ugyanolyan jogi kötőerővel bír, mint a Szerződések”. A Charta 51. cikk (1) bekezdése értelmében a Charta rendelkezéseinek címzettjei az Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok annyiban, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. Az EU Bíróság jogértelmezése szerint a Charta rendelkezése az EU Bíróság korábbi állandó ítélezési gyakorlatát erősíti meg, ami szerint az uniós jogrendben biztosított alapvető jogokat az uniós jog által szabályozott valamennyi tényállásra alkalmazni kell. Ha valamely nemzeti szabályozás az uniós jog alkalmazási körébe tartozik, a Charta által biztosított alapvető jogokat tiszteletben kell tartani, nem állhat fenn olyan tényállás, amelyre anélkül vonatkozna az uniós jog, hogy az említett alapvető jogokat alkalmazni ne kellene (C-617/10. sz. Aklagaren ügy, 17-21. pontok).

A Tv. tulajdonképpen a Fogyasztói Irányelv hatálya alá tartozó szerződések és a Fogyasztói Irányelv alkalmazásában megállapítható tisztességtelenség speciális körében a Fogyasztói Irányelv 6. cikkének (1) bekezdését ülteti át, ami szerint „a tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve.” A Tv. az uniós jog által szabályozott tényállásra vonatkozik, ezért a Chartában említett alapvető jogokat - a tagállamok széleskörű eljárési autonómiájától függetlenül – e körben is alkalmazni kell, azonban a felperes által hivatkozott jogsértések nem állapíthatók meg.

2.2.A Charta 17. cikke a tulajdonhoz való jog védelméről rendelkezik. E jog megfelel az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben (a továbbiakban: Egyezmény) biztosított hasonló jognak, ezért a Charta 52. cikk (3) bekezdése értelmében tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni az említett Egyezményben szereplővel. Ezt az értelmezést támasztják alá a Charta 17. cikkéhez fűzött magyarázatok (HL C 303, 2007.12.14., 17. o.), amelyeket az Európai Unióról szóló Szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 6. cikk (1) bekezdése és a Charta 52. cikk (7) bekezdése alapján a tagállami bíróságoknak is figyelembe kell venniük. A magyarázatok kifejezetten utalnak arra, hogy a Charta 17. cikke az Egyezmény 1. kiegészítő jegyzőkönyvének (a továbbiakban: 1. kiegészítő jegyzőkönyv) 1. cikkén alapul, és a szövegezési eltérésektől függetlenül azonos tartalommal és terjedelemben szabályozza a kérdéses alapjogot.

Az Egyezmény 1. kiegészítő jegyzőkönyvének a tulajdon védelméről szóló 1. cikkének első fordulata a következőképpen rendelkezik: „Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tiszteletben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik.”

Mivel az Egyezmény az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) joggyakorlata alapján autonóm módon határozza meg a javak és a tulajdon fogalmát, a Kúriának – függetlenül attól, hogy ez az igény a magyar jog alapján hogyan minősül – vizsgálnia kell, miszerint a felperes felülvizsgálati kérelmében alappal hivatkozik-e tulajdonhoz való jog sérelmére.

Az EJEB gyakorlata a vagyon fogalmát kiterjesztően értelmezi és számos gazdasági érdeket minősít a tulajdonnal azonos védelem alá esőnek. Az 1. kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke azonban csak olyan jogok védelmét biztosítja, amelyekkel a fél a nemzeti jog alapján rendelkezik vagy valaha rendelkezett, vagyis amelyek esetében fogalmilag felmerülhet a „megfosztás” kérdése. Olyan jogok megszerzése és gyakorlása, ami a felet a nemzeti jog alapján sohasem illette meg az Egyezmény alapján nem követelhető [Marckx v. Belgium, A31 (1979); X v. Német Szövetségi Köztársaság, App. No. 8410/78 (1979); S. v. Egyesült Királyság, App. No. 11716/85 (1986)].

Jelen esetben a felperes olyan gazdasági érdeke sérelmét tekinti tulajdonelvonásnak, amely kizárólag tisztességtelen egyoldalú kamat-, költség-, vagy díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötésen alapul. Az uniós és magyar jog alapján ezek a kikötések semmiesek, vagyis a fogyasztó számára nem jelenthetnek kötelezettséget, a pénzügyet számára pedig értelemszerűen nem keletkeztethetnek jogosultságot.

A Kúria e körben utal korábban már kifejtett álláspontjára, illetve a 34/2014. (XI.14.) AB határozatra, amely szerint a Tv. sem a tisztességtelenség tartalma, sem annak jogkövetkezményei tekintetében nem tartalmaz visszaható hatályú jogalkotást (AB határozat, Indokolás [71]-[114]), vagyis a Tv. alapján vizsgálendő szerződéses kikötések semmissége az uniós és magyar jog 2004. május 1-je óta létező

tartalma alapján állt be.

A fent kifejtettekre tekintettel az uniós jog felperes által hivatkozott szabályainak értelmezésével összefüggésben a Kúria előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését nem látta indokoltnak.

Pfv.IV.20.241/2015/4.

Az Ebktv. alapján nem állapítható meg a jogellenes elkülönítés az olyan egyházi oktatási intézmény fenntartása, működtetése miatt, ahova túlnyomó többségben cigány származású gyermekek járnak, ha az iskola választása a szülők önkéntes, kellő tájékoztatás ismeretében hozott döntésén alapul, és az oktatás színvonala miatt az abban résztvevőket hátrány nem éri.

A Kúria önmagában amiatt, hogy a 2003. évi CXXV. törvény (Ebktv.) elfogadása óta hatályba lépett az Alaptörvény, nem ítélte alkotmányosan aggályosnak a törvény rendelkezéseit. Az Ebktv. 7.§ (3) bekezdését pedig a 2006. évi CIV. törvény 1.§-a iktatta be, éppen arra tekintettel, hogy a személyek közötti, faji- vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló 2000/43/EK számú irányelv (faji irányelv) közvetlen hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés esetén nem engedi meg az általános kimentési okra való hivatkozást. Ezért a Kúriának a jogszabály alkotmányossága tekintetében aggálya nem merült fel.

Közigazgatási ügyszak

Köf.5003/2015/4.

Törvénysértő az az önkormányzati szabályozás, amely a lakásbérleti jogviszony térítési díj ellenében történő megszüntetését ahhoz köti, hogy a bérlő a település közigazgatási területén kívülre költözzön.

A 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Etv.) 26. §-a az önkormányzati lakásgazdálkodás tekintetében különösen is hangsúlyozza mind a közvetlen, mind pedig a közvetett hátrányos megkülönböztetés tilalmát.

Az emberi jogokat védő nemzetközi és hazai fórumok közel azonos módszereket alkalmaznak a diszkrimináció megítélése kapcsán. Ezek szerint ha nem az alapjogokat érintő megkülönböztetésről van szó, akkor a megkülönböztetés elfogadható, ha legitim cél érdekében, egymással összehasonlítható helyzetben lévő jogalanyok között, ésszerű indok alapján történik a különbségtétel. Más – és szigorúbb – a diszkrimináció megítélése, ha az alapjogokat, érint. Ebben az esetben az alapjog-korlátozás szükségességi/arányossági tesztje az irányadó. Ezen túlmenően a faji, etnikai alapon történő hátrányos megkülönböztetés megállapítására és annak megszüntetésére illetve adott esetben szankcionálására egyes jogrendszerekben sor kerül már akkor is, ha az egyének közötti megkülönböztetés alapja valamilyen gyanús indok (*suspect classification*).

Jelen ügyben az Ör. 23. § (3) bekezdésébe foglalt szabályból a szociális helyzet alapján történő tiltott megkülönböztetés azért következik, mert egy lakásbérlettel összefüggő szabálynak nem lehet legitim célja annak ösztönzése – olyan jogviszonyok létrehozása –, hogy az alacsonyabb komfortfokozatú lakásban lakók a város közigazgatási területén kívülre költözzenek.

Nem megalapozott az önkormányzat azon érvelése, hogy az Ör. 23. § (3) bekezdése azért nem törvénysértő, mert pozitív diszkriminációt valósít meg. Maga a lakásbérleti jogviszony térítés ellenében történő megszüntetésének önkormányzati szabályozása valóban egy pozitív lehetőség az Ltv. 23. § (3) bekezdése szerint. Ugyanakkor jelen ügyben nem is magával a térítési díjjal kapcsolatban merül fel a megkülönböztetés, hanem azzal összefüggésben, hogy az alacsonyabb komfortfokozatú lakások esetén ez a térítési díj ahhoz a hátrányhoz kötött, hogy egyrészt M. közigazgatási határán kívül kell lakóingatlan vásárolni, másrészt az önkormányzat a lakáspiacon vásárolt magántulajdonú ingatlanra 5 éves időtartamra elidegenítési és terhelési tilalmat jegeyz be.

Az Ör. 23. § (3) bekezdés alapján megállapítható, hogy a térítési díjra jogosult személyi kör összehasonlítható helyzetben lévő csoportokat jelöl. A nem a piaci alapon bérbé adott bérlakások

bérlőinek köre költségelven és szociális helyzet alapján bérel lakást, amely csoporton belül a szociális helyzet alapján történő elkülönítés (az alacsonyabb komfortfokozatú lakások bérlőinek megjelölésével) megvalósul. Az Ör. 23. § (3) bekezdésében tükröződik az Etv. 26. §-ában foglalt tilalom: az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti, ha szociális helyzet alapján a szabályozás olyan jogviszonyokat hoz létre, amelyekben közvetett, vagy közvetlen hátrányos helyzetbe hozza az önkormányzati tulajdonú lakások bérlőit. Az Ör. 23. § (3) bekezdés harmadik mondata tartalmára az Ltv. 23. § (3) bekezdés nem ad felhatalmazást.

Az az ösztönző szabály, amelynek eredményeként az egyén, egyének csoportja az adott település elhagyására köteles, sértheti a tartózkodási hely szabad megválasztásához való jogot, a magán- és családi élet, az otthonhoz és a kapcsolattartáshoz való jogot is. A szabályozásnak tárgyilagos megítélés szerint nincs – a hatályos magyar jogrendszer alapjogi standardjai szerint – elfogadható indoka.

Nem helytálló az önkormányzat azon érve sem, hogy mivel a bérlő és a bérbeadó közös megegyezéséről van szó, ezáltal a bérlő szabad akaratából költözik a városon kívülre. Figyelembe kell venni, hogy a város közigazgatási területének elhagyását, mint kötelezettséget – a térítési díjhoz jutás feltételeként – az Ör. írja elő. Tehát az önkormányzat, mint közhatalommal rendelkező szervezet jogszabályba foglalt előírásáról van szó, s nem arról, hogy az alacsonyabb komfortfokozatú lakás bérlői szabad akaratukból belátják, hogy a térítési díj ellenében lakhatásukat M-en kívül jobb körülmények között tudják biztosítani.

Kfv.V.35.334/2014/13.; Kfv.V.35.338/2014/13.; Kfv.V.35.340/2014/13.

A jogszerű gazdasági tevékenység folytatása érdekében adózó részéről minimálisan elvárható követelmény, hogy ellenőrzi annak a személynek az eljárási jogosultságát, akivel üzleti kapcsolatba lép.

Iratszerűen tartalmazza a jogerős ítélet az adóhatóság eljárásának ismertetése körében a számlakibocsátó2.-nél végzett vizsgálatot, továbbá az első- és a másodfokú határozat, hogy a számlakibocsátó2.-nél a bevallások utólagos vizsgálatára irányuló, társhatóság által végzett ellenőrzésnek, illetve e cég felé számlákat kiállító X. Kft.-nél folytatott ellenőrzésnek az adatait használta fel. Azt a felperes is elismerte a felülvizsgálati kérelmében, hogy a számlakibocsátó2.-vel kapcsolatosan az ellenőrzés eredményeként meghozott és jogerőre emelkedett határozatra az alperes csak a perben hivatkozott.

A Kúria szerint mivel a számlakibocsátó2.-nél és a X. Kft.-nél végzett ellenőrzések felhasznált adatait a perrel érintett közigazgatási eljárás jegyzőkönyve és az adóhatározatai (részletes ismertetéssel) tartalmazzák, illetve a másodfokú határozat meghozatalát követő időpontban, a számlakibocsátó2.-re vonatkozóan meghozott határozatra az alperes értelemszerűen nem hivatkozott, így az adóhatóság sem adótitoknak az eltitkolását, sem bizonyítékoknak az adózóval történő ismertetés nélküli alkalmazását nem valósította meg, így nem sértette meg a tisztességes eljárás elvét sem. Az elsőfokú bíróság vizsgálta ítéletében az egyéb ellenőrzések, és kapcsolódó vizsgálatok során beszerzett adatoknak a felperessel való megismertetését, megállapítva annak megtörténtét.

A felperes nem vitatta, hogy a perrel érintett másodfokú határozat meghozatalát időben követte a számlakibocsátó2.-re vonatkozó határozat meghozatala, így az elsőfokú bíróság nem sértett bizonyítási szabályt azzal, hogy olyan határozatot, amelyet meghozatala hiányában az alperes nem értékelhetett, nem szerzett be, illetve a Pp. 221.§ (1) bekezdése sem sérült azzal, hogy ezt részletesen nem indokolta.

Az a tény, hogy a per során ismertté vált tényeket is értékelt az elsőfokú bíróság (pl.: a számlakibocsátó2.-re jogerőssé vált a határozat), sem az ítéletet, sem az adóhatóság határozatát nem teszi jogsértővé. Közigazgatási perben a felperes a felülvizsgálni kért határozat jogszerűségét vitatja, ezért a Pp. 330.§ (2) bekezdése alapján e pertípusban a keresetlevelet jogszabálysértésre hivatkozással kell benyújtani. A Pp. 3.§ (2) bekezdésének azon alapelvi előírása, hogy a bíróság a kérelmeket tartalmuk szerint veszi figyelembe, nem jelenti azt, hogy a bíróság határozza meg a fél helyett a hatóság által megsértett jogszabályt. A felperes ettől eltérő jogértelmezése téves.

Kvk.IV.37.488/2014/3.

A jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelményébe ütközik az a jelölő szervezet által kiadott sajtótermékben szereplő cikk, amely hamis tényállításokat tartalmaz.

A közszereplők kritizálhatósága a véleménynyilvánítási szabadság egyik értelmezési területe. Hazai és nemzetközi emberi jogi standardok szerint a politikai közszereplők vonatkozásában a kritika határai szélesebbek, mint más személyek esetében. Bár a becsület büntetőjogi védelmével összefüggésben került kidolgozásra, de általános tartalma szerint figyelembe veendő, hogy a véleménynyilvánítási szabadság által nyújtott oltalom szempontjából különbséget kell tenni tényállítás és értékítélet között.

A strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága az 1986. július 8-án meghozott Lingens kontra Ausztria ügyben kifejtette, hogy különbséget kell tenni tények és értékítéletek között, mivel az előző megléte bizonyítható, az utóbbiaké lehetetlen. Erre alapozva az Alkotmánybíróság a 36/1994. (VI.24.) AB határozatban az értékítélet alkotmányos védelmének rögzítése mellett úgy vélekedett, hogy nem áll a véleménynyilvánítás védelme alatt a közszereplő becsületének csorbítására alkalmas azon hamis tényállítás, híresztelés, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata, ha a tényt állító, híresztelő, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló személy tudta, hogy a közlése lényegét tekintve valótlan vagy azért nem tudott annak valótlanágáról, mert a hivatása vagy foglalkozása alapján (pl. újságíró) a reá irányadó szabályok szerinti figyelmet, körültekintést elmulasztotta.

A Kúria polgári ítélezése személyiségi jogi perekben is követi az értékítélet és tényállítás közötti különbségtételt (lásd. pl. Pf.IV.25.270/2002/8; Pfv.IV.21.185/2011/6; Pfv.IV.20.292/2013/5. stb. számú ítéleteket).

Választási ügyekben maga a Nemzeti Választási Bizottság határozata is idézi a Kúria Kvk.IV.37.429/2010/6. és Kvk.III.37.211/2006/3. számú végzéseit, amelyek szerint a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott választási alapelv sérelme akkor állapítható meg, ha a választásban érintett résztvevők a választással kapcsolatos jogukat – ezek között a kampánytevékenység folytatásának jogát – oly módon gyakorolják, hogy egyes tények elhallgatásával, vagy elferdítésével megkísérlik a választókat megtéveszteni, és ezáltal politikai ellenfeleik választási esélyeit csökkenteni (tényállítás), míg a felülvizsgálati kérelem jelöli a Kvk.III.37.211/2006/3 és Kvk.III.37.107/2008/2. számú végzéseket, amelyek a kérelmező értelmezése szerint kimondják, hogy értékítélet kifejezésével a választási alapelvek sérelme nem valósítható meg, még akkor sem, ha az adott megnyilvánulás éles megfogalmazást tartalmaz (értékítélet).

Az OEVB és a Nemzeti Választási Bizottság által elbírált megfogalmazás tényállításként minősül, s mint ilyen nem áll az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésben megfogalmazott véleménynyilvánítási szabadsága védelme alatt. Megalapozottan állapította meg ezért a Nemzeti Választási Bizottság az 1007/2014. számú határozatában, hogy az ügyben sérült a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt esélyegyenlőség elve és a 2. § (1) bekezdés e) pontja szerinti jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelménye.

Nyilvánvaló ugyanis, hogy a véleményszabadság által nem védett hamis tényállítás kihat az érintett jelölt esélyeire, ez pedig a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontja sérelmét eredményezi. A Kúria a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontjával összefüggésben a Kvk.IV.37.359/2014/2. számú végzésében rögzítette, hogy a rendeltetésszerű joggyakorlás sérelme több a jogsértés megállapíthatóságánál: abban felismerhetően meg kell nyilvánulnia annak a szándéknak, amely a formális jogkövetés égisze alatt a jogintézményben rejlő tartalom kihasználására irányul. Jelen ügyben a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontja is sérül, mert a havilap tekintetében elvárható az a gondosság, hogy az adott ügyben kifejtteni kívánt álláspontot az intézményvezetők kinevezésének valós jogi és ténybeli rendjébe ágyazva mutassa be. A tények nem valós bemutatása nem azonos az éles megfogalmazással.

Kfv.III.37.022/2015/5.

Amennyiben a közigazgatási eljárásban bizonyítást nyer, hogy a családi kapcsolat létesítésére - pl. teljes hatályú apai elismerés folytán - a tartózkodási jog megszerzése érdekében történt, jogszerű a harmadik országbeli állampolgár részére a tartózkodási kártya kiadása iránti kérelem megtagadása.

Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy a megismételt eljárásban a korábbi közigazgatási határozatokat hatályon kívül helyező és új eljárást elrendelő jogerős bírói ítéletben foglaltak voltak az irányadók, az abban foglalt iránymutatásnak megfelelően kellett lefolytatnia a közigazgatási hatóságoknak az új eljárást. Egyetértett a Kúria az elsőfokú bíróság azon álláspontjával is, hogy a jelen perben felülvizsgálat közigazgatási határozatok ennek maradéktalanul megfeleltek, a tényállás tisztázása körében minden lehetséges intézkedést a hatóságok megtettek, az ügy szempontjából releváns valamennyi tény és körülményt feltárták, a felülvizsgált alperesi határozat indokolása részletesen, okszerűen és megfelelő jogszabályi hivatkozásokkal alátámasztottan tartalmazza a bizonyítási eljárás menetét és annak eredményét.

A felperes és gyermeke soha nem élt és nem is szándékozik egy háztartásban élni, köztük családi, érzelmi vagy lelki kötődés nem alakulhatott ki. A felperes szülői felügyeleti jogát ténylegesen nem gyakorolja, magyar állampolgár gyermekének nevelésében semmilyen módon nem vesz részt. Az apai elismerő nyilatkozattal szerzett magyar állampolgárral fennálló családtagi kapcsolat tehát tartalmában, azaz lényegét tekintve nem jelent olyan valós családi kapcsolatot, amelynek okán a magyarországi tartózkodás biztosítása a felperes számára indokolt lenne.

Teljes mértékben alaptalanul hivatkozott tehát a felperes felülvizsgálati kérelmében a szülői felügyeleti jog gyakorlására, a gyermektől való elszakításból eredő esetleges hátrányokra, továbbá a kiutasítását követő gyermekkel való költözés lehetetlenségére. Ezeket a Kúria olyan mértékben irreális, minden ténybeli alapot nélkülöző előadásnak minősítette, amelyek a felülvizsgált jogerős ítélet jogszabálysértő voltának megállapítására teljes mértékben alaptalanok voltak. A perben rendelkezésre állt bizonyítékok éppen azt támasztották alá, hogy a felperes szülői felügyeleti jogát soha nem gyakorolta, a gyermek tartásához való hozzájárulás nem tekinthető ugyanis egyenértékűnek ezzel. Semmiféle adattal nem volt alátámasztott azon felperesi előadás, hogy magyar állampolgár gyermekével lakhatása, megélhetése biztosított, rendezett családi körülmények között élnek. Ezen felperesi állítást a per és a közigazgatási eljárás adatai egyértelműen cáfolták, tekintve, hogy a felperes és magyar állampolgár gyermeke bármikori együttélésére vonatkozóan egyáltalán nem merült fel adat – ezt maga felperes sem állította – teljesen okszerűtlen a család egységére az Egyezmény, az Alaptörvény, a Csjt. rendelkezéseinek e körben való hivatkozás, továbbá az, hogy kiutasítása esetén a gyermeknek is idegen országba kellene költöznie. Ezen érvelések a felülvizsgálati kérelemben a feltárt bizonyítékok tükrében alaptalanok és irracionálisak voltak.

Kvk.II.37.343/2015/3.szám

A választási kampány során megfogalmazott értékítélet alkotmányos védelem alatt áll. A jelölt becsületét sértő értékítélet miatt nem állapítható meg a választási alapelvek sérelme.

A véleménynyilvánítás szabadságához való jog – ahogy erre a kérelmező helyesen hivatkozott – nem korlátlan, azt - többek között - fontos egyéni érdekből (jó hírnév, becsület, emberi méltóság védelme) korlátozni lehet. E korlátozás azonban eltérően valósulhat meg a politikailag semleges, közügyeket nem érintő közlések és a közügyekben résztvevő személyeket érintő közlés esetében, mert politikai vitában az egyéni érdek védelmével szemben a közügyek vitatásának van elsőbbsége. A közszereplők kritizálhatóságának értelmezése esetén a határok szélesebbek, a korlátozásokat a lehető legminimálisabbra kell szorítani.

Lényegesnek tekinti a Kúria, hogy a politikai viták teljességének, a közügyek szabad megvitatásának igénye a választási kampány idején is kiemelkedő szerepet kap, a választási kampány időszakában a véleménynyilvánítási szabadságnak érvényesülnie kell [Alkotmánybíróság 39/2002.(IX.25.) és 60/2003.(XI.26.) Ab határozat], mivel a demokratikus közélet feltételezi a különféle vélemények akadálymentes áramlását, így azt is, hogy a választópolgárok a döntéshozatalhoz szükséges legtöbb információhoz jussanak hozzá. A politikai vita része a közügyek alakításában, a közéletben résztvevő személy - ide értve a választásokon induló jelölt - nyilvános bírálata is, melynek során a jelölt nyilatkozatai, tettei méretnek meg a nyilvánosság előtt. Az ilyen véleményalkotás esetenként sértheti az adott közéleti szereplő emberi méltóságához való jogát, jó hírnevét, becsületét.

A véleménynyilvánítási szabadság által nyújtott védelem szempontjából különbséget kell tenni a tényállítás és az értékítélet között (Emberi Jogok Európai Bírósága Lingens kontra Ausztria, 36/1994.(VI.24.) AB határozat). Alkotmányos védelem alatt az értékítélet áll, és abban nem részesül a közszereplő becsületének csorbítására alkalmas azon hamis tényállítás, híresztelés, illetve ilyen tényre vonatkozó utalás, amelyet a tényt állító, híresztelő úgy tesz meg, hogy tudja, a közlése lényegét tekintve valótlan, vagy erről kellő körültekintéssel tudnia kellene.

Választási ügyekben a kialakult gyakorlat szerint (Kvk.IV.37.429/2010/6., Kvk.III.37.211/2006/3.. Kvk.III.37.107/2008/2.) a választási alapelv sérelme akkor valósul meg, ha a választásban résztvevők a választási kampányhoz kapcsolódó jogukat úgy gyakorolják, hogy egyes tények elhallgatásával vagy elferdítésével megkísérlik a választókat megtéveszteni, ezzel politikai ellenfeleik választási esélyeit csökkenteni, míg az értékítélet kifejezésével a választási alapelvek sérelme még azzal sem valósítható meg, ha az éles megfogalmazást tartalmaz.

Fentiekből eredően a kérelmező felülvizsgálati kérelme tükrében a Kúriának arról kellett állást foglalnia, hogy a kifogásolt szórólapon a védelem alatt álló értékítélet, vagy a védelmet nem élvező hamis tényállítás jelenik meg.

A Kúria a vizsgálat elvégzésénél szem előtt tartotta, hogy az Alkotmánybíróság 5/2015.(II.25.) AB határozatában külön hangsúlyozta, hogy a választási kampányban megjelenő kommunikációt - adott esetben a szórólap vita tárgyává tett mondatait - nem kiragadottan, nem direkt tartalmát nézve kell minősíteni.

A Kúria álláspontja szerint a vizsgált szórólap esetében jelentősége van annak, hogy a szórólap szövege azzal az értékítéletet tartalmazó mondattal kezdődik, hogy „A ... jelöltje egy képmutató szakszervezeti aktivista”. Minden további közlés ennek az alátámasztását szolgálja, így az olvasó (választópolgár) számára ez a kiadvány azzal az üzenettel bír, hogy a szórólap közzétevőjének mi a véleménye a jelölről. A közlés üzenetén, magán a közlés értékítéleti jellegén nem változtat az, hogy a vélemény kialakításában szerepet játszó körülményeket röviden, tömören felsorolja a szórólap. A helyes és helytelen értékítélet is tényeken alapul, amelyek vagy valóságok, vagy hamisak. Jelen esetben a tényállítások a közlő véleményének alakításában játszottak szerepet, azok ekként is jelennek meg, ezért az egyes tényállításokat nem lehet kiragadottan értelmezni, mert az téves jogértelmezéshez vezet.

Mindezek alapján a Kúria - követve az Alkotmánybíróság gyakorlatát – arra a következtetésre jutott, hogy a választási kampányban résztvevő jelölt, mint közszereplő politikus becsületének csorbítására alkalmas értékítéletet kifejező véleménynyilvánítás alkotmányos védelmet élvez, az nem tekinthető a Ve. 2.§ (1) bekezdés e) pontjában foglalt a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét sértő közlésnek.

A felülvizsgálati kérelemre figyelemmel jegyezte meg a Kúria, hogy a kifejtett álláspontja során figyelemmel volt az Alaptörvény IX. cikk (1) és (4) bekezdésében, II. cikkében és I. cikk (3) bekezdésében foglaltakra, melyeket a figyelembe vett és követett alkotmánybíróági értelmezés közvetlenül érintett.

**Kvk.II.37.344/2015/3; Kvk.II.37.345/2015/3.; Kvk.II.37.346/2015/3.;
Kvk.II.37.394/2015/2.**

Valótlan tényállítás jogsértő. Véleménynyilvánítás, amely valótlan tényállításon alapul, szintén jogsértő, a Ve. 2.§ (1) bekezdés e) pontjába ütköző.

Az Alkotmánybíróság 1/2013. (I.7.) AB határozata indokolásának [93]-[94] bekezdése értelmében az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében elismert véleménynyilvánítási szabadság kiterjed a választási kampány során a jelöltek és a jelölő szervezetek által folytatott kampánytevékenységre. Ennek egyik eszköze kampánygyűléseken való felszólalás, vagy más, a gyülekezési törvény hatálya alá tartozó rendezvényen való részvétel és megnyilvánulás (beszéd tartása). A választási kampány a közügyek szabad vitatásának egyik, a választójog szabályai körébe vont megnyilvánulása. E nélkül a választópolgárok nem, vagy csak komoly nehézségek árán tudnák eldönteni, hogy kire szavazzanak. A

választási kampány során tehát nemcsak egyszerűen a közügyeket vitatják meg az emberek, hanem tájékozódnak annak érdekében, hogy a szavazás napján megfontolt döntést tudjanak hozni.

Választási kampányban az egymással versengő jelöltek igyekeznek előnyt szerezni, s ennek elérése érdekében nyíltan és akár kendőzetlenül is megnyilvánulhatnak. Társadalmi érdek, hogy a kampányban nemcsak a közügyeket, hanem az egyes jelöltek alkalmasságát és a jelölő/támogató szervezet programját is megvitassák. Ez alkalmanként kemény verbális csatározásokat is jelenthet, de ez része a kampány során megvalósuló véleménynyilvánítási szabadságnak. Ha jogvitára kerül sor, a bíróságnak az Alaptörvény 28. cikkében foglaltak szerint kell eljárnia, vagyis úgy, hogy a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék.

Az Alaptörvény I. cikkének (3) és IX. cikkének (4) bekezdésére hivatkozással leszögezhető, hogy a kampánytevékenység során a jelöltek, jelölő szervezetek vagy közszereplők bírálatakor a véleménynyilvánítás szabadságának kiemelt védelme mellett is alkotmányos határt szab az emberi méltóság védelme. Az emberi méltóság védelme értelmezése kérdésében a Ptk. 2:44.§-ban foglaltakra is figyelemmel kell lenni.

A kampánytevékenység gyakorlásához való jog csak akkor számíthat törvényes védelemre, ha az nem irányul a jog rendeltetésével össze nem egyeztethető célra, vagy nem sért más magasabb rendű jogi normát. „Csak az a joggyakorlás élvez törvényi védelmet és elismerést – fejtette ki a Kúria a Kvk.IV.37.359/2014/2. és a Kvk.I.37.394/2014/2. számú végzéseiben –, amelyben a jogosultság formális előírásain túl annak valódi tartalma is felismerhető (összefoglalóan elsőként: 18/2008. (III. 12.) AB határozat). Ezért a rendeltetésszerű joggyakorlás sérelme több a jogsértés megállapíthatóságánál: abban felismerhetően meg kell nyilvánulnia annak a szándéknak, amely a formális jogkövetés mellett a jogintézményben rejlő tartalom kihasználására irányul.”

A Kúria a Kvk.IV.37.488/2014/3. számú végzésében kifejtette, hogy a közszereplők kritizálhatósága a véleménynyilvánítási szabadság egyik értelmezési területe. Hazai és nemzetközi emberi jogi standardok szerint a politikai közszereplők vonatkozásában a kritika határai szélesebbek, mint más személyek esetében. Bár a becsület büntetőjogi védelmével összefüggésben került kidolgozásra, de általános tartalma szerint figyelembe veendő, hogy a véleménynyilvánítási szabadság által nyújtott oltalom szempontjából különbséget kell tenni tényállítás és értékítélet között.

A strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága az 1986. július 8-án meghozott Lingens kontra Ausztria ügyben kifejtette, hogy különbséget kell tenni tények és értékítéletek között, mivel az előző megléte bizonyítható, az utóbbiaké lehetetlen. Erre alapozva az Alkotmánybíróság a 36/1994. (VI.24.) AB határozatban az értékítélet alkotmányos védelmének rögzítése mellett úgy vélekedett, hogy nem áll a véleménynyilvánítás védelme alatt a közszereplő becsületének csorbítására alkalmas hamis tényállítás, híresztelés, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata, ha a tényt állító, híresztelő, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló személy tudta, hogy a közlése lényegét tekintve valótlan vagy azért nem tudott annak valótlanágáról, mert a hivatása vagy foglalkozása alapján (pl. újságíró) a reá irányadó szabályok szerinti figyelmet, körültekintést elmulasztotta. A Kúria polgári ítélezése személyiségi jogi perekben is követi az értékítélet és tényállítás közötti különbségtételt (Pf.IV.25.270/2002/8.;Pfv.IV.21.185/2011/6.; Pfv.IV.20.292//2013/5.).

A Kúria Kvk.IV.37.429/2010/6. és Kvk.III.37.211/2006/3. számú végzései szerint a Ve. 2.§ (1) bekezdés e) pontjában meghatározott választási alapelv sérelme akkor állapítható meg, ha a választásban érintett résztvevők a választással kapcsolatos jogaikat - ezek között a kampánytevékenység folytatásának jogát - oly módon gyakorolják, hogy egyes tények elhallgatásával, vagy elferdítésével megkísérlik a választókat megtéveszteni, és ezáltal politikai ellenfeleik választási esélyeit csökkenteni (tényállítás), míg a Kvk.III.37.211/2006/3 és Kvk.III.37.107/2008/2. számú végzések szerint értékítélet kifejezésével a választási alapelvek sérelme nem valósítható meg, még akkor sem, ha az adott megnyilvánulás éles megfogalmazást tartalmaz.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlata szerint a jelöltek esélyegyenlőségének biztosítása érdekében a véleménynyilvánítás szabadsága korlátozható. A Bíróság rámutatott az értékítélet és a tényállítás közötti határvonal sok esetben nem egyértelmű, az elhatárolásnál a bizonyítás fokát kell vizsgálni. E vizsgálat során nem csak a szavak használatára, hanem arra is figyelemmel kell lenni, hogy az milyen összefüggésben jelenik meg, milyen az ügy egészével kapcsolatos vonatkozása.

A Kúria álláspontja szerint a perbeli esetben a kifogásolt videóban az OEVB és a NVB által elbírált megfogalmazás tartalmaz tényállításnak minősülő kijelentéseket, ebből kifolyólag azok nem állnak az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésben megfogalmazott véleménynyilvánítás szabadságának védelme alatt. A videó kategórikus tényállításokat tartalmaz, ezek közül az iszapkatasztrófára vonatkozó állítások köztudomású tények, azaz igaz tényállításoknak tekinthetők („2010. október 4. Átszakad a MAL Zrt. vörösiszap-tározó gátja. A halálos ár teljesen elönti Kolontárt és Devecsert. A kár felbecsülhetetlen.”). A kérelmezőre vonatkozó tényállítások között az első, hogy X. vezetőségi tag volt („A cég vezetői között ott ült X.”). Azt az OEVB és az NVB is elismerte, hogy az állítás nem felel meg a valóságnak, de e határozatok szerint a két tisztség között lényegi különbség nincs. A Kúria nem ért egyet ezzel az értékeléssel, mivel egyfelől a videófilmet a honlapján megosztó politikai szervezetnek tudnia kellett, vagy kellő gondosság mellett tudnia kellett volna, hogy a videófilm a jelöltől hamis tényállítást közöl. A 2010. év októberében hatályos Gt. a gazdasági társaság ügyvezetésére vonatkozó 21.§ (1)-(4) bekezdéseiben, valamint a felügyelő bizottságról rendelkező 33.§ (1) bekezdésében különbséget tesz a két tisztség között, ezek nem tévesztendők össze, a közfelfogásra utalva sem lehet ezeket összemosni. Másfelől ez alapjául szolgál annak a szintén hamis állításnak, hogy a katasztrófa bekövetkeztéért X.-et felelősség terheli („X. dolga lett volna, hogy megakadályozza a katasztrófát, de ő semmit sem tett.”). A videó a katasztrófa további következményeit részletezi, majd kijelenti „X. most az Országgyűlésbe készül ... Szerinted ott a helye?”

A Kúria megállapítása szerint a videó hamis tényállításokat tartalmaz, amikor a jelöltnek tulajdonít olyan döntési kompetenciát, vezetőnek állítva őt be, amellyel a jelölt ténylegesen nem rendelkezett, vezetői döntési jogához kapcsolódóan a jelölt terhére rója, hogy a katasztrófa megakadályozása a dolga lett volna, de nem tett semmit. Félrevezető és valótlan ezért az az állítás, hogy a jelölt a gazdasági társaság vezetői között ült, dolga lett volna a katasztrófa megakadályozása, de döntési jogosultsága birtokában mégsem tett semmit. A videó nem vitásan, közvetetten megfogalmaz értékítéletet, illetőleg véleményt is, akkor amikor közönyösnek állítja be a MAL Zrt. ügyeiben a jelöltet, illetőleg amikor az országgyűlési posztra való alkalmatlanságát sugallja. Ezek olyan vélemények, amelyek a véleményszabadság körébe esnek és alkotmányos védelmet élveznek. A közlés értékítéleti eleme azonban csökken és nem áll azonban alkotmányos védelem alatt azért, ahogy a videó a katasztrófa súlyos következményeiért való jelölti felelősségről véleményt formál, figyelembe véve az Emberi Jogok Európai Bíróságának a Krone Verlag kontra Ausztria ügyben kifejtett véleményét is. A véleménynyilvánítás szabadsága nem adhat teret valótlan tényállításokon alapulva, más személy súlyos bűncselekménnyel való megvádolásához. A vizsgált kijelentések alkalmasak a választói akarat befolyásolására, sértik a Ve. 2.§ (1) bekezdés e) pontjában foglalt választási alapelvet.

Alaptalanul állapította meg ezért a Nemzeti Választási Bizottság és az OEVB, hogy a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelménye nem sérült.

Kiadja: A Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Iroda

Felelős szerkesztő: Dr. Pomeisl András József

Szerkesztőbizottság: Dr. Kovács András, Dr. Molnár Gábor, Dr. Osztovits András, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin

Munkatárs: Dr. Kiss Nikolett Zsuzsanna, Dr. Tancsik Annamária

Figyelem! A jelen hírlevélben közölt anyagok nem tekinthetők a Kúria hivatalos állásfoglalásának, hivatalos fordításnak illetve hivatalos közlésnek, csupán a tájékoztatást és figyelemfelkeltést célozzák, ezért azokra jogokat alapítani nem lehet.